

Het financieel handboek van Simon Borluut (1450-1463)

Marc Boone

Citer ce document / Cite this document :

Boone Marc. Het financieel handboek van Simon Borluut (1450-1463) . In: Bulletin de la Commission royale d'histoire. Académie royale de Belgique. Tome 186, 2020. pp. 23-121;

doi : <https://doi.org/10.3406/bcrh.2020.4401>;

https://www.persee.fr/doc/bcrh_0001-415x_2020_num_186_1_4401;

Fichier pdf généré le 23/02/2024

Het financieel dagboek van Simon Borluut (1450-1463) Simon Borluut behoorde tot een gevestigd patriciërs geslacht in zijn geboortestad Gent, waar hij verschillende vooraanstaande politieke mandaten heeft waargenomen. In dit private financiële document gunt hij een blik in de besteding van zijn persoonlijke financiën en als dusdanig biedt de bron een inkijk in het bestedingspatroon van een welstellend Gentenaar uit het midden van de vijftiende eeuw. Het document biedt een aanvulling op de gekende gegevens inzake prijzen en lonen. Simon Borluut was het hoofd van een talrijk huishouden waarin vele diverse dienaren actief waren. Naast de evidente dagelijkse uitgaven voor voeding, kledij en levensonderhoud, vallen de vele investeringen in religieuze activiteiten en voor het onderhouden van de familiale memoria en van het familiale netwerk op. De grote politiek blijft dan weer heel discreet op de achtergrond, niettegenstaande de rol die Simon Borluut vervulde en de onvermijdelijke weerslag van de oorlog die de stad Gent tot in 1453 uitvocht met haar landsheer, hertog Filips de Goede van Bourgondië.

Résumé

Le journal financier de Simon Borluut (1450-1463) Simon Borluut faisait partie d'une famille patricienne de Gand, de sa ville natale, où il occupa plusieurs fonctions politiques. Ce document financier privé qu'il nous a laissé permet d'avoir une idée de la manière dont il a utilisé ses moyens financiers personnels. Il illustre le comportement de consommation d'un gantois aisé au milieu du quinzième siècle. Le document complète aussi nos connaissances en matières de prix et de salaires, Simon Borluut étant le chef d'un ménage qui employait un nombre élevé de serviteurs. Il y avait bien les dépenses journalières évidentes pour la nourriture, les vêtements, et les coûts de la vie, mais ce qui frappe ce sont les investissements multiples dans des activités religieuses et dans l'entretien de la mémoire du lignage. La 'grande' politique n'est mentionnée que de façon discrète, malgré le rôle tenu par Simon Borluut et l'impact de la guerre que la ville de Gand a menée jusqu'en 1453 contre son seigneur, le duc Philippe le Bon de Bourgogne.

Abstract

Abstract. – The financial diary of Simon Borluut (1450-1463) Simon Borluut belonged to a well-established family of patricians in his place of birth, Ghent, where he occupied several political functions. In this private financial document he allows a glimpse into the way he used his personal financial means, and as such it illustrates how a prosperous man from Ghent living in the middle of the fifteenth century spent his finances. The document therefore offers a welcome addition to what we know concerning prices and wages. Simon Borluut acted as head of a numerous household that occupied a big number of diverse servants. There were of course the obvious daily expenses for food, attire and costs of living, but the strikingly numerous investments in religious activities and in the maintenance of the memory of his lineage also attract notice. 'Big' politics remain discreet in the background, notwithstanding the role Simon Borluut fulfilled and the inevitable impact of the war the city of Ghent waged till 1453 against its overlord, duke Philip the Good of Burgundy.

Het financieel handboek van Simon Borluut (1450-1463)¹

Marc Boone
Universiteit Gent

Ter nagedachtenis van Raymond van Uytven (1933-2018)

Iets meer dan twintig jaar geleden heb ik in een gelegenheidsstuk voor wijlen Raymond van Uytven de aandacht gevestigd op een eerder toevallig bewaard gebleven document van de hand van een telg uit een gereputeerde en gevestigde Gentse middeleeuwse familie, Simon Borluut². De aan Raymond van Uytven opgedragen bundel had een thematische insteek en verzamelde een reeks bijdragen over consumptie in de laatmiddeleeuwse steden van West-Europa. Op zich een onderwerp dat in zeer sterke mate het intellectueel parcours van deze bijzonder getalenteerde en evenzeer betreurde collega kenmerkte en dat even prominent in de hierna uitgegeven bron aan bod komt³. Kort daarop heb ik een detailaspect dat andermaal op deze relatief unieke bron was gebaseerd, aangewend voor de studie van het huispersoneel dat op een

¹ Gebruikte afkortingen: RAG : Rijksarchief Gent; SAG : stadsarchief Gent. Met dank aan de leden van de KCG die een eerste versie van deze tekst en editie van kritische bemerkingen hebben voorzien, waardoor het uiteindelijke resultaat aanzienlijk aan kwaliteit heeft gewonnen, in alfabetische volgorde: Claude Bruneel, Jean-Marie Cauchies, Thérèse de Hemptinne, Jeroen Deploige en Walter Prevenier. Ook dr. Annelies Somers (Rijksarchief te Gent) wens ik te danken voor haar hulp.

² Marc BOONE, “De discrete charmes van het burgerbestaan in Gent rond het midden van de vijftiende eeuw. Het financieel handboek van Simon Borluut (1450-1463)”, “*Proeve 't al, 't is prysselyck*”. *Verbruik in Europese steden (13de-18de eeuw). Liber Amicorum Raymond van Uytven. Bijdragen tot de geschiedenis*, 81, 1998, p. 99-113.

³ Getuige zijn verzamelde opstellen over dit onderwerp: Raymond VAN UYTVEN, *Production and consumption in the Low Countries, 13th-16th centuries*, Aldershot, 2001, passim (Ashgate Variorum reprints 714).

opvallende aanwezigheid in het financieel handboek van Simon Borluut kan bogen⁴. Sindsdien is de bron ook nog gebruikt in de scriptie van een Antwerpse historica, die de basis heeft gelegd voor een artikel, en verder nog in een voorlopig onuitgegeven Gentse scriptie⁵. In wat volgt gaan we kort in op de materiële aspecten van de bron, op haar auteur en zonder exhaustief te willen zijn, op enkele metrologische en monetaire aspecten die haar mogelijke toepassingen in verder onderzoek kunnen faciliteren.

1. De bron: het financieel handboek van Simon Borluut

Het gaat om een langwerpig papieren schriftje (11 x 29 cm), van het formaat dat vele praktijkbronnen uit de late middeleeuwen karakteriseert – men denke bijvoorbeeld aan de notitieboeken die de klerken van de Gentse schepenen ter zitting bijhielden – bestaande uit drie ingebonden katernen⁶. In totaal bevat het schriftje 44 folio's (folio 41v° tot en met 44v° zijn onbeschreven gebleven). Bij het begin van het derde katern, voor f° 22r°, is een blad weggeknipt. Het geheel is in een fel beschadigde perkamenten koft ingebonden, waarop twee notities voorkomen, een uit de achttiende en een uit de twintigste eeuw. Deze laatste is van de hand van Napoléon De Pauw (1835-1922) en leert dat hij het handschrift kopieerde in 1902, dus lange tijd voor het op zijn huidige bewaarplaats werd gedeponereerd. Dit afschrift bevindt zich in zijn archief. Hij heeft er evenwel geen gebruik van gemaakt in zijn talrijke publicaties⁷. Het

⁴ Marc BOONE, “La domesticité d’une grande famille patricienne gantoise d’après le livre de comptes de Simon Borluut (1450-1463)”, in Jean-Pierre SOSSON, Claude THIRY, Sandrine THONON, Tania VAN HEMELRYCK (eds.), *Les niveaux de vie au moyen âge: mesures, perceptions et représentations. Actes du colloque international de Spa, 21-25 octobre 1998*, Louvain-la-Neuve, 1999, p. 77-90.

⁵ Julie DE GROOT, “Zorgen voor later? De betekenis van de dienstperiode voor jonge vrouwen in het laatmiddeleeuwse Gent herbekeken”, *Stadsgeschiedenis*, 6, 2011, p. 1-15. Op te merken valt dat in dit artikel de verwijzing naar het archiefdocument systematisch foutief refereert aan RAG, Fonds Borluut, nr. 220, waar dit RAG, Fonds Borluut, nr. 22 dient te zijn. De auteur heeft voor haar onderzoek gebruik gemaakt van een oudere elektronische kopij die ik aan haar promotor had bezorgd en die door de omzetting tussen verschillende versies van Wordperfect naar Word abusievelijk het teken ° heeft toegevoegd aan de referentie. Consultatie van het origineel had dit euvel uiteraard kunnen rechtzetten. De Gentse masterscriptie: Niels Jo-An FIEREMANS, *Give and ye shall receive? De informele macht van giften voor de Gentse politieke elite (1465-1485)*, UGent, onuitgegeven masterscriptie, 2018-2019, passim.

⁶ RAG, Fonds Borluut, nr. 22. Over de door de klerken gehanteerde formaten van notitieboekjes: Marianne DANNEEL, *Weduwen en wezen in het laatmiddeleeuwse Gent*, Leuven-Apeldoorn, 1995, p. 16-19.

⁷ SAG, Fonds Napoléon de Pauw, nr. 965. Uit de talrijke aanduidingen van doorhalingen en beschadigingen van het handschrift of van onleesbare en moeilijk leesbare passages kan worden afgeleid dat De Pauw, eminent lid (vanaf 1884) en voorzitter (vanaf 1911) van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis en verwoed uitgever van Gentse middeleeuwse bronnen, het plan moet hebben gehad een editie van het handboekje van

lijkt er sterk op dat de tekst van het handboekje van Simon Borluut, die een hoofding of inleiding ontbeert en die chronologisch de periode 1450 tot en met 1463 bestrijkt, onvolledig bewaard is gebleven. De tekst omvat een opsomming van de uitgaven van Simon Borluut doorgaans met een uitgesproken privaat karakter. Ze komen in een min of meer chronologische volgorde voor, al zijn er vele die niet exact gedateerd zijn. Bij herhaling heeft Simon Borluut namelijk aanmerkingen toegevoegd of een transactie die als afgesloten werd beschouwd ook als dusdanig aangemerkt, wat aan het geheel een wat slordige indruk verleent, maar meteen ook getuigt van het 'praktische' karakter. In dit handboekje legt men, met andere woorden, de hand op de concrete financiële transacties van een prominent lid van de Gentse sociale en politieke elite. De oudste gedateerde uitgaven hebben op 1450 betrekking, de jongste op 1463. Pro memorie: Simon Borluut overleed in 1469, een argument te meer om wat bewaard bleef als een toevallig overgeleverd fragment van een privéboekhouding te beschouwen. De hele tekst is door eenzelfde uitgesproken cursieve hand geschreven. Gezien het soms erg persoonlijke karakter van bepaalde fragmenten en de vaak gehanteerde ik-vorm, gaat het meer dan vermoedelijk om de hand van Simon Borluut zelf. Het is een typische hand voor het midden van de vijftiende eeuw. De taal is sterk regionaal Gents gekleurd. Omdat, zoals gesteld, de auteur aanvullingen heeft aangebracht en de aanmerkingen op verschillende tijdstippen zijn aangebracht, zijn er verschillende pennen en dito inktsoorten gebruikt doorheen het document. De uitgaven worden na elkaar opgesomd, er worden geen totalen gemaakt per bladzijde en zeker niet aan het einde van het document. Een enkele keer wordt de chronologische volgorde onderbroken door een thematisch bijeenbrengen van uitgaven voor het huwelijk van zoon Lievin met Joozijne van Formelis, dochter van Jan⁸.

Het geslacht Borluut is sinds de twaalfde eeuw in Gent aanwijsbaar en heeft er op voornamelijk het politieke, maar ook sociaal-economische vlak een belangrijke rol vervuld. Verder in deze inleiding ga ik meer in detail op het geslacht Borluut in. Het is dan ook evident dat de overgeleverde informatie over deze familie rijk en veelzijdig is. Vele bronnen met betrekking tot de familie Borluut bevinden zich in de grote reeksen van het Gentse stadsarchief, met name de akten van vrijwillige rechtspraak en van privaatrechtelijke aard in de zogenaamde schepenregisters van

Simon Borluut te verzorgen. In zijn omvangrijk oeuvre staat volgende bijdrage inzake thematiek het dichtst bij de tekst, ze is tot de dertiende en vroege veertiende eeuw beperkt gebleven: Napoléon De Pauw, "La vie intime en Flandre au moyen âge d'après des documents inédits", *Bulletin de la Commission Royale d'Histoire*, 82, 1913, p. 1-96. Verder bevat zijn *Cartulaire historique et généalogique des Artevelde*, Brussel, 1920 weinig verwijzingen naar de Borluuts. Zie: Geert BAERT, "Pauw, baron Napoléon de", *Nationaal Biografisch Woordenboek*, 9, Brussel, 1981, kol. 594-602 en José VERSCHAEREN, "Pauw, baron Napoléon De", *Nieuwe encyclopedie van de Vlaamse beweging*, Tielt, 1998, p. 2401.

⁸ RAG, Fonds Borluut, nr. 22, f° 19v°.

de keure (reeks 301) en van gedele (reeks 330). Daarnaast zijn er twee specifieke familiefondsen voor de Borluuts aan te duiden die voor de middeleeuwen onder meer vele expedities bestemd voor de betrokken partijen van akten uit de schepenregisters omvatten. Het gaat om het Fonds Borluut in het rijksarchief te Gent en om het Fonds Morel de Boucle-Saint-Denis in het stadsarchief⁹. Het archief der Borluuts werd in 1933 in het rijksarchief gedeponereerd, dat van Morel de Boucle in 1950 in het stadsarchief. Ook andere familiefondsen bevatten vaak aanvullende bronnen¹⁰.

Totaal geïsoleerd staat het handboekje van Simon Borluut niet: in het Gentse stadsarchief wordt een weinig gebruikt ‘Familiefonds Handboeken’ bewaard dat 574 nummers telt, een lange periode van de veertiende tot de negentiende eeuw beslaat en ooit doelbewust werd gecreëerd toen de zogenaamde handboeken, vaak persoonlijke notitieboeken met het karakter van een rekening, uit het veel omvangrijke fonds Familiepapieren (ca. 5000 nummers) werden afgezonderd¹¹.

Het financieel handboek van Simon Borluut staat niet alleen. Een tweede document in hetzelfde fonds bewaard, verschaft nog een merkwaardig getuigenis die inzicht biedt in het financiële en sociale reilen en zeilen en van de daarbij horende sociale praktijken, van een familie die tot de sociale elite van Gent mag worden gerekend. Dergelijke praktijken, het geven van geschenken bij markante gebeurtenissen, geboorte, intrede van een kind in een religieuze gemeenschap, huwelijk, komen eveneens in groten getale voor in het handboek van Simon Borluut. Van Gerem VI Borluut († 1506), zoon van Simon, is namelijk een zelfgeschreven lijst bewaard gebleven. Ze bevat de opsomming van de acht kinderen die hij met zijn echtgenote Margareta van Formelis had tussen 1465 en 1477¹². Net zoals dit het geval is in de klassieke Florentijnse *ricordanze*,

⁹ Met betrekking tot het Rijksarchief zie de handschriftelijke inventaris door Laurent M. van Werveke in de leeszaal nr. 220, met betrekking tot het stadsarchief: inventaris door Johan Vannieuwenhuysse (Gent, 1983).

¹⁰ Een voorbeeld zonder exhaustief te willen zijn: Andrée VAN NIEUWENHUYSEN, *Inventaire des archives de la Famille de Lalaing*, Brussel, 1970, p. 146-49.

¹¹ Inventaris door Johan Van De Wiele en Mieke Van Doorselaer (Gent, 1985). Voorbeelden van aanwending van deze bronnen voor de zestiende eeuw bieden: Peter VANDERMEERSCH, “Een uitzonderlijk egodocument: Maarten Snouckaert (1514-1569?) over zijn jeugd, zijn opvoeding, zijn studies”, in *Liber amicorum Achiel De Vos*, Evergem, 1989, p. 219-228; Johan VAN DE WIELE, “Een inventaris van het bezit van Jacob Hessele en Jedtz Hoitema, zijn echtgenote, 1571-1572”, Joris DE ZUTTER, Leen CHARLES, André CAPITEYN (eds.), *Qui valet ingenio. Liber amicorum Johan Decavele*, Gent, 1996, p. 477-87.

¹² Zoals vele middeleeuwse elitefamilies hebben ook de Borluuts generatie na generatie dezelfde voornamen gebruikt bij voorkeur voor de oudst geboren mannelijke afstammeling, wat uiteraard een analogie met de adel vormt en als uiting van het sociale streven bij deze elite families om met de adel geassimileerd te worden blootlegt. Voor de tijdgenoten was het uiteraard duidelijk om wie het ging. We hebben om de verschillende generaties uit elkaar te houden en om het de lezer wat gemakkelijker te maken om uit te maken over wie het gaat de nummering (hier dus Gerem VI) overgenomen uit het standaardwerk over de Vlaamse laatmiddeleeuwse adel van Frederik BUYLAERT, *Eeuwen*

de bronnen die ons inlichten over het private (en publieke) optreden van stedelijke elite-geslachten, wordt telkenmale dag en uur van geboorte genoteerd, samen met de namen van de peter en meter en hun respectievelijke geboortegeschenken. In het geval van de laatste zoon, Boudevijn, geboren op 3 oktober 1477, volgt nog een hele lijst van geschenken die de moeder mocht ontvangen, ‘dit es als ic van Baukin minen suene in kinderbet lach’¹³. Dit laatste aspect laat toe de brug te slaan naar de eigendomstitels en de vermelding van specifieke consumptie die ook zo typerend is voor de *ricordanze*¹⁴. De evocatie van de Florentijnse *ricor-*

van ambitie. De adel in laatmiddeleeuws Vlaanderen, Brussel, 2010, passim (Verhandelingen Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten, nieuwe reeks 21).

¹³ RAG, Fonds Borluut, nr. 29, de lijst met geschenken voor de geboorte van Boudevijn op f° 8r°: het gaat om 26 items. Opvallend is dat het steeds vrouwen zijn die een bezoek aan het ‘kinderbed’ brengen. Hun namen (of die van hun echtgenoten) laten toe de naaste verwanten en gerelateerde families van de Borluuts in beeld te brengen. Het is niet verrassend vast te stellen dat hier de hele Gentse ‘beau monde’ uit de tweede helft van de vijftiende eeuw de revue passeert. In een eerdere publicatie heb ik foutief de identificatie die in een achttiende-eeuwse hand op de buitenzijde van het document is genoteerd ‘gheboorten van kinderen van Gheerem Borluut die hij hadde bij joncvrouwe Margriete d’Ailly’ overgenomen, zie M. BOONE, “De discrete charmes”, *op. cit.* n. 2, p. 102. Deze verkeerde voorstelling komt ook voor in oudere genealogieën van de Borluuts, zie Evodius BRAEM, Norbertus TEEUWEN, *Augustiniana Belgica Illustrata: septimo exacto saeculo a magna Ordinis Eremitarum S. Augustini unione MCCLVI-MCMLVI*, Leuven, 1956, p. 187. De Gerem in kwestie was gehuwd met Margareta van Formelis, kleindochter van een vooraanstaand Gents politicus en Bourgondisch topambtenaar, Simon van Formelis (over hem: Marc BOONE, “Formelis (Fourmelles, Fourmeles, Fourmellis, Fremelis, Fromelis, Frommeles), Simon Van”, *Nationaal biografisch woordenboek*, dl. 13, Brussel, 1990, kol. 286-292) en dochter van Jan van Formelis. De broer van Gerem, Lieven zou in 1457 zijn aangetrouwde schoonzus, Jooszjne van Formelis schaken en er – de techniek is in het laatmiddeleeuwse Vlaanderen wel bekend – naderhand mee huwen, wat een dubbelhuwelijk tussen de geslachten van Formelis en Borluut tot stand bracht. Door de nodige spelingen van het lot betekende dit dat de Borluuts op termijn de heerlijkheid van Sint-Denijs-Boekel voordien eigendom van het geslacht van Formelis in handen zouden krijgen, zie Jelle HAEMERS, Chanelle DELAMEILLIEURE, “Het herteleet van Simon van Formelis. Familieruzies, erfeniskwesties en het huwelijk in 15de-eeuws Gent”, *Handelingen van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, 71, 2017, p. 55-88, aldaar p. 71, waar verkeerdelijk Lieven Borluut wordt voorgesteld als zoon van Gerem, terwijl ook uit de door Buylaert (zie hierboven noot 12) opgestelde stamboom, die nota bene door beide KUL onderzoekers wordt geciteerd, duidelijk blijkt dat Lieven een zoon van Simon Borluut was.

¹⁴ Voor de Italiaanse *ricordanze* kan hier verwezen worden naar het pionierswerk van Christiane Klapisch-Zuber, bekend als een van de historici die de rijkdom van het Florentijnse catasto hebben ontsloten. Alleen al voor het laatmiddeleeuwse Firenze onderzocht zij 122 familieboekjes: Christiane KLAPISCH-ZUBER, “Comptes et mémoires: l’écriture des livres de famille Florentins”, in Caroline BOURLET, Annie DUFOUR (eds.), *L’écrit dans la société médiévale. Divers aspects de sa pratique du XIe au XVe siècle. Textes en hommage à Lucie Fossier*, Paris, 1991, p. 251-258. De rijkdom aan informatie die deze bronnen bieden wordt in haar gebundelde opstellen weerspiegeld: Christiane KLAPISCH-ZUBER, *La maison et le nom. Stratégies et rituels dans l’Italie de la Renaissance*, Paris, 1990, passim. In een latere synthese van haar hand komen de veelzijdige toepassingen van dergelijke bronnen tot volle wasdom: Christiane KLAPISCH-ZUBER, *Retour à la cité. Les magnats de Florence 1340-1440*, Paris, 2006, passim (EHESS, Civilisations et sociétés 123). Verder

danze is niet zomaar vrijblijvend: de bedoeling van de auteurs der *ricordanze* ligt vaak in het verlengde van hun commerciële en/of economische activiteiten. Het gaat er met name om de voorbije tijd te beheersen en hem als stichtend voorbeeld voor het nageslacht te fixeren in een schriftelijke neerslag. De levensloop en markerende gebeurtenissen uit een mensenleven – geboortes, dopen, huwelijken, overlijdens, stichtingen – worden in de *ricordanze* vermengd met een overzicht van de familiale zaken – aankopen, verkopen, besteding van de gelden, afrekeningen met leveranciers en met dienstpersoneel. In enkele gevallen wordt zelfs de uiterlijke vorm van een boekhouding, met een onderscheid in inkomsten en uitgaven en met het typische doorhalen van afgehandelde zaken, geïmiteerd. De vermelding van een geboorte wordt na het overlijden van het kind in kwestie doorgehaald, als betrof het een post in de boekhoudkundige verhouding met God zelf die door de dood is afgehandeld¹⁵. Formele voorbeelden van een op de *ricordanze* geïnspireerde bron uit de Nederlanden zijn, bij de huidige stand van het onderzoek, nog zeldzaam. Als er evenwel toch al enkele vroege voorbeelden uit de Nederlanden aanwijsbaar zijn, zoals het *Lieflick memorie boeck* van Lowys Porquin (1511-1573), een uit Chieri in Piëmont afkomstig geldhandelaar die het in de Nederlanden gemaakt heeft en uiteindelijk in Bergen-op-Zoom als een der plaatselijke notabelen sterft, of het *memoriaelboucxkin* van Pieter V Adornes, een afstammeling van de Genuese bankiersfamilie der Adornes die zich in de veertiende eeuw in Brugge vestigden, gaat het opvallend om afstammelingen van Italiaanse emigranten¹⁶. De hypothese ligt dan voor de hand dat deze Italianen hun traditie van *ricordanze* naar de Nederlanden hebben meegebracht. Al moet gezegd dat het genre van familiaal gekleurde herinneringen al dan niet in een boekhoudkundige formule geen exclusief Italiaans voorrecht is geweest. Voor de Franse ruimte kan op het voorkomen van de *livres de raison* die een gelijkaardige functie hebben bekleed worden gewezen. Ook in het Duitse rijk zijn gelijkaardige bronnen die tussen familiale geschiedschrijving en boekhouding te situeren zijn aanwijsbaar¹⁷.

kan, ook al omwille van de rijke bibliografie, worden gewezen op: Giovanni CIAPPELLI, *Una famiglia e le sue ricordanze. I Castellani di Firenze nel Tre-Quattrocento*, Firenze, 1995 en Giovanni CIAPPELLI, Patricia Lee RUBIN (eds.), *Art, memory and family in Renaissance Florence*, Cambridge, 2000.

¹⁵ Ch. Klapisch-Zuber, “Comptes et mémoire”, *op. cit.* n. 14, p. 254-56.

¹⁶ Myriam GREILSAMMER, *Een pand voor het paradijs. Leven en zelfbeeld van Lowys Porquin, Piëmontees zakenman in de zestiende-eeuwse Nederlanden*, Tielt, 1989, p. 13-25; Marc BOONE, Marianne DANNEEL, Noël GEIRNAERT, “Pieter IV Adornes (1460-ca. 1496); een Brugs patriciër in Gent”, *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, 39, 1985, p. 123-147, aldaar 124-25 (ook als *Studia Historica Gandensia*, 265).

¹⁷ Een stand van zaken voor Frankrijk door Jean TRICARD, “Les livres de raison français au miroir des livres de familles italiens: pour relancer une enquête”, *Revue Historique*, 307, 2002, p. 993-1011, en Sylvie MOUYSET, *Papiers de famille. Introduction à l'étude des livres de raison (France, XVe-XIXe siècle)*, Rennes, 2007. Voor Duitsland kan worden

2. De auteur: Simon Borluut (†1469)

Simon Borluut was een telg uit de meest prestigieuze tak van een oud Gent patricisch geslacht, waarvan de oudste vermeldingen tot de twaalfde eeuw teruggaan¹⁸. Aangaande het geslacht Borluut zijn in de oudere literatuur vele, niet altijd accurate en vaak onvolledige stambomen opgesteld. Voor wat volgt verwijs ik naar het meest recente en gezaghebbende onderzoek naar de laatmiddeleeuwse adel in het graafschap Vlaanderen door Frederik Buylaert die deze oudere literatuur kritisch heeft verwerkt¹⁹. Simon Borluut was een zoon van Gerem IV Borluut en van Margriet Sersanders. Hij was zelf tweemaal gehuwd met achtereenvolgens Elisabet van Ravenschoot († 12 augustus 1422) en Barbara van der Perre († 16 november 1460). De Borluuts hadden zoals zovele Gentse patriciaatsfamilies fortuin gemaakt in de draperijenijverheid, maar waren na een aanslepend conflict met een andere rivaliserende familie uit de Gentse elite aan het einde van de dertiende eeuw uit de schepenbank verdwenen. Het conflict tussen de Vlaamse graaf Gwijde van Dampierre en zijn leenheer koning Filips IV de Schone, gekoppeld aan de steeds heftiger wordende interne conflicten in de grote Vlaamse steden bij de aanvang van de veertiende eeuw bood de kans om de verloren gegane machtspositie terug te heroveren²⁰. Een Jan Borluut zou zelfs op het slagveld bij Kortrijk zijn geridderd, een feit dat opmerkelijk genoeg, zoals recent onderzoek van Lisa Demets heeft aangetoond, in de Gentse versie van de *Excellente Cronieke van Vlaanderen* een centrale functie heeft gekregen. Deze versie is in de loop van de vijftiende eeuw tot stand gebracht. Parallel daaraan werd een gelijkaardige strategie door de familie Breydel in Brugge en in de Brugse versies van deze kroniek toegepast. Door zijn rol in de geschiedenis van het graafschap zo op de voorgrond te plaatsen, onderstreepte het geslacht Borluut zijn aanhoudend en weldra met succes bekroond streven om op zijn beurt een adellijke status te verwerven. Het is ten andere de Simon Borluut wiens bron onderwerp is van deze editie, die ook heel nadrukkelijk in deze versie van de *Excellente Cronieke* wordt opgevoerd omwille van zijn

gewezen op het werk van Pierre MONNET, *Les Rohrbach de Francfort, pouvoirs, affaires et parenté à l'aube de la renaissance allemande*, Genève, 1997 (met een uitvoerige bibliografie).

¹⁸ Marc BOONE, "Borluut", *Lexikon des Mittelalters*, 2, München, 1983, kol. 463.

¹⁹ Frederik BUYLAERT, *Eeuwen van ambitie*, op. cit. n. 12, p. 289-294 (stamboom op p. 289), verder aan te vullen met Frederik BUYLAERT, *Repertorium van de Vlaamse adel (ca. 1350-ca. 1500)*, Gent, 2011, p. 105-106 (Historische monografieën Vlaanderen 1).

²⁰ Over dit conflict zie Marc BOONE, "Een verstedelijkte samenleving onder spanning. Het graafschap Vlaanderen omstreeks 1302", in: Raoul C. VAN CAENEGEM (ed.), *1302. Feiten en mythen van de Guldensporenslag*, Antwerpen, 2002, pp. 27-77.

belangrijke rol in de gebeurtenissen rond 1450²¹. Nadat de politieke stormen van rond 1302 uitgeraasd waren, bleken de Borluuts andermaal tot de gevestigde patricische families van Gent te behoren. Hun stellingname pro de gemeentelijke krachten (en dus pro-grafelijk in de context van 1302) zou een constante worden doorheen de latere eeuwen²². Vaak zouden leden van het geslacht Borluut bij de talrijke conflicten tussen de stad Gent en de opeenvolgende vorstelijke dynastieën, tot en met de zestiende-eeuwse Habsburgers, verantwoordelijke functies in het stadsbestuur waarnemen, evenwel zonder tot de radicale leiders of aanstokers van de talrijke Gentse opstanden te behoren²³.

De Borluuts waren ook prominent aanwezig in het religieuze leven van hun stad. Een vorm van maatschappelijk engagement dat ook in het financiële handboek van Simon Borluut nadrukkelijke aanwezig is. Reeds in de dertiende eeuw telden zowel de Gentse dominicanen als de franciscanen een Borluut in hun rangen, alweer iets waardoor ze zich van andere patriciërs onderscheidden en dat een politieke en sociale voorkeur voor de zaak van het ‘gemeen’ blootlegt²⁴. Later begunstigen ze vooral het plaatselijke augustijnenklooster, dat tot een necropool van de Borluutfamilie zou uitgroeien²⁵. Een hardnekkige legende heeft het zelfs over de laat dertiende-eeuwse Gerem Borluut als stichter²⁶. Ook Simon Borluut, en zijn twee echtgenotes, Elisabeth van Raveschoot en Barbara van de Perre, liggen er begraven²⁷. Zijn handboek vermeldt verder

²¹ Lisa DEMETS, *Onvoltooid verleden. Politiek, historiografie en de handschriftelijke variatie van de Excellente Cronike van Vlaenderen (1400-1550)*, UGent, onuitgegeven doctoraatsverhandeling, 2019, p. 212-220.

²² Rond 1300 zou dit engagement o.m. door directe betrokkenheid bij vetes en vendetta's tussen patricische families nog versterkt worden, zie Wim BLOCKMANS, *Een middeleeuwse vendetta. Gent 1300*, Houten, 1987.

²³ In 1540 werd Simon Borluut, advocaat bij de Raad van Vlaenderen, in het kader van de bestraffing van Gent door Karel V terechtgesteld, op beschuldiging van majesteitschennis. Vele familieleden speelden een opmerkelijke rol in de Opstand en onderhielden contacten met Willem van Oranje en de meer gematigde groepen van de protestantse opstandelingen, cf. Philippe KERVIJN DE VOLKAERSBEKE, “Les Borluut du XVIIe siècle (importance des archives privées)”, *Annales de l'académie archéologique de Belgique*, 1851, p. 5-38, aldaar p. 17-18.

²⁴ Walter SIMONS, *Stad en apostolaat. De vestiging van de bedelorden in het graafschap Vlaenderen (ca. 1225 – ca. 1350)*, Brussel, 1987, p. 158 (Verhandelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, Klasse der Letteren, jg. 49, 121).

²⁵ Ook Simon Borluut werd er, met zijn twee echtgenotes en een dochter, Katharina, begraven. Het epitaaf bij: Ph. KERVIJN DE VOLKAERSBEKE, *Histoire généalogique et héraldique de quelques familles de Flandre*, Gent, 1874, platen 1-7 (stamboom der Borluuts).

²⁶ Totaal uitsluiten dat Gerem de stichter zou zijn geweest is niet mogelijk, evenmin zijn er bewijzen pro. De legende van de stichting gaat vermoedelijk op de zestiende eeuw terug. Wel is vanaf ca. 1360 een niet afhoudend begunstigen van de Augustijnen door de Borluuts aanwijsbaar, cf. Paul TRIO, “De Augustijnen in Gent tijdens de late middeleeuwen (tot ca. 1500)”, in *Zeven eeuwen Augustijnen. Een kloostergemeenschap schrijft geschiedenis*, Gent, 1996, p. 52.

²⁷ Jules DE SAINT GENOIS, Philip Marie BLOMMAERT, *Graf- en gedenkschriften der provincie Oost-Vlaenderen. 2e reeks: Kloosterkerken. Gent*, Gent, 1866, p. 138.

talrijke verwijzingen naar een stichting ter nagedachtenis van zijn eerste echtgenote en zijn familie bij de augustijnen. De Simon Borluut van het midden van de vijftiende eeuw is een typische vertegenwoordiger van zijn geslacht. Net als zijn vader, Gerem iv, bekleedde hij regelmatig een vooraanstaande positie in een der Gentse schepenbanken, op een plaats die voorbehouden was aan het lid van de ‘poorterij’, waarin de oude patricische families waren ondergebracht. Vader Gerem iv was negen maal schepen tussen 1379 en 1414 (daaronder zeven maal voorschepen, een positie die met die van burgemeester overeenkwam), ook zijn broers en zonen bezetten regelmatig functies in een der twee schepenbanken. Simon zelf was vijf maal schepen tussen 1418 en 1452, in dat laatste dramatische jaar was hij voorschepen²⁸. Het jaar daarop trad hij aan als ontvanger van de stad²⁹. De familie Borluut en de met haar verwante en aangetrouwde families waren zo goed als altijd vertegenwoordigd in het stadsbestuur van Gent. Het huwelijkspatroon van Simon en van zijn broers en zussen illustreert dit perfect. Twee zusters van Simon waren gehuwd met Jan Sersymoens en Gillis van de Perre, beiden waren niet adellijk maar wel vaste waarden in de schepenbank. Een derde zuster, Elisabeth Borluut († 1443), werd met haar echtgenoot de edelman Joos Vijdt door de gebroeders Van Eyck vereeuwigd als opdrachtgevers van het Lam Gods dat in hun kapel in de Sint-Janskerk werd aangebracht³⁰. De twee broers van Simon huwden elk met adellijke dames, Gerem v († 1448) met Margareta van Vaernewijc, Boudewijn († 1450) met Margareta van Herzele. Simon zelf huwde tweemaal, zoals vermeld, telkenmale met een vrouw die op haar beurt tot een Gentse patriciërsfamilie behoorde. De Borluuts van Simons generatie waren puissant rijk. Zijn kinderloos gebleven oudste broer Gerem v bijvoorbeeld bezat gronden in maar liefst 21 verschillende dorpen, zijn echtgenote Margareta van Vaernewijc voegde daar nog eens grondbezit in 13 andere parochies aan toe. Door toeval en demografische toevalligheden belandde het op het

²⁸ De lijsten van Gentse schepenen treft men aan in de Gentse memorieboeken, deze hebben aanleiding gegeven tot een met de nodige voorzichtigheid te gebruiken editie: Polydore Charles VAN DER MEERSCH, *Memorieboek der stad Ghendt van 't jaer 1301 tot 1737*, Gent, 1852-61, 4 delen. Over deze in essentie verhalende stedelijke bron: Anne-Laure VAN BRUAENE, *De Gentse memorieboeken als spiegel van stedelijk historisch bewustzijn (14de tot 16de eeuw)*, Gent, 1998 (Verhandelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, 22). In het archief van de familie zijn ook overzichten van politieke mandaathouders bewaard gebleven: RAG, Fonds Borluut, nr. 6: lijst van de Borluuts als stadsschepenen vanaf 1308 tot in de achttiende eeuw.

²⁹ De lijst van stedelijke ontvangers: Marc BOONE, *Geld en macht. De Gentse stadsfinanciën en de Bourgondische staatsvorming (1384-1453)*, Gent, 1990, p. 245 (Verhandelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, 15).

³⁰ De literatuur over het bekende schilderij van de gebroeders Van Eyck is bijzonder omvangrijk. De meest recente stand van zaken met alle bekende informatie over de opdrachtgevers bij Frederik BUYLAERT, Erik VERROKEN, “De opdrachtgevers. Een adellijk altaarstuk: de sociaal-economische context van het Lam Gods”, in Danny PRAET, Maximiliaan P.J. MARTENS (eds.), *Het Lam Gods. Kunst, geschiedenis, wetenschap en religie*, Veurne, 2019, p. 50-73.

eerste gezicht talrijke nageslacht van vader Gerem IV in een genealogische flessenhals: enkel de kinderen van Simon bij zijn beide echtgenotes bleven in leven en waren bij machte het geslacht verder te zetten. Ze cumuleerden daarbij de vele erfenissen uit de familie. Zijn oudste zoon Simon f^s Simon († 1488) was gehuwd met Elisabeth de Grutere, telg van een in de adel opgeklommen patriciërsgeslacht. Ze is de auteur van een imposante lijst boekentitels (70 in totaal) die ze na het overlijden van haar echtgenoot aan het begijnhof Ter Hooie in Gent schonk met nadrukkelijke voorwaarden voor het eventueel ontlenen van de werken³¹. Een indicatie te meer van het culturele en religieuze engagement van deze patriciërs, alle titels zijn in het (Middel-)Nederlands, de aard van de werken is resoluut religieus en/of moralistisch. Al komt er ook een *gheestelijk caetsspel* in voor, mogelijk een versie van het politieke traktaat van Jan vanden Berghe. Dit boekenbezit, de nadrukkelijke aanwezigheid van de Borluuts in de Gentse versie van de *Excellente Cronike* van Vlaanderen en het feit dat uit de zeventiende eeuw ook een memorieboek, de Gentse traditie van stedelijke kronieken van de familie Borluut bewaard bleef, zijn evenvele aanduidingen die wijzen op een sociale strategie die met het ‘vivre noblement’ spoort³². Simon f^s Simon zou de eerste Borluut worden die in 1473 nadrukkelijk als edelman werd aangesproken, net als zijn broers (Gerem VI en Lieven) en zus Elisabeth; allen huwden ze in een adellijke familie in³³. Het wekt dan ook geen verwondering dat in de talrijke schenkingen die Simon Borluut en zijn naaste gezinsleden verrichten, naar aanleiding van huwelijken of geboortes, vele prominente families uit de Gentse elite kringen voorkomen. Ze zijn de sociale kringen waarbinnen Simon Borluut en de zijnen circuleerden, ze behoorden dan ook nagenoeg uitsluitend tot het milieu van de poorterij dat ook politiek erg herkenbaar was.

Het financieel overzicht van zijn uitgaven legt evenwel ook een sterke en persoonlijke binding bloot met leden van de andere groepen die er in het middeleeuwse Gent toe deden. Het gaat dan om ambachtslieden en

³¹ De bepaling betreffende wat met de boeken kan/moet gebeuren is de volgende: ‘om die te orborne, te verwarene ende ooc te leenene als daeromme ghebeden werde, sonderlinghe van eeneghen van haren ofte Symoens vrienden ende andere die se begheerende sijn, altoos met eenen cedulle of syroghaphie daerof nemende van denghenen die se ontleenen, want dat was deselve joncvrouw ter salegher memorien sterkelic begheerende in haren levne ende oec haren hutersten wille gheweest, dat alle deghene daer dese boucken onder rusten sullen, neerstelic toesien, dat sij niet ghescheeden, verroukeloest noch verloren en werden, maer betrouwelic bewaert ende besciet tot salicheit der sielen.’ De lijst is uitgegeven bij Napoléon DE PAUW, *Middelnederlandsche gedichten en fragmenten*, deel 2, Gent, 1903-1914, p. 429-434 en opnieuw bij Wouter BRACKE, Albert DEROLEZ, Benjamin VICTOR (eds.), *Corpus catalogorum Belgii: the medieval booklists of the Southern Low Countries. 3: counts of Flanders, Provinces of Eastern Flanders, Antwerp and Limburg*, Brussel, 1993, vol. 3, p. 27-31.

³² Met betrekking tot het memorieboek: A.-L. VAN BRUAENE, *De Gentse memorieboeken*, op. cit. n. 28, p. 89-90.

³³ Een overzicht van dit nobiliteringsproces bij F. BUYLAERT, *Eeuwen van ambitie*, op. cit. n. 12, p. 292-293.

kleine handelaars allerhande die de familie Borluut niet alleen hielpen om aan hun dagelijkse noden te voldoen, maar ook de band concreet maakten met de voor een middeleeuwse stad in de Lage Landen zo essentiële middengroepen. Maar ook met de sociaal minder bedeelde groepen zijn er raakvlakken en contacten: niet enkel via de bedelingen en schenkingen aan armentafels en sociale instellingen van kerken en ambachten, maar ook via de opvallende zorg voor het eigen al dan niet inwonend dienstpersoneel en hun aanverwanten. Het financiële handboek van een Gents poorter die onbetwistbaar tot de hogere kringen van zijn stad behoorde, biedt aldus een zeldzame inkijk in de wijdvertakte sociale netwerken waarbinnen een dergelijke elitefiguur zich bewoog. In de hierna volgende editie zijn zoveel als mogelijk de personen die vermeld worden geïdentificeerd. Niet verwonderlijk treffen we daarbij vele leden aan van de Gentse elite en van de families die traditioneel in de schepenbanken de posities innamen die aan de poorterie (de betere Gentse burgerij) waren voorbehouden. Minder evident, maar illustratief voor het brede stedelijke netwerk van Simon Borluut, is dat hij ook tijdens en na de opstand vele familiale en commerciële contacten onderhield met stadsgenoten die behoorden tot de radicale groepen die de opstand tegen het hertogelijk gezag gedragen hadden. De vermeldingen van figuren als Frans Baert, Jan Bolloc, Willem De Wintere, Jan Van den Bossche, Daneel Van Den Dycke, of nog legerleider Diederik Van Schoonbroek zijn in dit opzicht zeer onthullend³⁴.

De hierna uitgegeven bron refereert in de eerste plaats naar het financiële aspect van Simon Borluuts optreden als privépersoon. Als stadsontvanger in de bijzonder beladen context van de Gentse opstand tegen Filips de Goede (1449-1453) had hij uiteraard ook veel ervaring en expertise in het beheren van de stedelijke inkomsten en uitgaven. Hij was, zoals vermeld, niet alleen bij herhaling schepen en dus bestuurder, maar bovendien in het voor Gent dramatische jaar 1453 ook een van de drie stedelijke ontvangers³⁵. In de context van de financiële repressie die Gent na de militaire nederlaag tegen hertog Filips de Goede trof (slag bij Gavere en het gelijknamige vredesverdrag van juli 1453), diende hij alle mogelijke inkomstenbronnen voor de stad aan te spreken. De stadsrekening van het jaar 1453-54 vermeldt bij herhaling hoe hij met kennis van zaken de soms complexe monetaire manipulaties die inherent waren aan het ingewikkelde middeleeuwse muntsysteem doorzag en er profijt

³⁴ Zie hierna in de inleiding, vele referenties zal men aantreffen in de monografie die Jelle Haemers over deze opstand schreef, zie de volgende voetnoot.

³⁵ Over deze gewelddadige en turbulente episode van de op zich al bewogen Gentse geschiedenis uit de late middeleeuwen: Jelle HAEMERS, *De Gentse opstand (1449-1453). De strijd tussen rivaliserende netwerken om het stedelijk kapitaal*, Kortrijk, 2004, p. 335-336 (Standen en Landen, 105) die terecht wijst op de moeilijkheden om de diverse leden van het geslacht Borluut uit elkaar te houden.

wist uit te halen³⁶. Eerder al, in 1421, maakte hij deel uit van een Gentse delegatie die met toenmalig Bourgondisch kanselier Jean de Thoisy in Brugge over het aanmaken van nieuwe munten ging onderhandelen, een materie waarvoor hij ook in 1438 zijn stad vertegenwoordigde³⁷. Indien zijn persoonlijk financieel handboek op het eerste gezicht nogal chaotisch en primitief overkomt, is dit wellicht omdat de presentatie ervan zo door de betrokkene gewild is, niet omdat hij op het vlak van boekhouding en monetaire manipulaties een volslagen leek was. Maar er is nog meer om zich over te verwonderen: het handboek beslaat de jaren 1450-1463, maar van de bijzonder dramatische gebeurtenissen die de Gentse opstand en oorlog tegen Filips de Goede hebben gekenmerkt en die Simon Borluut als bevoorrecht getuige en gezien de publieke functies die hij waarnam ook als deelnemer moet hebben meegemaakt, verneemt de lezer van het handboekje erg weinig. Het leidt nochtans geen twijfel dat Simon Borluut bij herhaling direct betrokken was bij onderhandelingen op het hoogste niveau: in 1449 in Brugge nog in het bijzijn van de hertog en van de hoogste Bourgondische functionarissen, in 1452 in Dendermonde en Rijsel in het bijzijn van de gevolmachtigde ambassadeurs van de Franse koning³⁸. In de laatste dagen van juli 1453 tenslotte trok hij naar Gavere en Oudenaarde om er met de hertog zelf de bepalingen van het vredesverdrag en van de repressie te onderhandelen³⁹. In het handboek van Simon Borluut vernemen we eerder terloops dat Willem van Huuckem, een stalknecht een extra 12 d. gr. wordt uitbetaald in het voorjaar van 1452 ‘*als wij quamen van Denremonde metten bestande*’, de schrijnwerker Cornelis Boone ontving kort daarop 4 s. als afbetaling ‘*doe ic comen was van Rijssele*’: twee wel zeer enigmatische allusies op de hiervoren vermelde diplomatieke topontmoetingen ‘van de laatste kans’⁴⁰. Met

³⁶ SAG, reeks 400, nr. 17, f° 362v°, 417v°, dit laatste tekstfragment ten dele uitgegeven bij Victor FRIS, “Bewijsstukken betreffende den opstand van Gent tegen Philips den Goeden in 1451-1454”, *Bulletijn der Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent*, 22, 1914, p. 333-453, aldaar p. 432.

³⁷ Willem Pieter BLOCKMANS, *Handelingen van de Leden en van de Staten van Vlaanderen. Regering van Filips de Goede (1419-1467). Deel I tot de onderwerping van Brugge (1438)*, Brussel, 1990, p. 82, *Deel II vanaf de onderwerping van Brugge (1438)*, Brussel, 1995, p. 767, 772.

³⁸ W. P. BLOCKMANS, *Handelingen, op. cit.* n. 37, p. 1106, 1208, 1215. Over de onderhandelingen in Rijsel: Marc BOONE, “Diplomatie et violence d’Etat. La sentence rendue par les ambassadeurs et conseillers du roi de France, Charles VII, concernant le conflit entre Philippe le Bon, duc de Bourgogne et Gand en 1452”, *Bulletin de la Commission Royale d’Histoire*, 156, 1990, p. 1-54, aldaar p. 29. De aanwezigheid van Simon Borluut in Dendermonde en Rijsel blijkt ook uit de stadskroniek: Victor FRIS, *Dagboek van Gent van 1447 tot 1470 met een vervolg van 1477 tot 1515 Deel II*, Gent, 1904, p. 42, 79, 90. Reeds van bij de aanvang van zijn politieke carrière had Simon Borluut ervaring opgedaan in onderhandelingen met Franse koninklijke ambassadeurs, cf. de bijeenkomst in Brugge van oktober 1418: Antoine ZOETE, *Handelingen van de Leden en van de Staten van Vlaanderen (1405-1419). Deel II*, Brussel, 1982, p. 1256.

³⁹ W. P. BLOCKMANS, *Handelingen, op. cit.* n. 37, p. 1244.

⁴⁰ RAG, Fonds Borluut, nr. 22, f° 6r° en v°.

betrekking tot het najaar van 1452 en het jaar 1453, dat tot aan de slag bij Gavere (23 juli) zowat onophoudelijk door militaire confrontaties tussen Gent en de hertog gekenmerkt werd, is enkel sprake van een persoonlijke bijdrage voor het uitrusten van soldaten uit de eigen koningstavelrij, een militaire indeling van de stad die aan de basis van de mobilisatie van het gemeenteleger lag⁴¹. Kort nadien, in het najaar van 1453, bekostigt Simon Borluut herstellingswerken aan zijn buitensteeds goed in Temse ‘zint den payse ghemaect te Ghavere waer af tgoed te Temsche in doorloghe verberrent was’⁴². Een andere keer wordt vermeld dat de ontvangers van het huis der armen van het weversambacht die jaarlijks een rente gevestigd op een goed van de Borluuts in Ruiselede incasseren, de inkomsten voor één jaar uit de reeks achterstallige betalingen voor de jaren 1452-1455 hebben kwijtgescholden ‘een jaer quijtte ghescelden van den orloschen’⁴³. Dit is zowat alles wat het handboek van Simon Borluut aangaande de oorlog van Gent tegen hertog Filips de Goede te melden heeft. Het lijkt er sterk op dat, op deze terloopse vermeldingen die als het ware het dagboek zijn binnengedrongen na, de auteur zijn persoonlijke leefwereld van deze politieke realiteit waarin hij nochtans direct en actief betrokken was, gescheiden heeft willen houden. Een argument om in deze handboeken een vroege uiting van individualisering te erkennen?

3. Munten, maten en gewichten, chronologische aanduidingen

Gezien de aard van de informatie die het financiële handboek van Simon Borluut aanbiedt, is het nogal evident dat het wemelt van de vermeldingen van muntsoorten, maten en gewichten allerhande. Voor welbepaalde transacties, zoals het aanmaken van kledij levert het zeldzame informatie. In het geval van de talrijke vermeldingen van kledij, die voorzien werd voor het dienstpersoneel, maar ook voor de leden van de familie Borluut, naar aanleiding van huwelijken bijvoorbeeld, werd namelijk een bepaalde hoeveelheid stof ter beschikking gesteld. De kosten verbonden aan de verschillende manipulaties van die stof werden dan apart uitbesteed en als dusdanig vermeld in het document:

⁴¹ *Item, ghegheven van saudehen in onze connestabelie den ghene die trocken voer Aude-naerde van XIII nachten II gulden ende Ammine Van Oost III gr. teennen haaszacke loopt V s. gro. Item, zint VI gr. Item, zint te Tielt ende voor Brugghe mijns deelz II s. gr. Item, zint mijns deelz XVI gr. Item, den XVIIIsten dach van junio III s. gr. Item, den XIXsten dach in junio II s. gr. Item, zint bi Waerscot betaelt VIII s. gr. Item, zint noch betaelt X s. gr. Item, noch XXX gr’*: RAG, Fonds Borluut, nr. 22, f° 7r°. Over de Gentse koningstavelrijen: Marc BOONE, Machteld DUMON, Birgit REUSENS, *Immobilienmarkt, fiscaliteit en sociale ongelijkheid te Gent, 1483-1503*, Kortrijk Heule, 1981, p. 97-102 (Standen en Landen, LXXVIII).

⁴² RAG, Fonds Borluut, nr. 22, f° 10r°.

⁴³ RAG, Fonds Borluut, nr. 22, f° 21r°.

het scheren, snijden, weven enz. van de stof vooraleer die uiteindelijk tot een stuk kledij werd verwerkt.

3.1 Munten

Ook de veelvuldige geschenken die naar aanleiding van geboortes, huwelijken, intredes in religieuze instellingen enzoverder aan bod komen, geven aanleiding tot het overhandigen van geschenken, al dan niet uitgelokt door derden⁴⁴. Vaak werd daarbij een muntstuk aangeboden. Het valt op dat daarbij stukken die een bepaalde artistieke en emotionele waarde voorstellen werden aangeboden, eerder dan de dagelijkse penningen en schellingen die het normale ruilverkeer mogelijk maakten. Doorgaans, maar niet altijd wordt in de bron zelf een omrekening naar de standaardmunt (het pond groten Vlaams in zijn onderverdelingen in penningen en schellingen groot) gegeven. Omdat dit niet systematisch gebeurt, volgt hierna in alfabetische volgorde een equivalentie van deze munten. De standaardmunt voor het gehele document is het pond (lb.) groten Vlaams en de klassieke indelingen, s. (solidus, schelling) en d. (penning) waarbij de onderlinge verhouding 1 lb. = 12 s. = 240 d. gr. geldt, wat betekent dat 1 s. = 20 d. gr. Verder worden als onderdeel van de d. (penning) nog gebruikt: s(emis) = een halve penning, een mite zijnde 1/24^e van een d. gr. en de (h)ingelscen zijnde 1/3^e van een d. gr.⁴⁵. Zeer zelden wordt nog naar het pond parisis (lb. par.) verwezen, sinds het laatste kwart van de veertiende eeuw stond haar waarde gelijk aan 1/12de van het lb. gr. Bij de aparte munten die als geschenk werden

⁴⁴ In de stedelijke samenlevingen van de late middeleeuwen was het geven van geschenken een sterk verbreid fenomeen, in zoverre zelfs dat de stad een apart hoofdstuk in haar rekening voorzag waarin de boekhouding van deze geschenken werd bijgehouden door een aparte ambtenaar, de ‘presentmeester’. Zie M. BOONE, *Geld en macht, op. cit.* n. 29, p. 92-94, voor een sociale analyse van de praktijk: Marc BOONE, “Dons et pots-de-vin, aspects de la sociabilité urbaine au bas moyen âge. Le cas Gantois pendant la période bourguignonne”, *Revue du Nord*, 70, 1988, p. 471-487. Het handboek van Simon Borluut laat ook voorbeelden zien van de praktijk waarbij hooggeplaatste figuren (leden van het hertogelijke hof of van de Bourgondische ambtenarij, of hoge geestelijken) derden aanspoorden om een geschenk over te maken, naar aanleiding van een huwelijk bijvoorbeeld. De praktijk werd als dusdanig (met ook Gentse voorbeelden) systematisch bestudeerd door Werner PARAVICINI, *Invitations au mariage. Pratique sociale, abus de pouvoir, intérêt de l’Etat à la cour des ducs de Bourgogne 1399-1489. Documents introduits, édités et commentés*, Stuttgart, 2001, passim (Instrumenta Herausgegeben vom Deutschen Historischen Institut in Paris Band 6).

⁴⁵ Voor deze indelingen en hoe ze in de loop van de veertiende eeuw zich hebben gestabiliseerd, geldt nog steeds Hans VAN WERVEKE, *De Gentsche stadsfinanciën in de middeleeuwen*, Brussel, 1934, p. 148-152.

uitgereikt behoorden zowel gouden als zilveren munten. Hierna volgt een overzicht met een equivalent in d. gr. Vlaams⁴⁶.

Arnoldusgulden = 21 d. gr.

Beierse (Bavarhische, Bavarius) gulden = 28 d. gr.

Clinckaert = 30 d. gr.

Kroon = 48 d. gr.

Leeuw = 60 d. gr.

Nobel = 25 d. gr.

Pieter = 38 d. gr.

Postulatusgulden = 28 d. gr.

Rijder = 52 d. gr.

Saluut = 50 d. gr.

3.2 Maten en gewichten

Aangezien vele van deze maten en gewichten licht afwijkende waarden vertoonden al naargelang de kasselrij waarvoor ze golden, gaan we hier standaard uit van de waarden voor de kasselrij van de Oudburg en het Land van Waas waarbinnen zowel de stad Gent als de meeste plaatsen waar de Borluuts over buitensteeds grondbezit beschikten te situeren zijn⁴⁷. Voor de oppervlaktematen worden ook de maten van de kasselrij Kortrijk weergegeven, omdat deze nadrukkelijk als dusdanig in de bron worden vermeld.

Lengtematen:

El = 0,728 m voor witte stof, 0,765 m voor ruwe stof

Voet = 0,2753 m

Oppervlaktematen:

Roede = 0,00148545 ha (Kortrijkse maat = 0,00354239 ha)

1 gemet = 300 roeden = 0,446 ha

1 bunder = 900 roeden = 1,337 ha (Kortrijkse maat = 1 bunder =

400 grote roeden = 1,417 ha)

1 dagwand = 0,149 ha

1 vierendeel (Kortrijkse maat) = 100 grote roeden = 0,157 ha

⁴⁶ Waar mogelijk werd naar de equivalentie zoals de bron zelf dit opgeeft teruggegrepen. Voor verdere informatie wordt (in afwachting van de definitieve publicatie door dezelfde auteurs) gebruik gemaakt van Erik AERTS, Herman VAN DER WEE, *Vlaamse-Brabantse muntstatistieken 1300-1506. Deel I: de aanmuntingsgegevens van de zilvermunten*, Leuven, 1980 (KULeuven, Centrum voor economische studiën, discussion paper 80.02), *Deel 2: de aanmuntingsgegevens van de gouden munten (1330-1506)*, Leuven, 1985, passim (KULeuven, Centrum voor economische studiën, discussion paper 81.01).

⁴⁷ Dit alles op basis van Paul VANDEWALLE, *Oude maten, gewichten en muntstelsels in Vlaanderen, Brabant en Limburg*, Gent, 1984, p. 50-51 (Belgisch Centrum voor Landelijke Geschiedenis, 82).

Inhoudsmaten:

Korenmaat: 1 zak = 107,3 liter

1 mud = 6 zakken = 12 halsters = 24 ve(i)ertelen = 96 (h)achtelingen
= 384 pinten

Haringen: 1 barrel = 600 haringen

Vloeistoffen:

1 pint = 0,5766 liter

1 ame = 60 stopen = 240 pinten

Gewicht:

1 pond = 0,43385 kg

1 steen = 6 pond

1 last = 10.000 turfblokken

3.3 Chronologische aanduidingen

Simon Borluut volgt, zoals zijn tijdgenoten uit het graafschap Vlaanderen, de paasstijl. Waar nodig werden de data omgerekend naar nieuwe stijl (n.s.). Opvallend is, ook voor dit document dat op zich een eerder prozaïsche inslag heeft, het veelvuldig gebruik van religieus geïnspireerde tijdsaanduidingen, feestdagen en heiligendagen. De zeer evidente dagen, zoals Kerstmis werden niet in voetnoot naar een moderne datum omgezet, voor de meeste minder evidente heiligendagen gebeurde dit wel.

Financieel handboek van Simon Borluut (1450-1463)

- A. ORIGINEEL. Papieren schriftje, (h. 29 cm; b. 11 cm) RAG, fonds Borluut, nr. 22, 44 f^{os}, waarvan de laatste drie onbeschreven.

Perkamenten kافت; op voorzijde: 1. (hand achttiende eeuw): ‘Hantbouck van Symoen Borluut met jonckvrauwe Lisabet van Raveschot, sine eerste huysvrauwe. 1450’; 2. (hand twintigste eeuw) ‘Copié N. de Pauw, 1902’. Moderne foliëring in arabische cijfers in rechterbovenhoek (19de eeuws?). Tussengevoegd los strookje papier (hand vijftiende eeuw): ‘Symoen Borluut comt te betalene van den XL s. par. die de helegheest jaerlics heeft up dhuus van wijlen was Joes Vijd⁴⁸ vallende telken alf maerte VIII s. IX d. par.’.

- B. KOPIE. Papier, naar A, door Napoléon de Pauw, 31 december 1902, SAG, Fonds Napoleon de Pauw, nr. 965⁴⁹.

[f° 1r^o]^(a)

Item [...] ^(b) van den maendachmessen hij [...] ^(c) djaer verscenen zente Symoens zere in den [...] ^(d) a^o vijftich, VIII s. VIII d. gr.

Ende van den jaerghetijde betaelt XXVI gr.

Item, ten Augustijnen betaelt van mijns wijfs Lijsbetten van Ravenscoet, wiez ziele [God ghe]nadich zij, ende dmijnen jaerghetijde IIII [s. gr.] ^(e).

Item, ghegheven ter brulocht van Pie[ter Van] der Muellin Jooris broeder die nam in [huwelike] Jans dochtere Van den Hulle mijns wijfs [...] ^(f) over beeden zijden, II postulatus gulden makende IIII s. VII d. gr.

Vergolden Sanderze Prendael in minder[inghe] van drien ponden X d. semis groten van lakenen, een lib. X d.gr. Restat nog II lib.gr. Item, betaelt van III ellen moreitz doe ghehaelt te caussen, der af betaelt IX s. gr. Betaelt de vorscr. II lib. gro. *Solvitur* een lib. gr. Item, noch een lb. gr. ^(g).

Vergolden eenen priestere overe her Janne Baerze van renten gaende uuter mijnen huus in de Bennesteghe⁵⁰ verscenen te Bamesse a^o vijftich⁵¹ ter causen van eenen dienste voor sente Servaze⁵² XXI gr.

^(a) Het eerste blad is niet gefoliëerd. De eerste folio draagt sporen van waterschade, een deel van het papier is ook weggerukt, A. De ontbrekende fragmenten en emendaties worden aangeduid door rechte haken. — ^(b) Na Item is de eerste lijn volledig verdwenen door een scheur, A. — ^(c) Na hij is de tweede lijn verdwenen door een scheur, A. — ^(d) Laatste woord van de lijn verdwenen door scheur, A. — ^(e) Nota in de marge toegevoegd door latere hand (achttiende eeuw?). Deze latere scribent zet deze paragraaf tussen twee horizontale lijnen, A. — ^(f) Onleesbaar woord door waterschade, A. — ^(g) Vergolden... een lib. gr. in zelfde hand later bijgeschreven en op verschillende momenten aangevuld en als geheel tekstfragment doorstreept, A.

⁴⁸ Over de banden met de familie Vijd, zie hieronder noten 261 en 391.

⁴⁹ De precieze datering is overgenomen uit het handschrift: ‘Fini de copier, ce 31 décembre 1902. N. de Pauw, p.g.’ [procureur général]. Over de Pauw, zie inleiding noot 7.

⁵⁰ Bennesteeg, zie Maurits GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis in de spiegel van zijn plaatsnamen*, Antwerpen-Brussel, 1954, p. 38.

⁵¹ Feest van de heilige Bavo: 1 oktober 1450.

⁵² De Borluuts en zeker Simon Borluut, zoals verder nog bij herhaling zal blijken, hebben een nauwe band met de Sint-Jansparochiekerk in Gent. Hier wordt verwezen naar een kapelanijs van de heilige Servaas, in 1333 gesticht door Jan Beyaert, proost van het Sint-Veerlekapittel, zie Frans DE POTTER, *Gent van den oudsten tijd tot heden. Geschiedkundige beschrijvig der stad*, Gent, 1882-1902, deel V, p. 412 en Napoléon DE PAUW, *Obitu-*

Vergolden her Janne Van den Daele orgheliere, voer de prochipapen van den zelve termijnen uutten zelve huus VI gr. II hinghelschen.

Vergolden her Jacoppe Den Bosschere, ontfanghere van den heleghe gheest van Bamesse vijftich⁵³, VI gr. II hinghelschen.

Gherekent met Danielle mijnen barbier up den IXsten dach van laue a° vijftich⁵⁴ van barbierene mi, Liefkine ende Gheerkin ende Jasprin ende drouch hem betaelt V s. III d. gr.

Vergolden den hoire van der wedewen Affeners te Brugghe⁵⁵ overe Janne Raulijnne van den paymente verscenen in julio a° vijftich, waerof quitancie es onder Jacoppe Den Joncheere, loopende elc payment mijns deelz XXIII s. III d. gr.

[f° 1v°]^(a)

[...] Jasper [...] omme te betalene tpayement verscenen in septembre a° vijftich XVII s. IX d. gr. III d. par., van Vrancken Van den Prowe verscenen in novembre a° vijftich XXX gr., van Janne Van Billioen verscenen in septembre a° vijftich II s. II d. s(emis) gr. II d. par. Comt te gadere XXII s. VI d. gr.

Ghegheven ter brulocht van Janne Allemanne mijnen pachtere ter Beke bi Temssche⁵⁶ I pieter van III s. gr.

Ghecocht III vercskijne, costen mi XIII s. gr.

Gherekent met Betkijne Steenbeecs den XXsten dach van spoorkelle a° vijftich⁵⁷, ende es al betaelt van den jaere XLIX ende jaere L totter somme van IX scilden ende haer scoens al betaelt van den II voorscr. jaeren ende haer lijnwaet ooc betaelt^(b).

Gherekent met Vijtte Van Kercvoorde van mijnen cleenen verdecete waghene midz III nieuwe wyellen ende anderen egheninghen daeraene ghewrocht, ende den smet van den wiellen te beslaene ende leveringhen van naghelen ende yzere datter meer aene ghebrac, lopende Vijtdz werc ende dsmeetz werc deraene ghewrocht XVIII s. gr.

Item, omme XXV hintten appele ende perren ende eenen ghehintten kerzen met roosboomkijnen, costen mi al V s. V d. gr.

Item, omme een last tuerve, costen metten draghelde, den XXVIIIsten dach van spoorkelle III s. VIII d. gr.

^(a) De eerste lijn van f° 1 v° is verdwenen, A. Zie ook noten a en b. — ^(b) Gherekent... oec betaelt doostreep; in de marge (zelfde hand) solutum, A.

arium Sancti Johannis. Nécrologe de l'église Saint-Jean (Saint-Bavon) à Gand, du XIIIe au XVIe siècle, Brussel, 1889, p. 234. Aan het einde van de vijftiende eeuw was dit nog steeds een van de rijkste kapelanijen met twee bedienaren: Marc BOONE, Thérèse DE HEMPTINNE, "Le clergé séculier gantois en 1498-1499", *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, 149, 1983, p. 407.

⁵³ 1 oktober 1450.

⁵⁴ 9 januari 1451 (n.s.).

⁵⁵ Brugge, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Brugge.

⁵⁶ Temse, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas.

⁵⁷ 20 februari 1451 (n.s.).

Vergolden Baudinne mijnen broedere, Pieteren Sersymoens⁵⁸ ende Hoste Den Gruuttere⁵⁹ over mijner zuster Jans Sersymoens wedewe als van den appointemente ghemaect van den hauwen van mijnen bossche te Scoenberghe⁶⁰ dat zij der af zouden hebben van mi drie lib. gr., daerof hemlieden betaelt van II jaeren es te wetene van den jaere XLIX ende jaere vijftich een lib. gr. hemlieden betaelt den derden dach van maerte a^o vijftich ende moeten noch hebben binnen viere jaeren II lib. gr. met X s. gr. sjaerz, en zijn vergolden^(a).

^(a) Vergolden Baudine (...) zijn vergolden *doorstreept*, A.

⁵⁸ Pieter Sersymoens was een politiek zwaargewicht, tussen 1434 en 1465 bekleedde hij niet minder dan dertien politieke mandaten namens het lid van de poorterij, acht daarvan als schepen van de keure, vijf als stedekiezer. Voor een overzicht van de Gentse politieke organisatie, de verdeling van de mandaten onder de drie leden en de functie van stede (of herekiezer): Marc BOONE, *Gent en de Bourgondische hertogen, ca. 1384-ca. 1455. Een sociaal-politieke studie van een staatsvormingsproces*, Brussel, 1990, p. 54-57 (Verhandelingen van de koninklijke academie voor wetenschappen, letteren en schone kunsten van België, Klasse der Letteren, jaargang 52, 133). De politieke carrières werden gereconstrueerd aan de hand van P. C. VAN DER MEERSCH, *Memorieboek der stad Ghendt, op. cit.*, passim. Tijdens de Gentse opstand behoorde hij tot de hertoggezinde groepen, in december 1451 werd hij met vele ander leden van de Gentse elite tijdelijk uit de stad verbannen. In 1454 keerde hij terug naar de hertoggezinde schepenbanken en wel als eerste schepen van de keure: J. HAEMERS, *De Gentse opstand (1449-1453)*, *op. cit.*, p. 164, 247, 400.

⁵⁹ Oste De Grutere heeft, in tegenstelling tot Pieter Sersymoens, slechts een mandaat bekleed: hij was tiende schepen van de keure namens de poorterij in 1453. Hij speelde als vooraanstaand lid van de Gentse elite een belangrijke rol tijdens de opstand tegen hertog Filips de Goede, onder meer door het leveren van wapens aan de stad en was, samen met Simon Borluut, ook lid van de Gentse delegatie die in 1452 in Rijsel de onderhandelingen met de ambassadeurs van de Franse koning voerde, zie J. HAEMERS, *De Gentse opstand (1449-1453)*, *op. cit.*, p. 99, 326, 340, 397 en M. BOONE, *Diplomatie et violence d'Etat, op. cit.*, p. 29-30.

⁶⁰ Gelegen te Ruiselede, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Tielt. De verdeling van de goederen van wijlen Gerem IV Borluut (†1407) en van wijlen zijn echtgenote Margareta Sersanders onder hun kinderen d.d. 7 juni 1424 vermeldt de goederen die als gevolg van het overlijden van Gerem Borluut, zoon van Hendrik († voor 1392) zullen doorgegeven worden aan Gerem V, oudste zoon van Gerem IV en broer van Simon. Deze Gerem zal op zijn beurt overlijden in 1448 waardoor zijn erfgoed onder zijn in 1450 vermelde levende broers Boudewijn en Simon en zus Margareta, zelf weduwe van Jan Sersymoens, wordt verdeeld. Daarbij is sprake van 'goed tScoenberghe ghelijc ende in alle den ghelaghen dat ghestaen ende ghelegghen es in de prochie van Ruuslede in leene ende in erven met al den incommenden renten ende vryheden ende metten boemen ende cateylen dier up zijn ende toebehoren', SAG, reeks 330, nr. 18, f° 141v^o. Gerem IV, een tweede maal gehuwd met Margareta van Vaernewijc behoorde tot een van de meest gefortuneerde poorters van zijn tijd. Een bewaard gebleven inventaris van zijn goederen lijst grondbezit op in niet minder dan 21 dorpen, zijn echtgenote vulde dit aan met nog eens grondbezit in 13 parochies, een grondbezit dat Oost- en Zeeuws-Vlaanderen omspande: Erik THOEN, *Landbouweconomie en bevolking in Vlaanderen gedurende de late middeleeuwen en het begin van de Moderne Tijden. Testregio: de kasselrijen van Oudenaarde en Aalst*, Band 1, Gent, 1988, p. 524, alwaar in noot 1 abusievelijk wordt verwezen naar het familiearchief Brabant waar dit familiearchief Borluut hoort te zijn. Het huwelijk van Gerem IV met Margareta van Vaernewijc bleef kinderloos wat de concentratie van goederen bij de overlevende Borluuts (Simon en zijn afstammelingen) nog heeft in de hand gewerkt, zie F. BUYLEAERT, *Eeuwen van ambitie, op. cit.*, p. 289-290.

(f° 2r°) Item, vergolden bi mijnen wijve te Gheleijns pastiedebackere was van dieren ghebacken es gheweist zint den overlijde van Ghelaine, drouch de betalinghe XX gro.

Item, vergolden Symoene Spruttere van rente uutte zekeren plecken van lande gheleghen Themsche⁶¹ bi mijns wijfs goede ter Beke, loopende III gr.

Pieterkijn Van Huechem mijn stalnecht heeft ghehadt up djaer dat verdient zal zijn te sent Jansmesse a° LI⁶² heeft hij ghehadt zijn kerrellaken ende II scilde midz den maecghelde van zijnen kerrelle ende III paer caussen XVI gr. ende voort jeghen Paesschen a° LI⁶³ te scoens VI gr. ende te caussen XVIII gr. ^(a).

Willem zijn broeder quam weder met mi wonen commen zijnde van Roomme⁶⁴ tsente Martinsmesse a° vijftich⁶⁵, ende windt sjaers VI scilden ende IIII ellen wullins laken teenren kerrelle ende heeft zijn kerrellaken ^(b) dat verdient zal zijn tsente Martinsmesse a° LI, ende heeft ghehadt tAlfvastene a° vijftich⁶⁶ XII gr. Item ter brulocht van Janne zijnen broeder XX gr. Item, noch voor Cinxenen a° LI⁶⁷ hem betaelt eenen postulatus van XXVIII gr. Item, den XVsten dach van julio a° LI XII gr. Item, naer Alfouste a° LI VI gr. teenen paer scoenz. Item, als ic trac te Megheline⁶⁸ noch VI gr. Item, Amminne Van Hoost betaelt voor Willekijne van eenen wambuyze XIII gr. ende teenen hoede X gr. ^(c).

Vergolden Hubrecht Vijtte van zijnre lijfrente verscenen te Kerssavonde a° vijftich V s. X d. gr.

Vergolden Kersten sPoorters van dat Amelkin Jooez dochtere Van den Perre een jaer nu den XXIsten dach van apprille daer scoollen gheghaen heeft ende gheeft sjaers III scilde, vergolden den IXsten dach van apprille a° vijftich II scilde ende ne wilde niet meer, God hebbe haer ziele, amen.

Ic Symoen hief Janne Van Petellez mijnen neve zijn dochterkijn Antho-nijnnen ende ic gaf haer drie bavarhische guldin loopende VII s. gr.

Liefkin, mijn zuene hief Gillize Van Serscam onzen voesterheere was van Annekijne, gaf XII gr.

Item, ter eersten messe van Philips Sersanderz zuene religieuz tSente Pieters⁶⁹ eennen willemuusscilt van XL gr.

^(a) Ter brulocht van Janne zijnen broeder II s. gr. *in de marge, A.* — ^(b) *In de marge roodt toegevoegd, A.* — ^(c) Item, XII gr. naer sente Nicasisdach, *debeo* II s. gr. *Valent* XII gr. [...] rente in Claeuzdach *in de marge, A.*

⁶¹ Zie hierboven noot 56.

⁶² 24 juni 1451.

⁶³ 25 april 1451.

⁶⁴ Rome, I., prov. Roma Capitale.

⁶⁵ 10 november 1450.

⁶⁶ 4 april 1451 (n.s.).

⁶⁷ 13 juni 1451.

⁶⁸ Mechelen, B., prov. Antwerpen, arr. Mechelen.

⁶⁹ Sint-Pietersabdij (OSB) te Gent, zie Geert BERINGS, Chantal VAN SIMAEY, “Abbaye de Saint-Pierre au Mont-Blandin à Gand”, *Monasticon Belge. T. VII Province de Flandre Orientale, 1er vol.*, Luik, 1988, p. 69-154. De familie Borluut had als leenman van de abdij een nauwe relatie tot de abdij. Simon, zoon van Simon Borluut hield blijkens een leenregister uit 1473 lenen te Sint-Denijs-Westrem, Destelbergen, Zevegem, Dikkele, Merelbeke, Afsnee, en in de parochie die direct van de abdij afhing (Onze-Lieve-Vrouw Sint-Pieters te Gent), ARA, Fonds Rekenkamers, 1089, f° 286r°-288v°. Philips Sersanders, telg uit een oude en welbekende Gentse patriciërsfamilie behoorde tot de Vlaamse adel, in 1458 is hij samen met onder meer heer Joos Triest (zie verder noot 250) in een transactie

(f° 2v°)

Item, mijnen wijve te kinderbeddeghelde te Jans Van Petellez ende te Jans Van Braeckelle XII gr.

Item, ter Merkinz meester Martins Neezekins zuztere brulocht ende nam eennen witter ledertauwere, XX gr.

Item, ter brulocht van den Walschen Jannijn die dient tSinte Pieters up de kelderie⁷⁰, ghezonden XII gr.

Item, vergolden Jans Serghens, ontfangere van renten uutten lochtinc in de Scelstraetten⁷¹ neven mijnre joncfrouwen van Coyeghem⁷², verscenen tAlfousten ende alfmaerte a° vijftich, comt min aandeel midz den delle mi toequam van Gheerem minen broeder XVII zemis gro.

Item, vergolden Betkijne Steenbeeche mijn oude joncwijf van der reste van II jaeren verscenen XVIII s. gro. datz zij met mi ghewoont heeft ende es nu int terde jaer zint zente Vincensisavondt a° vijftich⁷³ ende heeft ghehadt van den voorscreven II jaeren haer lijnwaedt ende haer scoens.

Bette Van Ranchove onze dienstwijf hebbic betaelt al tote zente Macharisdaghe a° LI⁷⁴ ende es van dien daghe voort ghetorden in dandere jaer. Ende was doe betaelt met XII s. gr. ende hadde doe weech haer lijnwaedt ende haer scoen. Ende heeft van mi up terde jaer omtrent inganghe houste a° LI XII gr. ende alz ic trac te Meghelijne⁷⁵ III s. gr. ende heeft haer lijnwaedt. Ende voort van haere II kerrelz, te Andries betaelt XVI gr., te Lievijns voedere XXVI gr. ende XVI gr. ende VIII gr., al betaelt⁽⁴⁾.

Gherekent met Janne mijnen maerscalc wonende up de Leye jeghen den craenen⁷⁶ den XVIIIsten dach van meye a° een ende vijftich, ende drouch de kerf te III hinghelsen de voet XI s. III d. gr.

Item, ghegheven ter brulocht van Baudins dochtere Van den Walle mijnen pachter tZeeverghem⁷⁷ XXI gr.

(4) Solutum van den tijde dat ze met ons ghewoont heeft in *de marge*, A.

betrokken: Frederik BUYLAERT, *Repertorium van de Vlaamse adel (ca. 1350- ca. 1500)*, Gent, 2011, p. 633. Tijdens de Gentse opstand tegen Filips de Goede behoorde hij duidelijk tot het pro-hertogelijk kamp, zijn intern Gentse politieke carrière liep van 1437 tot 1448 toen hij vier maal schepen was namens het lid van de poorterij. Beschuldigd van corruptie werd ook hij in december 1451 uit de stad verbannen, zie J. HAEMERS, *De Gentse opstand (1449-1453)*, op. cit., p. 86, 94, 105-107, 208, 247 en 256.

⁷⁰ De kelderdienst of dienst van de *cellerarius* van de Sint-Pietersabdij is naast de infirmerie en pitancie een van de diensten beschikkend over inkomsten uit onroerend goed, deze werden in de reorganisatie van de late dertiende eeuw samengevoegd met de kamer van de abt: Beatrijs AUGUSTYN, Ellen PALMBOOM, *Bronnen voor de agrarische geschiedenis van het middeleeuwse graafschap Vlaanderen. Deel I: documenten bewaard in het Rijksarchief te Gent*, Gent, 1983, p. 313-314.

⁷¹ Scheldestraat, nu Gouvernementstraat, M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 73.

⁷² Eventueel te identificeren met Margaretha van Kooigem († 1458): Frederik BUYLAERT, *Repertorium*, p. 401-402.

⁷³ 21 januari 1451 (n.s.).

⁷⁴ 23 januari 1452 (n.s.).

⁷⁵ Mechelen, B., prov. Antwerpen, arr. Mechelen.

⁷⁶ Kraanlei langsheen de Leie: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 55.

⁷⁷ Zeevergem nu gemeente De Pinte, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent.

(f° 3r°) Item, vergolden Betkijnne Steenbeecz, onzen ouden jonwive up haer derde jaer dat inghinc ende begonste van zente Vincensisavondt a° vijftich⁷⁸ ter goeden rekeninghen III s. gro. Ende alz haer broeder te Ghent⁷⁹ was VI gr. ende teen haerz neven bruloeft V gr., ende teenen paer scoens III gr. Ende als ic trac te Meghelijne⁸⁰ ter graciën XIII gr., ende Betkinne Steenbeecz VI gr. ende van haren scoen een paer. Is al betaelt, ghelt, lijnwaet ende scoens.

Item, ghecocht ende betaelt Jooris Van den Icke bi Zente Jacobzkercke IX ellen graus, costen XXXII gr. delle, betaelt deraf XXIII s. III d. gr.

Item, noch omme XVII ellen grauz te XXII gr. delle, betaelt deraf XXXI s. II d. gr.

Item, ghecocht een sticsken witz Vranx wijns jeghen eenen Michielkin Damman, coste mi XV s. gr. dhame ende haudt II zemis hamen II stoope ende eenen alven min, liep de betalinghe deraf XXXVII s. gr.

Item, ghecocht jeghen eenen borgongoen een stic roedz wijns⁸¹, coste mi dhame XIII s. VI d. dhame ende haudt III hamen V stoope min, betaelt deraf XLII s. III d. gr.

Item, vergolden Janne Den Wachtere dpayment verscenen te meye a° LI, loepende XII s. gr.

Item, betaelt van mijnen deelle van der reparacie van deckene steennen huuz ende poerte tSeeverghem⁸² XVI s. gr. ende I gr.

Item, betaelt mijnre zustere Gheerem wedewe ontfanghere Gillize sPerren in den naeme van haere, van haren deelle ende rechte van der erven ende hautte daer met dat Jan De Wulf betalinghe dede ende leverde bi wette ende bi eennen lantmetere wonachtig in Curterijcke⁸³ ende drouch de gheelle betalinghe van Janne Den Wulf III lb. VIII s. VI d. gr., deraf dat Gillis uuter name van mijnre zustere Gheerem wedewe van mi ontfinjc XXXIII s. III d. gr.

(f° 3v°) Vergolden den hoire van der wedewen Coolaertz Feverz overe Janne Raulijnc bi Jacoppe Den Joncheere, gaf tgelt tAndwoorpen ter Cinxenmaerct a° LI⁸⁴ van den paymenten verscenen in januario a° vijftich XXIII s. III d. gro.

Vergolden Janne Van Den Kerchove voor Livijnkijne Van Den Perre, mids III scilden verscenen tAlfhousten a° vijftich van spensioene, ende midz II s. gr. van der staetbrieve⁸⁵, ende mids VI scilden betaelt up zente Jansdach a° LI⁸⁶, XI scilden.

⁷⁸ 21 januari 1451 (n.s.).

⁷⁹ Gent, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent.

⁸⁰ Mechelen, B., prov. Antwerpen, arr. Mechelen.

⁸¹ Over de consumptie van Franse wijnen (rode bourgogne en witte wijn) in de Nederlanden, zie Jan CRAEYBECKX, *Un grand commerce d'importation: les vins de France aux anciens Pays-Bas (XIIIe-XVIe siècle)*, Paris, 1958, p. 5-8 (Gent), 45-53.

⁸² Zie hierboven: noot 77.

⁸³ Kortrijk, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Kortrijk.

⁸⁴ Sinksen: 13 juni 1451, de befaamde Antwerpse Sinksenmarkt als essentieel deel van de cyclus van Brabantse jaarmarkten kwam tot stand in de loop van de eerste helft van de veertiende eeuw: Oscar GELDERBLOM, *Cities of commerce. The institutional foundations of international trade in the Low Countries, 1250-1650*, Princeton, 2013, p. 26.

⁸⁵ Met 'staetbrief' wordt bedoeld de kopie van een staat van goed zoals opgenomen in de registers van de schepenen van gedele, zie Marc BOONE, "De Gentse staten van goed als bron voor de kennis van de materiële cultuur: mogelijkheden en beperkingen (late middeleeuwen – vroege moderne tijden)", in Frank DAELEMANS (ed.), *Bronnen voor de geschiedenis van de materiële cultuur, staten van goed en testamenten. Handelingen van de studiedag te Brussel, 24-10-1986*, Brussel, 1988, p. 51-73.

⁸⁶ 24 juni 1451.

Vergolden Pieteren Sersymoens⁸⁷ dpayment verscenen te meye a° vijftich ende moet mi quyttehouden jeghen Baudijnen mijnen broeder ende Hosten Den Gruuttere⁸⁸, loopende X lib. gr. waerof ic hebbe quitancie onder zijn handt-teecken.

Item, ghecocht eenne faille onzere dienstwijf jeghen Pieters wijf Van Derlijcke, betaelt X s. gr.

Vergolden Pieteren Sersymoens, mids XXXIII s. gr. hem bewijst aene Baudine mijnen broedere up daghterste payment van den agtersten X lib. gr. verscenen te meye a° LI, betaelt Pieteren derup up den dach van mijnre zustere zijner moeder huutvert V lib. gr. Item, heeft Pieter Sersymoens noch ontfaen mijn aendeel van der II lb. gr. commende van Janne Den Witten, draghende XXIX s. IIII d. gr. up de agterste V lib. gr. bi Gillize Perre.

Ghecocht jeghen eenen Jan De Pic sceppere wonende in de Cammerstraette⁸⁹ XXIII ellen moreitz mijnen wijve VIII ellen, ende den kinderen Gheerem, Liefkijnne te huucken ende caproenen, delle XXVII gr. XV ellen, loopt al II lb. XI s. IX d. gr., derup betaelt IIII s. gr. Rest II lb. VII s. IX d. gro. Hierup betaelt zijnen wijve in minen huus den XIIIsten dach van julio a° LI een lib. gr. Rest XXVII s. IX d. gr. *Solvi* VII s. X d. Rest een lb. gr. *Solutum totum*^(a).

Vergolden her Janne Den Stubbelaire van IIII paymenten metten paymente van alfmaerte a° L, commen II jaren, van elken jaere III s. IX d. gr. over min vierendeel.

(f° 4r°) Item, van eennen sticskijne kersp lijnwaetz te wevene van der elle II zemis gr., betaelt XXII semis gr.

Vergolden Martinne Meyerezuene up zente Amelberghendach a° LI⁹⁰ van zijn lijfrenten verscenen talfmeyer a° LI, loopende metten aendelle van Gheerem mijnen broeder VII s. VIII d. gr.

Vergolden her Janne Van den Ecke⁹¹ van den weecmissen over mijnre jonfrouwe Van der Heyen, Barbelen mijns wijfs grootvrouwe, ende over mire jonfvrouwe zweghers harer dochter, wienz zielen God ontfaermen willen, verscenen tsente Jansmesse a° LI⁹² VIII s. VIII d. gr.

Vergolden Janne Leyns⁹³ zwaghene onzen lijnenwevere van eenen sticke lijnwaetz te wevene, lanc XLIII ellen, van der elle XVIII miten, liep XXXIII gro. Vergolden van bleeckene, VI miten van de elle, comt XI gr.

(a) Ghecocht ... totum *doorstreept*; solutum *in de marge*, A.

⁸⁷ Zie hierboven noot 58.

⁸⁸ Zie hierboven noot 59.

⁸⁹ Kammerstraat, M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 52.

⁹⁰ 10 juli 1451.

⁹¹ Naar de context mogelijk een priester, maar een meester Jan Van den Ecke(n) is tussen 1445 en 1454-55 pensionaris van de stad Gent, een opdracht waarvoor hij jaarlijks een emolument van 2880 d. gr. ontvangt, SAG, reeks 400, nr. 16, f° 253r°, 273v°, 274v°, 333v°, 390v°, 448v°; nr. 17, f° 20r°, 53v°, 110r°, 195r°, 317r°-318r°, 410r°; nr. 18, f° 54r°.

⁹² Zie hierboven noot 86.

⁹³ De familie Leyns heeft verschillende leden die namens het lid van de weverij actief waren in het Gentse politieke bestel, een Jan Leyns de oude was vier maal schepen en twee maal stedekiezer tussen 1428 en 1451 een andere Jan Leyns zoon van Jan was drie maal schepen namens de weverij tussen 1445 en 1450, zie M. BOONE, *Gent en de Bourgondische hertogen*, op. cit., p. 54-57. De politieke carrières werden gereconstrueerd aan de hand van P. C. VAN DER MEERSCH, *Memorieboek der stad Ghendt*, op. cit., passim. Jan Leyns de oude was als oud politicus ook een 'gedroomd' slachtoffer naarmate de Gentse

Item, omme II zacke zauts metten draghene V s. I d. gr.

Ghezonden met Jacoppe Den Joncheere te Bruesselle⁹⁴ omme te betalne trachat verscenen in maerte a° L XVII s. IX d. gr. IIII d. par., voort de kinderen Appaertz verscenen te meye a° LI omme min vierendeel XV s. ende over tseste deel van Gheerem mijnen broeder, wiez ziele God ghenadich zij, XXX gro. Vrancken Van den Poele van meye verscenen a° LI XXX gro., van Janne Van Billioen van maerte a° vijftich II s. II d. semis gr. II d. par., comt te gader II lib. gr.

Vergolden van eennen sticke werakens lakens te wevene, lanc XXXVI ellen, van der ellen II hinghelsche, liep II s. gr.

Ghegheven ter brulocht van Lievijnen Van der Perre mijns wijfs bastaerde zustere, ende nam in huwelicke eenen Luuc Baudins hautdcleedercoppere, II postulatus van IIII s. VIII d. gr.

Item, vergolden bi Jaspere den hoire van Gheerem Vertruunnen ende den hoire van zijnen wijve van dat icken, Symoen, hadde doen scerren binnen den levne van hem beeden, ende heer Gheerem wechtrac zint der lesten rekeningen. Ende voert van al dat Annekin De Neve die den wijnckel ghehouden heeft zint den vertrecke van Gheerem vorscr. ghescooren heeft tote den XIXsten daghe van ouste a° LI, dat tverghelt bi Jaspere ghedaen was draghende al in sommen deen metten anderen VI s. VI d. gr.

(f° 4v°)

Ten professe van Jans Moyers kinderen ten Augustijnen, ghezonden XII gr.

Vergolden Pieterkijne Van Huucken mijnen page van den jaer verscenen tsente Jansmesse a° LI⁹⁵ kerrellaken ende V scilde van huuren.

Vergolden Hubrechte Vijdt van zijne lijfrenten verscenen tsente Jansmesse a° LI⁹⁶ min aendeel V s. X d. gr.

Vergolden Gheeraert De Backere uutter namen van den aermen van der Weverzhuuz⁹⁷ ter cauzen van mijnen goed te Scoenberghe⁹⁸ min aendeel verscenen tsente Jansmesse a° LI, loopende X s. gro.

Vergolden her Jacoppe Den Boosschere, ontfanghere van de heleghen gheest tSente Jans⁹⁹, mijn aendeel van der rente van den huus in de Scelstraette¹⁰⁰ van II jaeren verscenen alfmaerte XLIX ende alf maerte vijftich XVII s(emis) gr. sjaers, drouch XXXV gr.

opstand tegen de hertog radicaliseerde, hij werd in december 1451 ook slachtoffer van vervolging, zie (met andere verwijzingen naar de familie Leyns) J. HAEMERS, *De Gentse opstand (1449-1453)*, *op. cit.*, p. 232-233 en passim.

⁹⁴ Brussel, B., Brussels gewest, arr. Brussel-Hoofdstad.

⁹⁵ Zie hierboven noot 86.

⁹⁶ Idem.

⁹⁷ Het hospitaal van het weversambacht, oudste vermelding dateert uit 1336, zie Anne-Marie DE VOCHT, "Het Gentse antwoord op de armoede: de sociale instellingen van wevers en volders te Gent in de late middeleeuwen", *Annalen Belgische vereniging voor hospitaalgeschiedenis*, 19, 1981, p. 3-32, p. 15.

⁹⁸ Zie hierboven, noot 13.

⁹⁹ De priester Jacob De Bosschere was ontvanger van de heilige geesttafel van de Sint-Jansparochie in 1451: Marc BOONE, *Gent en het Bourgondische staatsvormingsproces ca. 1385-ca. 1453. Een financiële en sociaal-politieke geschiedenis*, RUG, onuitgegeven doctoraat 1987, band 4: bijlagen, p. 7.

¹⁰⁰ Zie hierboven, noot 24.

Gherekent met Rijquaerde meestercnape van mijnen zadelmakere up der Helegghen Cruussen ende zente Cornelisdach in september a° LI¹⁰¹ ende hem vulbetaelt van den lederene ghetuughe ende van al diessere ghehaelt es gheweest zint der lesten rekeninghe totten voorscreven daghe, draghende de betalinghe deen metten anderen XII s. gr.

Vergolden eenre vrouwen van Lookerne¹⁰² waert van haer kinderen weghe ghewrocht hebbende aene de meulen ten Rijede, draghende mijns deelz XXV gr. ende II miten.

Gherekent met Baudinne den Coc, mijnen scoemakere ontrent der Heleggher Cruussendach in septembre vors. a° LI¹⁰³ van Jasper Ierzen ende mijn scoen ende galochen, loepende de betalinghe der af III s. II d. gr.

Ghecocht II last tuerve dlast V s. gr., comt metten draghelde XI s. III d. gro.

Vergolden Janne Leyns¹⁰⁴ zwagher van den sticke van XLIII ellen ende van den sticke van XXXVI ellen te bleeckene, van der elle VI miten, liep XX gro.

Item, mijnen wijve te kinderbedde ghelde XII gro.

(f° 5r°)

Gherekent met Martins mijns bruerz wive int Zwaenkin, voor zente Simoens zente Judendach a° LI¹⁰⁵ ende drouch de rekeninghe van den kerve viere lib. III s. gr., daerup haer betaelt ten voorscreven daghe II lb. III s. gr. ende bleef haer noch tachter II lb. gr.^(a).

Item, huutghegheven omme II berrele haryncz van VI^c de barel, costen XII s. gr.

Item, vergolden Janne mijnen maerscalc up de Leye voer Allerehelegghendach a° LI¹⁰⁶ van dat hij mi beslegghen hadde zint der agtersten rekeninghe tote dezen voorscreven daghe, betaelt zijnen bode deraf XXXIII z(emis) gr.

Item, vergolden Willeme Martins van eenen rende een lib. gr. ende VI gr.

Item, noch den zelve Willeme betaelt van II renderen XII scilden stic, loopende XXIII scilden.

Item, betaelt Heyndricke Scockaerde van renten gaende uutte mijnen lochtinne in Onzere Vrouwestraette over den Wijenaertbrugghen¹⁰⁷ verscenen tsente Jansmesse a° LI¹⁰⁸ VII s. I d. gr.

Item, betaelt Janne Van Huucke, Pieterkijns ende Willekijns broeder, van dat ic Pieterkijne tachter was als hij van mi schiet VI s. gr.

^(a) Ghereckent... II lib. gr. *doorstreept*; *solutum in de marge*, A.

¹⁰¹ 14 september 1451.

¹⁰² Lokeren, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas.

¹⁰³ Zie hierboven noot 101.

¹⁰⁴ Zie hierboven noot 93.

¹⁰⁵ 28 oktober 1451.

¹⁰⁶ 1 november 1451.

¹⁰⁷ Wijdenaard komt overeen met het huidige Bisdomplein, maar ook een toponiem Onze Vrouwenaard wordt vermeld (aanlegplaats aan de voet van de huidige Kantienberg) een Onze Vrouwenstraat slaat dan weer op de dichtbij gelegen Sint-Kwintensberg. In Gent duidt het suffix -aard overigens op een aanlegplaats, wat met een toponiem in de buurt van de Sint-Pietersabdij zou kunnen overeenkomen, zie M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 20, 65 en 85.

¹⁰⁸ Zie hierboven, noot 86.

Vergolden her Willemme Den Wilde van den messen van Janne van Ravenscoot in de crochten¹⁰⁹ verscenen zente Symoens zente Judenavonde a° LI¹¹⁰ VII s. gr. VIII d. gr.

Vergolden, mijns wijfs jaerghetijde ende dmijne^(a) ten Augustijnen verscenen up zente Clemensdaghe a° LI¹¹¹ III s. gr., ende min zuster heeft VIII gr. van der renten.

Vergolden Sanderze Prendael in minderinghen van diez ic hem sculdich was XV scilden, blijve hem tachter noch een lib. gro.^(b)

(f° 5v°) Vergolden Jacoppe Vijdt van II paymenten van zijnre lijfrenten, telcken paymente V s. gr., es te wetene van maerte a° L ende van Bamesse a° LI.

Gherekent met Andrieze mijnen cleedersceppere up zenten Luciendach a° LI¹¹² van al den wercke mi, mijnen wijve, Liefkijne, Gheeremkijne, Amelkijne, Jaspere, ende Betten onze dienstwijf II kerrelz eenen roeden ende eene zwarten van elken VIII gr., comt XVI gr. haer gheleent ende mijnen langhen zwarten karrel binnen gherekent liep de rekeninghe ende de betalinghe ten vorscreven daghe XXX s. II d. gr.

Vergolden bi Jacoppe Den Joncheere ende bi Gheerem mijnen neve filius Baudins diet zant met eenen zekeren bode te Brugghe¹¹³ traect verscenen in januario a° L¹¹⁴ ende tpayment verscenen in julio a° LI¹¹⁵ ende deraf te nemene quitancie.

Vergolden her Willemme De Knijf, wonende met meester Janne Van Buutten, van renten verscenen te Bamesse a° LI¹¹⁶ ter cauzen van eere capelerie voor

(^a) Ende dmijne *bovengeschreven*, A. — (^b) Blijve...een lib. gro. *doorstreept*; *solutum in de marge*, A.

¹⁰⁹ Met krocht wordt de crypte van de Sint-Janskerk bedoeld, de familie van Simons eerste echtgenote de Van Ravenschoots was zeker sinds 1373 betrokken bij de werking van het broederschap van Onze-Lieve-Vrouw-op-de-Rade, zie Paul TRIO, *De Gentse broederschappen (1182-1580). Ontstaan, naamgeving, materiële uitrusting, structuur, opheffing en bronnen*, Gent, 1990, p. 73-74. Het huis waar Simon Borluut in woonde was in de nabijheid van deze crypte gesitueerd, zoals blijkt uit de staat van goed van zijn kinderen, opgemaakt in 1433, na het overlijden van zijn eerste vrouw Lisbet Van Ravenschoot: ‘*behuusden stede metten hovinghen ende alle den ghelaghen diere toebehoren van voren tote achtere alzo si ghestaen ende gheleghen es voor de crocht daer Jan Van Ravescoet uute verstaerf ende Symoen vors. der weesen vadere nu in wont, welke principaele behuusde stede huus ende eerve es*’, SAG, reeks 330, nr. 20, f° 409v°-410r°. In een staat van goed van 22 januari 1473 (n.s.) wordt naar dit huis verwezen als ‘*bij Sente Janskerke jeghen thuus van wilen Symoen Borluut doude*’: SAG, reeks 330, nr. 32, f° 184r°. De crypte behoorde tot de meest door schenkingen begiftigde delen van de Sint-Janskerk, een specifieke rol was daarbij weggelegd voor het geslacht van Ravenschoot en aanverwante families, waaronder de familie Borluut. Tot de geschonken voorwerpen behoorden naast de uitrusting van een altaar ook glasramen, koffers, korporaalbeursjes, missalen, voorwerpen in textiel, kelken, zie Elisabeth DHANENS, “De artistieke uitrusting van de Sint-Janskerk te Gent in de 15de eeuw”, *Mededelingen van de koninklijke Academie van België. Klasse der Schone Kunsten*, 44, 1983, p. 25-26, 53-54, 65-66, 80-84, 94, 105.

¹¹⁰ 27 november 1451.

¹¹¹ 23 november 1451.

¹¹² 13 december 1451.

¹¹³ Brugge, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Brugge.

¹¹⁴ Januari 1451 (n.s.).

¹¹⁵ Juli 1451.

¹¹⁶ 1 oktober 1451.

zente Servaze¹¹⁷ plach te ontfaene her Jan Baerz van mijnen huuze in de Borresteghe XXI gr.

Gherekent met Lievijne mijnen voedrerre up den Kersavondt a° LI¹¹⁸ ende liep dat hij mi, mijnen wijve ende dienstwijve Lijsbetten Van Ranchove zint der lesten rekeninghen ghedaen den XVIIsten dach van wedemaent a° XLIX¹¹⁹ ghevoedert heeft tote dezen vorscreven daghe, deraf hem betaelt XIII s. VI d. gr.

Vergolden den ontfanghere van Janne Den Ghendt van renten van eenre plecke van lochtene der uutteghaende verscenen tAlfhouste a° LI, mijns deelz der af draghende XVII zemis gro.

Gherekent met Daneelle Den Inghelschen onze barbier den IXsten dach van laue a° LI¹²⁰ van dat ic, Liefkijn ende Gheeremkin ende Jasper ghescoren hebben gheweist zint der agtersten rekeninghen tote dezen vorscreven daghe, liep de betalinghe voer ons V s. III d. gr.

(f° 6r°) Item, vergolden eene jonfrouwe borduurwercsterigghe dat meester Jan Van Buutten, Pieter Sersymoens¹²¹ ende mijn zwasine besteit hadden te makene de boorde, de ghebreke die ghebraken te makene, ane doornamente die Gheerem ende mijn zustere ghaven ten Augustijnen met eenre scaperade daertoe over den last van den perpetuelen jaerghetijde van Gheerem draghende min aendeel, deraf betaelt XI s. VIII d. gr.

Vergolden Luuc Baudins tfuldoen van de staetbrieve¹²², loopende V lib. XV s. gro.

Ende ic hebbe quijtscedinghe van al den andelinghen alsoe vooght gheweist van Lievijne Van den Perre, Jans natuurlike dochtere Van den Perre, die nu ter tijt heeft in huwelijcke den vorscreven Luuc Baudins.

Vergolden den aelmoesener van Zente Pieters¹²³ van renten verscenen te Kerssavond a° LI, int gheelle draghende III lb. X s. VIII d. par., deraf betaelt dheeft II lb. V s. III d. par., waerof min zuster van den gecochten mi instaan moet tferendeel.

Vergolden den ontfanghere van Zente Pieters¹²⁴ den VIsten dach van februario a° LI van renten verscenen int gheelle III lb. XII s. XI d. par., deraf betaelt dheelt II lib. VI s. V d. s(emis) par., van de ghecochten moet mijn zustere mi instaan tferendeel.

Vergolden Justaez Coetz cnape bi den rentboucke van Zente Denijs¹²⁵ van III jaerren midz Kerssavond a° LI XVI d. par. sjaerz, loopende de vier jaer V gr. ende ennen hinghelsen.

¹¹⁷ Zie hierboven noten 50 en 51.

¹¹⁸ 24 december 1451.

¹¹⁹ 27 juni 1449.

¹²⁰ 9 januari 1452 (n.s.).

¹²¹ Zie hierboven noot 58.

¹²² Zie hierboven, noot 85.

¹²³ Aalmoezeniersdienst van de Sint-Pieterabdij, met een meer dan indrukwekkend bezit aan gronden en renten, zie B. AUGUSTYN, E. PALMBOOM, *Bronnen voor de agrarische geschiedenis*, op. cit., p. 278-301.

¹²⁴ Algemene ontvangerij (en ontvanger van de abt) van Sint-Pieters, zie B. AUGUSTYN, E. PALMBOOM, *Bronnen voor de agrarische geschiedenis*, op. cit., p. 191-213. Algemeen ontvanger in 1450 was Lievin Van Waes.

¹²⁵ Sint-Denijs-Westrem, B., deelgemeente van Gent, prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent. In Sint-Denijs bevond zich een kasteel dat eigendom was van de familie Borluut tot in de achttiende eeuw; het gebouw wordt nog steeds 'kasteel Borluut' genoemd.

Vergolden Willekijne Van Huuckem^(a) mijnen stalcnape den XXsten dach in spoorkele a° LI¹²⁶ up zijn ander jaer IIII gr. ende zijn kerrellaken grau ende VIII gr. omtrent Pallemzoendach a° LI¹²⁷ ende XII gr. sdijsendaghe naer sente Jansdach¹²⁸ omme lijnwaedt mede te coopene te hemden. Item, als wij quamen van Denremonde¹²⁹ metten bestande XII gr., comt te gadere III s. gr. ende de grau kerrel wiert verdient tsente Martinsmesse a° LII¹³⁰. Item, voor zente Bavendach a° LII¹³¹ VI s. gr. mede te betaelne zijn grau hueclaken. Item, voort vulbetaelt djaer verscenen tsente Martinsmesse a° LII ooc LIII¹³² van mi trac.

(f° 6v°) Item, omme een last tuerve te Groetvastenavonde a° LI¹³³ betaelt metten draghelde VI s. VIII d. gr.

Ghezonden te Bruesselle¹³⁴ bi Jacoppe Den Joncheere te betaelne de paymente verscenen in septembre ende in novembre a° LI, loopende mijns deels XXII s. VI d. gr.

Gherekent met Janne Den Causmaeckere wonende aent dbeelfroit, den vierden dach van maerte a° LI¹³⁵ ende hem betaelt van al dat ic hem sculdich was tote dien daghe, ende drouch IX s. V d. gro.

Gherekent met Danielle mijnen cuuppere, wonende in den Quaetham¹³⁶ van al den wercke mi te mijnen huuz ghelevert zint der agterster rekeninghen voor deze nu gherekent den VIste dach van maerte a° LI¹³⁷, ende liep de betalinghe die ic Daneelle der af betaelde VI s. gr.

Vergolden Hubrecht Vijdt van zijre lijfrenten tAlvastenen a° LI¹³⁸ verscenen te Kerssavonde a° LI V s. X d. gro.

Vergolden Fransoys Verckijns wijve, wonende in de canselerie, van Amelkijns Van den Perre schoolgelde ende van der tafele de daghe die zij scoolen gaet snoenens van eennen alven jaere verscenen talfjanuario a° LI X s. gr.

Vergolden Homaer Den Bleckere, apotecaris¹³⁹ up den Wittendonderdach a° LI¹⁴⁰ van al diez ic daer ghehadt hadde deze vastenen liep X s. VI d. gr.

^(a) Van Huuckem *bovengeschreven*, A.

¹²⁶ 20 februari 1452 (n.s.).

¹²⁷ 2 april 1452 (n.s.).

¹²⁸ 27 juni 1452.

¹²⁹ Dendermonde, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Dendermonde. Gealludeerd wordt hier op de onderhandelingen en ceremonies die begin augustus 1451 plaats vonden te Dendermonde in een poging het escalerende conflict tussen de stad Gent en de hertog te pacificeren: J. HAEMERS, *De Gentse opstand (1449-1453)*, op. cit., p. 179-185.

¹³⁰ 11 november 1452.

¹³¹ 1 oktober 1452.

¹³² 11 november 1453.

¹³³ 26 februari 1452 (n.s.).

¹³⁴ Zie hierboven noot 47.

¹³⁵ 4 maart 1452 (n.s.).

¹³⁶ Kwaadham, M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 57.

¹³⁷ 6 maart 1452 (n.s.).

¹³⁸ 19 maart 1452 (n.s.).

¹³⁹ Zie Christiaan De Backer, *Farmacie te Gent in de late middeleeuwen. Apothekers en receptuur*, Hilversum, 1990, p. 37 vermeldt een Omaer Volpot (sic, de naam is echt uitzonderlijk in het laatmiddeleeuwse Gent) die in de jaren 1454-1456 in Gent actief was. Hij is de enige laatmiddeleeuwse apotheker in Gent met de voornaam Omaer, net als Omaer de Bleckere met wie hij mogelijkwijs verward is. Ook de chronologische concordantie is treffend.

¹⁴⁰ 6 april 1452 (n.s.).

Corneliz Boonne¹⁴¹ heeft van mi ghehadt te diversen tijden tote tsoendaghz octave van Paesschen dat men zeeght Quazimodo¹⁴² up dwerc van Onzer Vrouwen tafelle a° LII de somme van vier lib. XVI s. gr. ende zint te tween waerven III s. gr. Comt dat hij ghehadt heeft van mi tote nu Cinxenen a° LII¹⁴³ also hij ghekent heeft voor Sijmoene mijnen zuene, Pieteren dHane, Jaspere ende meer anderen, vijfde lib. gro. Ende voort noch betaelt XIII nacht naer Cinxenen¹⁴⁴ den meester cnape II s. gr. Item, Cornelize up zente Jansavondt betaelt II s. gr. Item, zint II s. gr. Item, up zente Marien Magdalenendach¹⁴⁵ III s. gr. Item, doe ic comen waz van Rijsssele¹⁴⁶ betaelt Cornelize III s. gro. Item, omtrent Allerheghendach betaelt VI s. gr. Comt de betalinghe VI lib. gr.

(f° 7r°) Vergolden van der gootte tusschen meester Jacoppe den Deken ende mi van den aenlegghene van sauderene tote Beloken Paesschen a° LII¹⁴⁷, ende liep mijns deelz XXVI gr.

Liefkijn mijn zuene hief een kindekin Martinne onzen bruere ende gaf eenen gulden van XXVIII gr.

Liefkijn hief curt dernaer een Liefkin Andrieze Van der Taelle ende gaf een gulden van XXI gr.

Item, ghegheven van saudehen in onze connestabelie¹⁴⁸ den ghene die trocken voer Audenaerde¹⁴⁹ van XIII nachten II gulden, ende Ammine Van Oost III gr. teennen haaszacke, loopt V s. gro. Item, zint VI gr. Item, zint te Tielt¹⁵⁰ ende voor Brugghe mijns deelz II s. gr. Item, zint mijns deelz XVI gr. Item, den XVIIIsten dach van junio III s. gr. Item, den XIXsten dach in junio II s. gr. Item, zint bi Waerscot¹⁵¹ betaelt VIII s. gr. Item, zint noch betaelt dan X s. gr. Item, noch XXX gr.

Item, omme II zacken zautz betaelt V s. gr.

Item, omme eenen hosse vergolden Sijmoene mijnen zuene XIII scilden.

¹⁴¹ Over beeldensnijder Cornelis Boone die tussen 1439 en 1455 in Gent actief was: Els CORNELIS, "De kunstenaar in het laatmiddeleeuwse Gent. II: de sociaaleconomische positie van de meesters van de Sint-Lucasgilde in de 15de eeuw", *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, 42, 1998, p. 112.

¹⁴² 16 april 1452.

¹⁴³ 28 mei 1452.

¹⁴⁴ 11 juni [1452].

¹⁴⁵ 22 juli 1452.

¹⁴⁶ Rijsel: Lille, F., dép. Nord, arr. Lille. Zie hiervoor in de inleiding, noot 38.

¹⁴⁷ 16 april 1452.

¹⁴⁸ Koningstavelrijen waren de kleinste indeling van het Gentse gemeenteleger bestaande uit 10 krijgsliden: Johan PUTSEYS, "Gemeenteleger van Gent (12de eeuw-1500)", in Walter PREVENIER & Batrijs AUGUSTYN (eds.), *De gewestelijke en lokale overheidsinstellingen in Vlaanderen tot 1795*, Brussel, 1997, p. 229. De indeling in (opper-)koningstavelrijen was in het middeleeuwse Gent ook een fiscale indeling: Marc BOONE, Machteld DUMON, Birgit REUSENS, *Immobilienmarkt, fiscaliteit en sociale ongelijkheid te Gent, 1483-1503*, Kortrijk, Heule, 1981 (Standen en Landen, LXXVIII), p. 97-102. Het betreft hier de betaling van soldij.

¹⁴⁹ Oudenaarde, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Oudenaarde. Over de voor Gent desastreus verlopende veldtocht naar Oudenaarde: HAEMERS, *De Gentse opstand (1449-1453)*, op. cit., p. 285.

¹⁵⁰ Tielt, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Tielt. De tocht naar Tielt (26-28 mei 1452) kaderde in een poging om in Brugge steun voor de Gentse opstand te werven: HAEMERS, *De Gentse opstand (1449-1453)*, op. cit., p. 301-303.

¹⁵¹ Waarschoot, nu gemeente Lievegem, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent.

Item, van X steenen booteren te stanvelriesz^(a) ende van eenen vlaemsschen caze XI s. IIII d. gr.

Item, omme een alf last tuerve metten draghelde XL gr.

Vergolden Janne Den Wachtere¹⁵² over Philips Temmerman lijnenwevere van der somme van XXXIII scilden met VI scilden sjaerz van drien jaeren, es te wetene mey L, mey LI, mey LII, loopende XVIII scilde. Restat noch XV scilden ^(b) van den cooppe van mijnen lochtinne. *Totum solutum*, al vergolden ende betaelt.

Gherekent met Ammine Van Oost up den zoendach van der Triniteit a° LII¹⁵³ ende hem vulbetaelt van dat hij mijnen kinderen ende mi ghewrocht heeft ende van dat de boghe coste te makene ende met eenre polliekijne, ende drouch de betalinghe van al midz XII gr. die hij van mi ontfaen hadde VI s. II d.gr.

Gherekent met Martins wijve mijner brusterigghen te Bamesse a° LII¹⁵⁴ ende drouch de karef III lib. XV s. gr. *Solutum* een lib. XV s., bin noch tachttere II lib. gr. derup betaelt met haute ontfaen van Franssen Den Smet, loopende XIII scilden.

Item, ghecocht III vercskijne XVI s. gro.

Item, II last tuerve metten draghene XIII s. gr.

(f° 7v°) Vergolden mijnen zadelmakere voor Allerheleghendach a° LII¹⁵⁵ van al diez ic hem sculdich was zint der lester rekeninghe tote nu, ende comt de betalinghe V s. gr.

Item, van II last tuerven metten draghene te Bamesse a° LII¹⁵⁶, costen mi XIII s. IIII d. gr.

Vergolden van Jans van Ravenscootz jaerghetijde Simoens ende Judeavonde a° LII¹⁵⁷ XXXVI gr.

Item, van den messen alle maendaghe in de crocht¹⁵⁸ her Willeme Den Wilden ten zelven tijde vorscreven ghefallen ende verscenen VIII s. VIII d. gr.

Item, van tuerven te draghene IIII s. gr.

Item, vergolden Willemz wijve mijns maerscalz up den Calandeberch¹⁵⁹ van dat ic daer hebbe doen beslaen tote Kerssavonde a° LII¹⁶⁰ ende liep de kerf van der betalinghe X s. VI d. gr.

Gherekent met Daneelle mijnen baerbier naer Dertiendach a° LII¹⁶¹ ende drouch de betalinghe V s. VIII d. gr.

Ghegheven ter brulocht van Willem Den Ruusschere II haernolduze gulden wert XLII gr.

^(a) stanvelriesz] stanverl()sz (*sic*) A. — ^(b) restat noch XV scilden *doorstreept*, A.

¹⁵² Een Jan De Wachtere levert vanaf 1436 tot en met in 1451 laken aan de stad Gent, vanaf 1455 worden de leveringen gedaan door een weduwe sWachters: SAG, reeks 400, nr. 15, f° 72v°; nr. 17, f° 194r°; nr. 18, f° 35r°, 35v°-37r°.

¹⁵³ 4 juni 1452.

¹⁵⁴ 1 oktober 1452.

¹⁵⁵ 1 november 1452.

¹⁵⁶ 1 oktober 1452.

¹⁵⁷ 28 oktober 1452.

¹⁵⁸ Crypte van de Sint-Janskerk, zie hierboven noot 109.

¹⁵⁹ Kalandeberg (nu Mageleinstraat, Kalandestraat en Kalandeberg): M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 52.

¹⁶⁰ 24 december 1452.

¹⁶¹ 6 januari 1453 (n.s.).

Ghegheven ter brulocht van Sijmoens mins zuens dienstwijve ende cnape I gulden van XXI gr.

Bette Steenbeecz mijn ouder jonwif ben ic sculdich nu zente Vincensisavonde a° LII¹⁶² van den jaere LI VI scilde, VI elle lijnwaetz ende IIII paer scoens, derup haer betaelt XII gr.

Vergolden den Augustijnen van Betten mijns wijfz jaerghetijde ende dmijnen verscenen zente Clemensdaghe a° LII¹⁶³ IIII s. gr.

Vergheft ghedaen Cornelize Boonen¹⁶⁴ boven den VI lib. gr. voorscreven up dwerc van Onzene Vrouwen tafelle te twee waerven IIII s. gr., comt VIII s. gr. Ende Jaspar de lede te lossene over Cornelize IIII s. gr. Item, als de tafelle ghelevert waz een lib. gr. Item, noch XXIII scilde, ende hiermede betaelt de X lib. gro. van der voorwaerde van de vorsecreven tafelle, hier buutten comt de voet van der tafelle ende de vier paercke beneden neven dmiddelpaerc die buutten vorwaerden bleven.

(f° 8r°) Betkin Steenbeecs mijn ouder jonwif heeft up djaer dat begonste up zente Vincensisdach int jaer XIII^c ende LII¹⁶⁵ XVI gr. van harren IIII paer scoens, maer ic ben haer tachter van den jaere LII zente Vincensisdaghe LII verdient ende ghefallen VI scilde, daerup vergolden voor zent Jansdach a° LIII¹⁶⁶ eene croone van IIII s. gr. ende up zente Gillisdach¹⁶⁷ betaelt eenen gulden van XXVIII gr., ende zu heeft van mijnen wijve haer lijnwaet van den jaere LII ende LIII vergolden noch XLIII gr. Item, noch II s. gr.

Ghegheven noch ter brulocht van Sampsoene Van den Moere fs. naturalis Jacobbi Van den Moere¹⁶⁸, broeder bastaert Jans van den Moere¹⁶⁹ eenen gulden postulatus van XXVIII gr.

Ghegheven noch te brulochte van Diederix cnape Van Scoenbrouc¹⁷⁰ XII gr. Ter brulocht van Willem Coetz zuene XII gr.

¹⁶² 21 januari 1453 (n.s.).

¹⁶³ 23 november 1452.

¹⁶⁴ Zie hierboven noot 141.

¹⁶⁵ 22 januari 1453 (n.s.).

¹⁶⁶ 24 juni 1453.

¹⁶⁷ 1 september 1453.

¹⁶⁸ Jacob Van Den Moere was vier maal schepen en drie maal stedekiezer namens het lid van de poorteryj tussen 1403 en 1422. Voor een overzicht van de Gentse politieke organisatie, de verdeling van de mandaten onder de drie leden en de functie van stede (of herekiezer): M. BOONE, *Gent en de Bourgondische hertogen*, op. cit., p. 54-57. De politieke carrières werden gereconstrueerd aan de hand van P. C. VAN DER MEERSCH, *Memorieboek der stad Ghendt*, op. cit., passim.

¹⁶⁹ Jan Van Den Moere was tussen 1449 en 1474 zeven maal schepen eveneens namens het lid van de poorteryj: speelde een belangrijke rol tijdens de Gentse opstand en behoorde tot de eerder gematigde groepen binnen de Gentse politieke elite, wat hem toeliet om ook na de Vrede van Gavere een politieke eersterangsrol te spelen: J. HAEMERS, *De Gentse opstand*, op. cit., p. 187, 237, 326, 374, 397.

¹⁷⁰ Diederik van Schoonbroek was een van de meer succesvolle Gentse militaire leiders tijdens de opstand tegen hertog Filips de Goede, hij behoorde tot het ambacht van de grauwwerkers waarvan hij bij herhaling deken was, in 1450 trad hij voor het eerst toe tot de schepensbank, hij was hoofdman van de Sint-Jacobsparochie, zie met vele verwijzingen HAEMERS, *De Gentse opstand*, op. cit., p. 497 en Victor FRIS, "Schoonbrouck, Thierry de", *Biographie Nationale*, 21, Brussel, 1911-1913, kol. 862-865. Schoonbroek overleefde de slag bij Gavere, hield zich daarna gedeisd maar zal in 1477 andermaal een politieke rol spelen in de Gentse politiek, laatste wapenfeit is zijn deelname aan de militaire expedities van Gent tegen Maximiliaan van Oostenrijk in 1484.

Item, Jans suene Van Buxtaelle tsijnre eerster messe ten Augustijnen ghegheven eenen h(arnoldus) gulden van XXI gr.

Item, ghecocht II last tuerve, costen metten draghene XIII s. gr.

Item, ghecocht eene kewe witz Vrancx wijns, coste mi XIII scilde ende eene kewe roodz wijns van Riemen¹⁷¹, coste mi XIII scilde, haudende beede VI hamen V stooppe min, ende de coste van scroene XII gr. ende den vulle wijn.

Item, vergolden der wedewen Sanderz Premaelz van al dat ic haer sculdich was tote den somme van X s. VII d. gr. betaelt. Item, hierboven ben ic haer sculdich van II sticskijnnen moreitz te caussen, beede haudende II ellen ende een alf vierendeel te XXXIII gro. delle, looppende omtrent VI s. gr. in forniere van III ellen delle XXXII gr., loopende III scilden ghehaelt tAlfvastene a° LIII¹⁷², *solutum* den IIIIden dach in novembre a° LIII^(a).

Item, vergolden Laureinze Van Willerooden die met mi ghewoendt heeft wel XXXIII jaer, up de somme van drien lib. gr. die ic hem tachter bleef als hij van mi trac ende trac tuwelijcke een lb. gr. vergolden, noch een lib. gro. sdijsendaghz voor zente Matheusdach a° LIII¹⁷³. Item, noch hem betaelt up zente Matheusdach a° LIII¹⁷⁴ XII s. gr. Item, bi mijnen wijve betaelt noch VIII s. gr.

Item, Coenraerde mijnen page betaelt zijnen kerrel ende een nieu paer scoen van VI gr. up djaer dat inghingh tAlfouste a° LIII, ende een paer scoen III weken voor Kersdach van VI gr., ende I paer scoens voor Lichtmesse¹⁷⁵, ende een nieu wambays ende een paer scoen tAlfvastene¹⁷⁶ VI gr., ende te Paesschen¹⁷⁷ I paer scoen VI gr., ende een paer scoen tCijnxene¹⁷⁸ VI gr., ende tAlfouste I paer VI gr. ende een paer nieuwe roode allisen ende bollewerck II s., ende voort van drien weken tijts VIII gr. ende haud paer lerzen.

(f° 8v°) Item, hief ic, Symoen, Moykijne Willems Kersmaeckersz jeghen mijnen over een dochterkin ende ghaf haerre I gulden van XXVIII gr.

Item, hief Liefkin mijn zuene Luucx Baudins kinde bij Joozijkijne ende gaf eenen gulden van XXVIII gr.

Item, vergolden Baudewijnen Pieter Deellinx wedewe van harer lijfrenten die haer mijn zuster Vijts van goeder ghedinckenessen gaf van II jaeren, es te wetene van meye a° LII ende van meye LIII, mijns delz draghende V s. X d. gr.

Comt mi jaerlicx van de X s. gr. harer lijfrenten XXXV gr.

Item, van Jans van Ravenscootz jaerghetijde verscenen zente Symoens zent Judenavonde¹⁷⁹ betaelt XXVI gro.

Item, her Willeme Den Wilden van der maendagemessen in de crocht verscenen ten vorscrevenen daghe a° LIII VIII s. VIII d. gr.

(^a) Item vergolden der wedewe (...) a° LIII *doorstreept*, A.

¹⁷¹ Reims, F., dép. Marne, arr. Reims. Betreffende wijnimport uit Reims, zie J. CRAEY-BECKX, *Un grand commerce d'importation*, p. 53.

¹⁷² 31 maart 1454 (n.s.).

¹⁷³ 19 februari 1451 (n.s.).

¹⁷⁴ 24 februari 1455 (n.s.).

¹⁷⁵ 2 februari 1454.

¹⁷⁶ 31 maart 1454.

¹⁷⁷ 21 april 1454.

¹⁷⁸ 9 juni 1454.

¹⁷⁹ 27 oktober (1454).

Item, ghecocht een rent jeghen Jacoppe Van der Walle filius Baudins, vergolden deraf XXI s. gr. ende van der cuelliotten¹⁸⁰ der stede XX gr.

Item, jeghen den zelve II rendere, costen mi beede II lib. VI s. gr. ende de cuelliotte XLVI gr.

Item, ghezonden met Liefkijne mijnen zuene Tannen Sersymoens fa. Pieters mijns neven, ten professe te Peteghem¹⁸¹ III postulatus gulden van VII s. gr.

Item, ghezonden met Janne Den Man Bueckelen Bortoen mijnen bailliu van mijnnen mannen in Vrendijc ende in Zaemslacht¹⁸² omme mi te verwairenne van scaden van den ghescoote van VIII hinghelsen op tghemet, loopende de XL ghemete VIII s. X d. gr. VIII d. par.

Item, vergolden Betkijne Van Steenbeke mijn ouder jonwif al zu trac tuwe-like ende van ons sciet van al diez ic haer doe sculdich waz tsaterdaghez naer zente Martinsdach a° LIII¹⁸³ lijnwaet ende scoen betaelt zijnde ende midz II s. gr. van reste haer betaelt ten sceedene, ende vuldaen met XII s. gr.

(f° 9r°) Item^(a), hebbic besteet mijn huus af te doene te Wippelghem¹⁸⁴ dat ic hadde van Gillize Den Meyere overe scult ende weder up te doene ende te stekene in

(^a) solutum in de marge, A.

¹⁸⁰ Als effect van de vrede van Gavere die de stad Gent na haar nederlaag op het gelijknamige slagveld tegen hertog Filips de Goede opgelegd kreeg, diende de stad een zeer aanzienlijke financiële boete te betalen (de zogenaamde ‘*amende prouffitable*’). Op 13 oktober 1453 gaf de hertog toestemming om een aantal extra indirecte belastingen, de ‘*cueillotes*’, te heffen. Ze besloegen zowat alle mogelijke transacties die in Gent aan de orde waren. Vele van deze extra heffingen konden zo goed als onmogelijk in de praktijk worden gebracht. De extra heffingen op de vleesinvoer lukten kennelijk wel, zo waren er aparte cueillotes voorzien voor de handel in paarden(vlees) en gevogelte: Marc BOONE, *Geld en macht. De Gentse stadsfinanciën en de Bourgondische staatsvorming (1384-1453)*, Gent, 1990 (Verhandelingen der maatschappij voor geschiedenis en oudheidkunde te Gent, XV), p. 146-152. Het is opmerkelijk dat Simon Borluut in zijn financieel handboek systematisch de betaling van de cueillote op rundsvlees vermeldt.

¹⁸¹ Petegem, deelgemeente van Wortegem-Petegem, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Oudenaarde. Het betreft hier een professie in het klooster van de Rijke Klaren van Beaulieu. Oorspronkelijk bevond er zich ook – geattesteerd sinds 1082 – een benedictijnerproosdij (OSB), sinds het tweede kwart van de twaalfde eeuw afhankelijk van Saint-Thierry bij Reims: Marcel HOEBEKE, “Prévoté de Petegem-sur-l’Escaut”, *Monasticon Belge. T. VII Province de Flandre Orientale, 2ième vol.*, Luik, 1977, p. 137-141. In 1292 werd er in de onmiddellijke omgeving van die proosdij het klooster van Beaulieu gesticht en een eerdere stichting in Werken werd naar Beaulieu getransfereerd. In 1332 verlieten de benedictijnen Petegem definitief, een operatie waarbij hun bezittingen aan Beaulieu werden verkocht, zie Walter SIMONS, *Bedelordekloosters in het graafschap Vlaanderen*, Brugge, 1987, p. 136-140. Een algemeen overzicht bij Geert BERINGS, *Landschap, geschiedenis en archeologie in het Oudenaardse*, Oudenaarde, 1989, p. 63-72. Voor de banden tussen de Borluuts en de familie Sersymoens, zie hierboven noot 58.

¹⁸² Vrendijc: Vroendijk/Vroondijke: Assenede, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Eeklo; Zaemslacht: Zaamslag, Nl., prov. Zeeland, gem. Terneuzen. Beide toponiemen verwijzen naar het moergebied in het Noorden van de huidige Belgische provincie Oost-Vlaanderen en het Nederlandse Zeeland, een wingewest voor traditionele Gentse patriciërsgezachten waaronder de Borluuts: zie Maria K. Elisabeth GOTTSCHALK, *De Vier Ambachten en het Land van Saafinge in de Middeleeuwen. Een historisch-geografisch onderzoek betreffende Oost Zeeuws-Vlaanderen*, Assen, 1984, passim.

¹⁸³ 17 november 1453.

¹⁸⁴ Wippelgem: gehucht in de gemeente Evergem, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent.

zijn werc up ons goet ter Beke in de prochie van Themsche¹⁸⁵ II ghesellen van Temsche, een gheheeten Andriez ende dander Joez, omme de somme van XVI scilden ende eenen alven.

Daerup hemlieden betaelt V s. gr., resten noch XIII scilden, daerup ghezonden bi Janne Allemanne II saluutte, maken VIII s. III d. gr.

Item, betaelt noch XIX s. VIII d. gr., daermet vulbetaelt.

Item^(a), tselve huuz besteedt te voerene van der Langherbrugghen¹⁸⁶ toot Themsche eenen Wouter^(b) Jan Halleman's zwaghene met eenen sueye¹⁸⁷ ende strooe dat mer up verdecken zal, omme XII scilden, daerup hem vergolden II scilden, rest X scilde. Item, betaelt noch II postulatus, maken III s. VIII d. gr. Item, Gillen Hallemanne uuter naeme van zynen zwagher den scipman ghegheven omme eene waghe III s. gr. Item, Wauteren den scipman noch betaelt III s. gr. *Solutum* up den Dertiendach¹⁸⁸ noch VIII s. III d. gr. ende daermede vulbetaelt.

Item, vergolden bi Janne Dullaerde¹⁸⁹ uutter naeme van den prochypapen van III jaeren de rente uutter huuse in de Borrensteghe, es te wetene van Bamesse a° LI¹⁹⁰ LII ende LIII VI gr. ende II hinghelsen sjaers, liepen de III jaer XX gr.

Item, vergolden Allemans cnape die thuuz alp af doen ende laden te scepe van VI daghen XII gr. ende te Franz van IIII daghen de coste.

Item, van der huure van eenen bersteker jeghen Jacoppe Borluut, deraf betaelt van XIII daghen XII gr.

Item, vergolden Harent Temmermanne als ontfanghere van den lettere van renten uutten scoerre ten Broucke¹⁹¹ omtrent VII hinghelsen sjaerz van II jaeren, es te wetene van Bamesse a° LII ende LIII¹⁹², liep III gr. ende II hinghelsen.

(^a) *solutum in de marge*, A. — (^b) Gheerolf doorstreept en Wouter bovengescreven, A.

¹⁸⁵ Temse, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas.

¹⁸⁶ Langerbrugge, nu: gemeente Evergem, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent. Het geslacht Borluut had van oudsher bezittingen aldaar, zie de 'verhoirsettinghe' (verdeling) van de goederen van Gerem Borluut, vader van Simon d.d. 7 juni 1424, SAG, reeks 330, nr. 18, f° 141v°: '*Hier naervolghen de goedinghen toebehorende Symoene Borluut, houdste zone naest Gheereme sinen broeder vorseid, dats te wetene een behuust goed ter Langherbrugge houdende in leene van der kerke van Sent Baefs, alsoet ghestaen ende gheleghen es.*'

¹⁸⁷ *Sueye* of *sei* is een klein vrachtschip dat in de Gentse vrachtvaart gebruikt werd, zie Fernand CORRYN, "Het schippersambacht te Gent (1302-1492)", *Handelingen der Maatschappij van Geschiedenis en Oudheikunde te Gent, nieuwe reeks*, 1, 1944, p. 165-204, p. 179-180.

¹⁸⁸ 6 januari [1454].

¹⁸⁹ Een van de drie parochiepriesters in de Sint-Jansparochie tussen 1446 en 1452 is Jan Dullaerd, zie M. BOONE, *Gent en het Bourgondische staatsvormingsproces*, op. cit., band 4: bijlagen, p. 6.

¹⁹⁰ 1 oktober 1451.

¹⁹¹ SAG, reeks 330, nr. 18, f° 141v°, in de verdeling van de goederen van Gerem Borluut onder zijn kinderen (d.d. 7 juni 1424) gaat de opsomming van de goederen die aan Simon als tweede zoon toekomen verder: '*Item, tgoed ten Brouke ghelijc ende in allen den ghelaghen dat ghestaen ende gheleghen es in de prochie van Everghem ende van Sleydinghen*'. Evergem en Sleidinge zijn deelgemeenten van het huidige Evergem, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent.

¹⁹² 1 oktober 1452 en 1453.

Item, up tghescot, van eenen gr. up tghemet, ghezonden met Jacoppe Strubollen XL gr.

(f° 9v°) Gherekent met mijnre brusterighen int Zwaenkin, Martins wijve in den Quaetdam¹⁹³ den hauwen keref van XII miten den stoop, ende drouch de betalinghe van den kercve XXVII scilde gherekent te Kerssavonde a° LIII.

Ghegheven Gillen mijnen cnape die met mi quam wonen ontrent zente Andriesdach a° LIII¹⁹⁴ zijn kerrellaken ende X gr. ter goeder rekeninghen. Item, noch ter goede rekeninghe XVI gr. mede te betalen dmaecghelt van zijnen kerrelle. Item, noch als hij trac vysenteren zijnen vadere X gr^(a).

Trijskin quam met ons wonen te Kerssavond a° LIII ende windt sjaerz V scilde, VI ellen lijnnens lakens ende IIII paer scoen. Vergolden een paer scoen ende den eersten dach van wedemaent a° LIII¹⁹⁵ II s. gr. ende noch een paer scoen voor alfoust ende voor zent Janzdach uitgane oust¹⁹⁶ IIII gr. Item, vergolden bi mijnen wijve up zente Nichazisdach a° LIII teenen paer caussen ende teennen paer scoen XII gr. Item, noch VI gr. ende VI gr. te lijnwade, comt V s. gr. Item, up den Pallemavondt a° LIII¹⁹⁷ haer betaelt VIII gr. Item, noch haer betaelt den XXVIsten dach van apprille a° LV eenen roc mede te betalene V s. gr. Item, ter brulocht van Michielkijne haren neve VIII gr. ende daermede esse betaelt van den eersten jaere verscenen te Kerssavonde a° LIII van ghelde X s. gr. ende van scoen XVI gr. voor de IIII paer scoen ende van mijnen wijve haer lijnwaedt van den zelve jaere. Ende es in dander jaer derup betaelt II gr. teenen messe ende XIII gr., met dese XVI gr. zijn betaelt haer IIII paer scoen up dander jaer, ende noch haer betaelt voor Kerstdach a° LV XII gr. Item, tAlfvastene a° LV¹⁹⁸ XII gr. Ende voor haer VI ellen linwaetz betaelt bi Barberen mijnen wijve II s. gr., resten van dezen anderen jaere verscenen te Kerssavonde a° LV VIII s. gr. Item, heefse derup ghehadt IIII gr. te scoen ende IIII gr. te lede Laurentii a° LVI¹⁹⁹ te scoen IIII gr. Vergolden Trijssen voor Kerstdach a° LVI X s. gr. ende haer lijnwaet betaelt ende haer scoen van deze voorscreven jaere verscenen te Kerssavond LVI, maer ic ben haer noch VIII s. gr. van Kerssavonde verscenen LV ende die betaelt tAlfvastene a° LVI²⁰⁰.

(f° 10r°) Dit zijn de costen van den huusen uuttegeheleyt ende betaelt zint den payse ghemaect te Ghavere²⁰¹ waeraf tgoed te Temsche in doorloghe verberrent was nietjegenstaende dat ic er gheordonneert hadde II lb. gr.

(^a) Ghegheven Gillen.... Vadere X gr. *doorstreept*; *solutum in de marge, A.*

¹⁹³ Zie hiervoren noot 136.

¹⁹⁴ 30 november 1453.

¹⁹⁵ 1 Juni 1454.

¹⁹⁶ Bedoeld wordt het feest van de gevangenneming van Sint-Jan-Baptist: 24 augustus 1454.

¹⁹⁷ 29 maart 1455 (n.s.).

¹⁹⁸ 7 maart 1456 (n.s.).

¹⁹⁹ 10 augustus 1456.

²⁰⁰ 27 maart 1457 (n.s.)

²⁰¹ Gavere, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent. Bedoeld wordt uiteraard de Vrede van Gavere van 28 juli 1453 die een einde stelde aan de aanslepende oorlog tussen hertog Filips de Goede en Gent, zie M. BOONE, *Gent en de Bourgondische hertogen, op. cit.*, p. 233-235.

Coste ghedaen int duufhuus ter Beke up tvoorscreven hof bi Janne Allemanne ende hem betaelt den vierden dach van novembre a° M IIII^c ende LIII, ende lieppen XX s. X d. semis gr.

Coste van mijnen huuz te voerene van Wuppelghem te Temsche²⁰² ende af te doene bij II temmerlieden van Temsche, deen gheheeten Andriez ende dander Jooez, diere af hadden XVI zemis scilden. Wautere Jan Allemanne zwagher van den zelven huus ende van XXVI^c zemis gluys te voerene Temsche met eenen sueye XII scilde^(a), ende ic leverdet ter Langherbrugghen met eennen berstekere, ende de ghezellen diere aene holpen afdoen ende laden ende ontladen midts haren montkosten wel IIII s. VI d. g r., loepen deze coste III lb. ende XVIII gr. ende zijn al betaelt.

Costen voort ghedaen bi Jan Allemanne mijnen pachtere naer tverclaerz van eenen pappiere mi overeghegheven, loopende II lb. II d. gr. ende die hem betaelt.

Coste voort huutghegheven bi den zelven Janne ende hem betaelt alz hij quam met Jooze den temmerman dien ic vulbetaelde ooc doe.

Ende ic gaf Janne tghelt naer tferclaers van den zelven pappiere met mijnre handt ghescreven, lupen deze coste XXIX s. gr. hier buutten bleef yserwerc van eenre clyncken met haren toebehoerten ende II clyncken ende IIII leden ende een grondel met zijnen toebehoerten, coste al XVIII gr.

Item, betaelt bi Gillen Allemanne II ghezellen die de II popelieren velden, ic gaf VIII gr. deraf.

Item, noch betaelt Janne Allemanne ende Gillen zijnen broeder zint dese vorscreven uutghevene. Eerst IX^c latten te XV gr. tondert, XI s. III d. gr., onderalf duust teen VII zemis gr. Item, drie duust latyzers te XV gr. duust XLV gr. Item, VII^c gluys te XVI gr. tondert, comt LX s. IIII d. gr., loopt deze betaelinghe XXVI s. V d. s(emis) gr.

(f° 10v°) Vergolden van strooe eerst ghezonden met Harende Christiaen eenen moen wonende up Willem Donaerz goed I^c van XXVIII gr.

Item, metten zelven Harent betaelt der wedewe Jan Haez van III^c strooez te XXV gr. tondert VI s. IIII d. gr.

Item, Fransen Den Smet ghegheven omme mede te betaerne Janne Van Vlaendren van VIII^c strooez, liepen XI lib. par.^(b).

Item, betaelde Franse voor mi II^c te XXVI gr. tondert, Janne Van Kerckvoerde.

Item, betaelt Gillen Allemanne tsoendaghz voor zente Amelberghendach a° LIII²⁰³ omme II temmerlieden die besloughen ende viercanten ende curten metten zaghe den II popelieren van make ten zoldere berdre, omme de zagherz te zaghe, ende waren der over V daghen ende hadden de II temmerlieden XIII gr. sdaghs up haren cost, liep V s. X d. gr.

Item, voort hem betaelt omme IIII zagherz van VI daghen doe ghezaeght hebbende elken VII gr. sdaghz up zijnen cost, beliep XIII s. gr.

Ende voort hem betaelt van eenen ijzere te hovene VIII gr. ende VI gr. te latijzere de berden mede te bewaerne, van clievne, liep dat Gille van mi ontfinc XXI s. gro.

^(a) + XII scilde *in de marge*, met *verwijsteken* + *waar dit moet worden ingelast in de tekst*, A. — ^(b) Item ... par. *doorstreept*, A.

²⁰² Zie hierboven noten 184 en 185.

²⁰³ 7 juli 1454.

Item, voort noch betaelt Gillen Alleman tsaterdaghz voor zente Marien Magdaleenendach a° LIIII²⁰⁴ tusschen Looe ende Zeveneecke²⁰⁵ omme vul te betalene de IIII zaghers van V daghen ende eennen alven dat zij vulzaeght hadden, betaelt met XII s. VIII d. gr.

(f° 11r°) Vergolden Roelande Van den Moere utter name van den heere van Bevere²⁰⁶ alsoe zijnen ontfanghere van den lande van Bevere van mijnen deele van den rente in Melsele brouc²⁰⁷ ende in Kemseke brouc²⁰⁸ verscenen te Bamesse a° LII ende a° LIII²⁰⁹, draghende sjaers XXXIIII gr., loopen beede de jaere V s. VIII d. gr. VI miten min.

Vergolden voort den zelve ontfanghere van mijns wijfs lande in Verrebrouc²¹⁰ XI gr. sjaers van de jaere LII ende LIII XXII gr.

Vergolden her Willemme Den Knijf van renten huutten huuz in de Borrensteghe²¹¹ verscenen ende ghevallen te Bamesse a° LII ende te Bamesse a° LIII telcken Bamesse sjaers XXI gr., commen beede de Bamesen XLII gr.

Vergolden Daneele Dinghelschen den XIIsten dach van laumaent a° LIII²¹² van dat ic, mijn kinderen binnen dezen jaere verledenen jaere daer ghescoren zijn, loopende V s. VIII d. gr.

Item, ghecocht VI hondert drooghz harijncz, costen mi XVIII gr. tondert, liep IX s. gro.

Item, ghegheven ter brulocht van Lievijnnen Van den Perre Jans bastaerde dochtere, wedewe van Luucken Baudins, ende heeft nu ter tijt Janne Bogaerde, II postulatus guldene.

Item, ter brulocht van Joozijnen Michielz Everaertz dochtere up tSant²¹³ I postulatus.

Item, vergolden her Cornelize Cruuze van renten gaende buuten huuze in de Borresteghe²¹⁴ loepende VI gr. ende II hinghelse telcken Bamesse, ende dit van III jaeren Bamesse LI, LII ende LIII, ende liep XX gr.

Item, den zelve betaelt van mijnen aendeelle van den huuz in de Scelstraette²¹⁵ VIII s. IX d. par. vallende telcken alfmaerte, es te wetene van alfmaerte LI ende LII, liepen XVII zemis gr. *Solutum* den agtersten dach van sprookelle a° LIII²¹⁶.

²⁰⁴ 20 juli 1454.

²⁰⁵ Lochristi en Zeveneken (nu deelgemeente van Lochristi), B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent.

²⁰⁶ De heerlijkheid Beveren was in handen van een bastaardtak van de Bourgondische dynastie, ze werd in 1449 aan Cornelis van Bourgondië geschonken en na diens dood in een treffen met de Gentenaars in 1452, aan zijn halfbroer Antoon van Bourgondië, allebei gekend als 'de grote bastaard': F. BUYLAERT, *Eeuwen van ambitie*, op. cit., p. 159, 232, 255.

²⁰⁷ Melsele: deelgemeente van Beveren, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas.

²⁰⁸ Kemzeke: deelgemeente van Stekene, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas.

²⁰⁹ 1 oktober 1452 en [1 oktober] 1453.

²¹⁰ Verrebroek: deelgemeente van Beveren, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas.

²¹¹ Zie hierboven, noot 50.

²¹² 12 januari 1454.

²¹³ Het Zand, plein bij Brusselsepoort- en Sint-Lievenspoortstraat in Gent. M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 72.

²¹⁴ Zie hierboven, noot 50 en 211.

²¹⁵ Nu Gouvernmentstraat in Gent: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 73.

²¹⁶ 28 februari 1454 (n.s.).

(f° 11v°) Vergolden Heynderic Scockaerde van renten uutte mijnen huuze ende lochtine in Onze Vrouwenstraette²¹⁷ over den Wijenaertbrugge verscenen ende ghevallen tsente Jansmesse a° LIII²¹⁸ VII s. III d. gr.

Vergolden van sgravenrente van den scondriessche liggende te Rupelmonde²¹⁹ ende heeft ghehauden in pachte voor dorloghe Clays Van de Bossche die deze rente III gr. sjaers liet upgaen wel XIII jaer, ende hebbe die betaelt eenen man van Denremonde²²⁰ die nu ter tijt ontfanghere es, dewelke mi scade ghedaen heeft ende moest afgheven met Bamesse a° LIII²²¹, derin gherekent bij Janne Moens nu mijnen pachtere de somme van VIII s. gr.

Item, betaelt bi mijnen wijve de jonfrouwe in de canselerie die daer de kinderen leerde, van reste van den VIII scilden van den tijde datter Amelkin leeren ghinc, ende drouch de reste eenen nobel ghezonden den agtersten dach van maerte a° LIII²²².

Item, betaelt de leeninghe van Gheeraert Bybau up tpont gr. IX scilde, moet noch hebben II s. gr., die hem betaelt voor Jasper Duere.

Vergolden her Michiele Pijppere van renten uutten huuze in de Scelstraette²²³, als van mijnen aendeelle van III jaeren, es te wetene LI, LII ende LIII, IIII gr. ende VIII miten sjaers ter cauze van der eerster messen in de croocht, liep min deel XIII gro. die hij van min ontfijnc.

Gherekent met mijnen heere den aelmoesener van Zente Pieters²²⁴ her Lieve Van Waez sdinsendagh voor Ascensioensdach a° LIII²²⁵, es te wetene van II jaeren, LII ende LIII, ende beliep de somme van beede jaeren int gheelle X lib. III s. III d. par. Comt mi Symoens dheelt V lib. I s. VII d. s(emis) par.

(f° 12r°) Gherekent met mijnre zuster Gheerems wedewe van zaligher ghedinckenessen den XXIXsten dach van meye a° LIII van viere jaeren, es te wetene djaer LI, LII, LIII ende LIII, ende van den hautte dat af ghehauwen was te Marikerke²²⁶, so bedragehen de bate boven alle uutghevene dat de vorseide wedewe den gheellen hove tachter blijft VIII lb. XIII s. VIII d. gr. Comt hieraf mijn derde II lb. XVIII s. II d. gr. VIII d. par.

Vergolden eennen smet te Dickele²²⁷ van den IIII sluetilz, ijzerene platen, banden ende te doene al datter anne ghebrac, ende waz int orloghe up ghesmeten ende de brieve uut gheworpen die sdonderdaghz naer zente Amelberghendach a° LIII²²⁸ bi mi alze ervachtich meyerende IIII scepenen alzo verre alz zij vonden waren derin ten vorscreven daghe gheleit ende besteedt waeren, ende de smet hadde voor zijnen arbeit XXVIII gr., daer mijn zusterde de XIII gr.

²¹⁷ Nu Sint-Kwintensberg, de combinatie met de Wijenaerbrug is niet geheel duidelijk. Het toponiem Wijenaard verwijst naar een aanlegplaats aan de Reep: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 65, 85. Hier slaat het kennelijk op een brug over de Leie aan de huidige Verloren Kost.

²¹⁸ 24 juni 1453.

²¹⁹ Rupelmonde, deelgemeente van Kruikebeke, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas.

²²⁰ Dendermonde, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Dendermonde.

²²¹ 1 oktober 1453.

²²² 31 maart 1454 (n.s.).

²²³ Nu Gouvernementstraat in Gent: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 73.

²²⁴ Zie hierboven, noot 123.

²²⁵ 28 mei 1454.

²²⁶ Mariakerke, deelgemeente van Gent, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent.

²²⁷ Dickele, deelgemeente van Zwalm, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Oudenaarde.

²²⁸ 11 juli 1454.

Item, van dat Gille Perre ende ic huerden eenen lantmetere die begonste te metene dlant van der heeltwininghen buuten Walpoorten²²⁹ ende liet werc omtrent der noenen ende trocken doe te Jan Vleeschz bachten brooede, liepen de coste die daer vertert waren metten lantmetere XLVI gr., liep mijn zustere XXIII gro.

Item, betaelt der kercken van Poucke²³⁰ van der stede daer Symoen Haec up woende ende wij af ghewonnen hebben van renten eenen viertale evenen sjaerz, van VI jaeren tachter metten Kerssavonde LIIII verdinct XXI gro. Ende van transporte betaelt van III jaeren VII hinghelsen sjaerz liep VII gro. Summa van beeden int gheelle XXVIII gr. Comt mijnre zustere XIIII gr.

Summa IIII lb. II s. V d. zemis gr. II d. par.^(a).

(f° 12v°)^(b)
(f° 13r°)

Item, betaelt een last tuerve Thonize Bellemanne aene den Wijenaert²³¹ omtrent VIIIsten dach in meye a° LIIII V s. gr., van draghene VIII gr.

Item, ter brulocht van der wedewen Betten Janz Scrijvers ghegheven I postulat van II s. gr.

Item, vergolden mijn aendeel Jacoppe Den Joncheere van dat Jacop Janne Hooboossche dede decken up duuze in Scelstraete²³² voor Cinxenen a° LIIII²³³, lopende in tasse XII s. gr. Quam mijn deel XXXI zemis gr. ende XIII zemis gr.

Item, betaelt den prizerz van den huusen ter Doolaghen²³⁴ ende van sticken hauten te Merrelbeke²³⁵, te Zeeverghem²³⁶ metten hautte, ende waren de prijzers Ghuy Van Haste ende Jan Staez ende hadden VI s. gr. Quam mijn deelz XVIII gro.

Item, vergolden den hoire van Annekijne den droogscerrere die woende int thuis wijlen waz Gheeraert Vertruunen van den blauwen sizoenlakene te scerene ende van mijnen kerrelle van Dorneke²³⁷ te scerrene XXII gr.

^(a) Summa ... par. onderaan f° 12 r°, A. — ^(b) Blanco v° folio, A.

²²⁹ Walpoort in Gent: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis, op. cit.*, p. 84.

²³⁰ Poeke, deelgemeente van Aalter, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent. In de verdeling van de goederen van Gerem Borluut onder zijn kinderen (Simon was de tweede zoon) d.d. 7 juni 1424 is effectief sprake van 'tgoed in Pouke alsoot ghestaen ende ghelegghen es in leene ende in erve met II gemeten IIe XIX roeden ende I vieren ende XLVIII roeden erve in de selve parochie die ter tijt van nu ten goede niet en ligghen' SAG, reeks 330, nr. 18, f° 141v°.

²³¹ Nu Bisdomeplein in Gent: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis, op. cit.*, p. 85.

²³² Nu Gouvernementstraat in Gent: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis, op. cit.*, p. 73.

²³³ Voor 9 juni 1454.

²³⁴ Op 10 april 1454 wordt een verdeling opgemaakt van de goederen onder de overlevende kinderen van Gerem IV, nu ook diens oudste zoon Gerem V is overleden. Daartoe behoort ook leengoed in Gentbrugge (nu deelgemeente van Gent): 'Item, zal Boudin Borluut hebben ende behouden tsinen propren goede te wetene tgoed te Ghendbrugghe gheheeten tgoed ter Dootlaghen in leenen ende erve, ende eist noot Symoen sal Boudine ten leene doen bij den bailliu ende mannen daer ment af houdende es, zo wanneer dat Boudin begheeren sal hant ende mont doende zonder Symoens cost', SAG, reeks 330, nr. 25, f° 103r°, contemporain afschrift in RAG, Fonds Borluut, nr. 23.

²³⁵ Merelbeke, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent.

²³⁶ Zevegem, deelgemeente van De Pinte, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent.

²³⁷ Doornik, B., prov. Henegouwen, arr. Doornik. Deze uitgavepost alludeert op het feit dat de leden van het Gentse stadsbestuur jaarlijks een stuk laken kregen waaruit de ambtskledij werd vervaardigd die ze droegen naar aanleiding van de Gentse deelname aan de Onze-Lieve-Vrouwprocessie in Doornik die jaarlijks op 14 september plaatsgreep,

Item, Janne Van Pantighem alze vooght van Jans sWaghters²³⁸ kinderen betaelt VI scilde die vielen te meye a° drie ende vijftich, ende hebbe quitancie.

Item, ghezonden met Liefkijnen mijnen zuene tAssenede²³⁹ te mer Jooez Triest kinde ghecleedt ter Haghe²⁴⁰ den agtersten dach van wedemaent a° LIIII²⁴¹ eenen leeu van XL gro.

Item, vergolden Houbrecht Vijdts van tweent paymenten van zijne lijfrenten, es te wetene van zente Jansmesse LII²⁴² ende Kerssavonde LII, loopende de II paymenten XI s. VIII d. gr., blijve tachter met zent Jansmisse LIIII drie paymenten.

Vergolden Liefkijns scoemakere van Liefkijns lerzen ende I paer zweescoelkijns der onder te doene, ende van eenen paer scoen omme Liefvijne ende een paer omme Coene mijnen page, van al betaelt III s. gr. ontrent den XXsten dach van hoymaent a° LIIII²⁴³ ende ten zelven daghe betaelt noch VI gr. omme een paer scoen omme Liefvijne.

Item, ten zelven daghe ghegheven Olyviere van Grameiz mer Gillis zuene²⁴⁴ bij mijnre vrouwe, zijnen wijve wedewe was mer Symoens Van Linterne²⁴⁵ dochtere was wijlen van Jacoppe Willebaerde, te hulpen tsijnnen rentsoene, eenne croone van III s. gro.

(f° 13v°)

Item, vergolden her Janne Van den Eeke van der wekemessen tSente Jacobz verscenen tsente Jansmesse a° LIIII, betaelt tsaterdaghz voor sente Marien Magdaleenen²⁴⁶ int jaer voorscreven VIII s. VIII d. gr. ende hebber af quitancie onder zijn hanttecken.

Vergolden Baudewijnen Pieterz Dellinz wedewe van harer lijfrenten die haer mijn zuster bij dezen ordeneerde int testament, loopende mijn aendeel jaerlicx XXXV gr. verscenen te meye a° LIIII.

Ghezonden te Bruesselle²⁴⁷ met Jacoppe Den Joncheere mijn aendeel van den racatte verscenen te maerte LIII ende in meye LIIII, loopende II lib. gro.

zie: M. BOONE, *Geld en macht, op. cit.*, p. 94. Voor de betekenis van deze processie en van de Gentse participatie: Marc BOONE, Elodie LECUPPRE-DESJARDIN, "Grains de blé, grains du chapelet. Economie et dévotion entre Gand et Tournai à la fin du Moyen Age", in Ludovic NYS, Dominique VAN WIJNSBERGHE (eds.), *Campin in context. Peinture et société dans la vallée de l'Escaut à l'époque de Robert Campin (vers 1375-1445)*, Valenciennes-Bruxelles-Tournai, 2007, p. 193-204.

²³⁸ Zie hierboven noot 152.

²³⁹ Assenede, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Eeklo.

²⁴⁰ Het cisterciënzerinnenklooster Ter Hagen, te situeren in Zuiddorpe nabij Axel (Nl., prov. Zeeland) aan de Blijde, gesticht ca. 1220-1230, zie Michiel NUYTENS, "Abbaye de Ter Hagen à Axel, Merelbeke et Gand", *Monasticon belge. Tome VII. Province de Flandre Orientale, 3ième vol.*, Luik, 1980, p. 461-471. Ter Hagen werd na de godsdiensttroebelen in 1586 naar Gent overgebracht, de instelling onderhield traditioneel nauwe banden met de Gentse elite.

²⁴¹ 30 juni 1454.

²⁴² 24 juni 1452.

²⁴³ 20 juli 1454.

²⁴⁴ Gillis van Grammez, als ridder vermeld in 1435-37 († 9 oktober 1443) en begraven in de Sint-Janskerk in Gent: F. BUYLAERT, *Repertorium, op. cit.*, p. 292.

²⁴⁵ Simon van Linterne, als ridder vermeld in 1397 en ook gekend als Simon van der Couderborch, een familie met stamgoed in Temse: F. BUYLAERT, *Repertorium, op. cit.*, p. 183-185.

²⁴⁶ 20 juli 1454.

²⁴⁷ Brussel, B., hoofdplaats hoofdstedelijk gewest Brussel.

Ghezonden met Jacoppe Strubollen X s. X d. gr. up tghescoot van IIII s. gr. VI miten up tghemet de maendach zente Marien Magdallenendach a° LIII²⁴⁸.

Den XXIXsten dach in hoymaendt²⁴⁹ dede ic eenne beclachte up alzulke erve ende have alze toebehoorende waz in hare levne Symoen Haecke ende zynen wijve verscenen nu up haerlieden hoir, ende es gheleghen zom onder mer Jooze Triest²⁵⁰ II ghemete^(a), ende onder Roelande van Poucke²⁵¹ LXXX roeden Curterijcse mate. Ende es mijn zuster adjoent met mi ter cauzen van harer bilevinghen ende hebben uutgheleit elc onzen van wettelicke costen IX gr. ende V gr. van montcosten, comt te gadere XXVIII gro. Item, hebbic, Symoen, daer gheweest smaendaghz naer Onze Vrouwendach Alfoust²⁵², waende ghereeschep ghehadt hebbene van wette midz dat ict hadde ghelaetten weten metten costere van Poucke²⁵³, alzo zij ons toe gezeit hadden mi ende Janne Den Lombaerdt²⁵⁴,

(^a) Jacop Scaecke... mate *doorstreept*; in de marge II ghemete, A.

²⁴⁸ 22 juli 1454.

²⁴⁹ 29 juli 1454.

²⁵⁰ Joos Triest, lid van een Gentse adellijke familie, in het jaar 1454 was hij als vertegenwoordiger van de Vlaamse adel aanwezig op het fameuze banket van de fazant in Rijsel, in 1458 wordt hij vermeld als weduwnaar van Margareta van Pouke (zie volgende voetnoot): F. BUYLAERT, *Repertorium, op. cit.*, p. 682. De zoon van Joos Triest, Kristoffel was, blijkens een huwelijksvereenkomst d.d. 27 november 1433 gehuwd met Elisabeth Borluut de dochter van Simon Borluut en zijn eerste vrouw, Elisabeth van Ravenschoot. Op dat ogenblik was Joos Triest gehuwd met Marie van Lovendegem, moeder van Kristoffel. Bij deze gelegenheid worden goederen die voornamelijk in Assenede gelegen zijn als huwelijksgoed aan de bruid, Elisabeth Borluut geschonken, SAG, reeks 330, nr. 20, f° 407r°. Enkele maanden later, op 14 januari 1434 (n.s.), doet ook de tante van de bruid, eveneens Elisabeth Borluut genaamd, samen met haar man Joos Vijd, een additionele gift aan haar nicht naar aanleiding van dit huwelijk. Het betreft goederen in Astene gehouden van de heer van Pouke, en daar bovenop leengoederen gehouden van de graaf van Bar en van het kapittel van Cassel: SAG, reeks 330, nr. 20, f° 483v°. Uit deze huwelijksstrategie komt duidelijk de trend van het geslacht Borluut om zich via huwelijken in de gevestigde adel in te huwen naar voren. Een adelslijst uit 1437 vermeldt Clais Triest als ridder van Gent, Joos en Kristoffel Triest als schildknepen: Frederik BUYLAERT, Jan DUMOLYN, Pieter DONCHE, Eric BALTHAU, Hervé DOUXCHAMPS, “De adel ingelijst. ‘Adelslijsten’ voor het graafschap Vlaanderen in de veertiende en vijftiende eeuw”, *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, 173, 2007, p. 123-124. De familie Triest had net als de aangetrouwde families Vijd en Borluut een aanzienlijk grondbezit in het land van Waas en van Beveren, zie ook Gabriël en Richard WILLEMS, *De geschiedenis van het kasteel ‘Cortewalle’ te Beveren*, Bornem, 2000, p. 58-61.

²⁵¹ Roeland van Pouke wordt in 1441 in een proces met betrekking tot een huwelijkscontract van wijlen Jan van Pouke en Jeanne van Vlaanderen, dochter van de heer van Praat, vermeld als zoon van dit echtpaar. Een zus van Roeland, Anastasia, was gehuwd met Steven van Formelis (zie *infra*, noot 335), een tweede zus Margareta was gehuwd met Joos Triest: F. BUYLAERT, *Repertorium, op. cit.*, p. 567. Zie ook over Roeland van Pouke en de lokale instellingen en hoven (nog in 1673 was een Gerem Borluut leenhouder in Poeke): Ivan HOSTE, Luc STOCKMAN, *Geschiedenis van Poeke*, Aalter, 1985, p. 15, 33-35, 42-43.

²⁵² 19 augustus 1454.

²⁵³ Zie hierboven noot 230.

²⁵⁴ Jan De Lombaerdt, was de ontvanger van Margareta van Vaernewijc, weduwe van Gerem Borluut en schoonzus van Simon, hij wordt ook verder in het financieel handboek ter sprake gebracht.

waeraf zij, bailliu Champhijn²⁵⁵ ende wet, niet hadden willen doen. Ic moeste weder begherene wet ende vonnesse, waerup de bailliu maende ende wijsden dach van dezen vorscreven daghe in veertiennachten comende smaendachs naer sente Gillisdach den anderen^(a) dach van septembre²⁵⁶ te commene te Poucke ende daer te prociderne up de II ghemete die men hautt van mer Joeze Triest ende up de LXXX roeden Curterijcke maete die men hautt van Roelande van Poucke, ende coste de vorscreven dachvaert metten baillius ende der wet rechte ende mijn therkosten XXVI gro., dezer moesten de baillius de wet hebben X gr.

De XIII nacht commen zijnde, ic prezenteerde mij met Houmerre Bybau mijnen taelman die hadde van mi VI gr. Ende was ghehouden deerste dach te wette up deerschep van mer Jooze Triest ende up Poucken maer up Jacopz Schaez niet, maer ic verzoght *debeo* den bailliu ende den wet^(b). Ende scepenen van Poucke ende scepenen van Boren²⁵⁷ wijsden den anderen dach te wette up mijn verzouc van der contumacie ende die dach comt den IXsten dach van Onze Vrouwendaghe in spelmaent²⁵⁸ datz van smaendaghz naer Onzen Vrouwendach in acht daghen. Die dach commen zijnde dede ic voort recht verzoucken, waz ghewijst de derde dach commende smaendachz naer zente Michielsdach²⁵⁹ die dach commen zijnde waert ghewijst van dien daghe in vertiennachten de dach van der orconchepe ende ghenoeemt tote VII personen naer de costume van bede den hove Poucke ende Boris. Ende hadde de bailliu ende scepenen van Poucke XII gr. ende de bailliu ende scepenen van Booris VIII gr. ende Houmaer Bibau VI gr., de taelman ende tsiavens vertert met II perden XVIII gr. De dach van orconcepe commen zijnde en mij ter dachvaert gheprezenteert ende beghert mijn orconscip ghehort te hebbene waren ghehoort tote V persoenen, ende de bailliu maende scepenen VI ende die wijsden mi vulcommen van mijnen vermete, ende betaelde de orconden X gr. ende den bailliu ende scepenen van Booris XVI gr., tselve vonnesse onder Poucke, ende hadde de orconde VIII gr. ende de bailliu ende de wet XXIII gr. en Homaer Bibau VI gr., ende metten kosten met II perden snavons in derberghe XVII gr.

(f° 14r°) Vergolden Phylipse onzen lijnenenwevere van eenen stic vlassens lakens te wevene van der ellen XX miten, liep XLVI ellen lanc, liep in ghelde XXXVIII gro. ende eenen hinghelsen, van bleeckene betaelt XII gr.

^(a) anderen *boven* eersten *doorstreept*, A. — ^(b) *Het vervolg van deze paragraaf, aangeduid met een verwijsteken + Ende scepenen ... XVII gr. staat in de onderste helft van f° 14r°, A.*

²⁵⁵ Een Jan Camphin was baljuw van Kortrijk van 1403 tot 1404. Volgens Jan Van Rompaey is dit dezelfde Jan Camphin die tussen 1386 en 1406 schepen, burgemeester of raadsheer van Brugge was. Hij voegt er aan toe dat hij nadien, in 1419 ook nog baljuw van Gent is geworden, functie die hij tot 1422 heeft bekleed. Het lijkt zeer onwaarschijnlijk dat dit dezelfde persoon zou zijn die in het handboek van Simon Borluut als baljuw van Poeke optreedt. Wel lijkt het aannemelijk dat een familie Camphin verschillende baljuws heeft voortgebracht, zie Jan VAN ROMPAEY, *Het grafelijk baljuwsambt in Vlaanderen tijdens de Boergondische periode*, Brussel, 1967, p. 233-234.

²⁵⁶ 2 september 1454.

²⁵⁷ Schepen van de heerlijkheid Boris (verbastering van de naam van de abdij van Bohéries) in Poeke, in 1448 eigendom van Joos Triest f^s Joos: I. HOSTE, L. STOCKMAN, *Geschiedenis van Poeke*, op. cit., p. 42, p. 79.

²⁵⁸ 16 september 1454.

²⁵⁹ 7 oktober 1454.

Vergolden her Clayze Bernaerde, ontfanghere in dezen tijt van Onzere Vrouwen up de raa tSentejanz²⁶⁰ omme mijn aendeel van de huuz in de Scelstraette de rente van drien jaeren, es te wetene LI, LII ende LIII, loopende mijn aendeel XIII gr. ende III mijten.

Ende voort hem betaelt omme de kinderen van Martine Moyenzuene mijn aendeel van den agtersten paymente van Martins lijfrente die hem mijn zuster Vijditz²⁶¹ van zalegher ghedinckennesse ghaf in haer testament, bedraghende mijn aendeel XXXV gr., loopt deen metten anderen IIII s. gr. semis d. par.

Item, ghecocht up Onzen Vrouwenavondt Alfoust a° LIIII²⁶² een graue sizoenlaken metten teeckene van Belle²⁶³ XXXII ellen, delle XXI gr., betaelt deraf XXVIII scilde, van scerrene I hinghelsche van der elle, liep X gr. ende II hinghelse.

Item, ghecocht II zacke Biervlietz²⁶⁴ zautz, deraf betaelt van den zacke XXV gr. ende eenen gr. van voerne, liep LI gr.

(f° 14v°)

Vergolden der wedewe Janz Pascharis, nu ter tijt hebbende ghetraudt Gillis De Baveleere, up der Heligher Cruusendach XIIIsten dach van septembre a° LIIII van V jaeren, XIII gr. sjaerz, uut eeneghe percheelen van lande gheleghen tSeeverghem²⁶⁵ ontrent thof te Vijveren, heeft mijn zuster betaelt dheeft ende zoude betalen de driedeel int ghecochte binnen huwelicke.

Gherekent met mijnen voedererre ane Sente Janskercke Janne van al diez hij mij ende mijnen wijve ghewrocht heeft tote deze daghe van dezere rekeninghe XVIIsten dach van septembre a° LIIII, ende hem betaelt ende vergolden XXXV semis gr.

Item, den anderen dach van octobre a° LIIII vergolden ende betaelt van II last turven terdelingz²⁶⁶ X pont van den laste, liep metten draghelde XI s. IIII d. gr.

²⁶⁰ Over deze broederschap en de rente die er aan betaald wordt, zie hierboven noot 109.

²⁶¹ Elisabeth Borluut, zuster van Simon was gehuwd met Joos Vijd (opdrachtgever van het Lam Gods). Het echtpaar bleef kinderloos, waardoor Simon ook een deel van hun indrukwekkende nalatenschap in zijn richting zag komen. Over het adellijke geslacht Vijd: F. BUYLAERT, *Repertorium, op. cit.*, p. 715-716, en Frederik BUYLAERT, Erik VERROKEN, “De opdrachtgevers. Een adellijk altaarstuk: de socio-historische context van het Lam Gods”, in Danny PRAET, Maximiliaan P. J. MARTENS (eds.), *Het Lam Gods. Van Eyck. Kunst, Geschiedenis, Wetenschap en Religie*, Veurne, 2019, p. 50-73.

²⁶² 14 augustus 1454.

²⁶³ Belle/Bailleul, F., dept. Nord, arr. Dunkerque, ch.l. canton. Over de lakenproductie in Belle: Peter STABEL, ““Dmeeste, oirboirlixste ende proffitelixste let ende neringhe” een kwantitatieve benadering van de lakenproductie in het laatmiddeleeuwse en vroegmoderne Vlaanderen”, *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, 51, 1997, p. 128, 137.

²⁶⁴ Biervliet, NL, prov. Zeeland, gemeente Terneuzen. In de late middeleeuwen was Biervliet nog een belangrijk productiecentrum van zout, zie Jacques A. MERTENS, “Biervliet, een laatmiddeleeuws centrum van zoutwinning (1^e helft XVe eeuw)”, *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, 17, 1963, p. 105-117.

²⁶⁵ Zie hierboven, noten 17 en 24.

²⁶⁶ Derdelinghen: (of ‘derdeput’ turf) hoge kwaliteit van turf opgedolven van drie put diep, put zijnde een dieptemaat in het veen. Hoeveelheden turf worden in ‘last’ uitgedrukt, een last omvatte 10.000 turfblokken. In de achttiende eeuw is een gemiddelde jaarlijkse consumptie van 8.000 blokken (4/5^e last) berekend: Marc BOONE, “Twee enquêtes over het beheer van de grafelijke moergronden in de Vier Ambachten (1424-1425)” *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, 161, 1995, p. 243.

Item, ghezonden met Jan Vijdtz cnape ontrent zente Bavendach a° LIIII²⁶⁷ ten ghescotte van eennen gro. up tghemet van XXXII ghemeten, lopende XXXII gro. in Melsele²⁶⁸ brouc.

Gherekent met Daneelle Van den Dijke onzen cuuppere den Vsten dach van octobre a° LIIII van al den cuupwercke, hoeppe, zetele ende ayzinnne tsijnnet ghehaelt ende ghehadt zint den agterste rekeninghe tot deze vorscreven daghe van dezere rekeninghe, ende doe hem betaelt te mijnen huuz de somme van X s. VIII d. gro.

Gherekent met Rijckaerde mijnen zadelmakere den VIIsten dach van octobre a° LIIII ende hem al betaelt van al dat hij mi ghewrocht ende ghelevert heeft zint der agterster rekeninghe tote dezen vorscreven daghe van dezer rekeninghe draghende XL gr., ende hem die betaelt.

Vergolden Janne Allemanne van eenen zwerde omme Liefkijne mijnen zuene mede te rijdene, coste XXVIII gr.

Item, vergolden her Cornelize Cuuzere ontfanghere nu ter tijt van den helighen gheest Sente Jans van renten uutten huuz in de Borresteghe²⁶⁹ verscenen te Bamesse a° LIIII²⁷⁰ VI gr. ende II hinghelsen. Ende voert van mijnen aendele int huus in de Scelstraete²⁷¹ van alfmaerte a° LIII²⁷² VIII gr. ende XVIII miten.

(f° 15r°)

Gherekent^(a) met onze causmaecstigren ane dbeelfroot den VIIsten dach van octobre a° LIIII ende haer vulbetaelt van mijnen II paer caussen te makene metten lijnwaede ende van Lievijns caussen ende Gheerems caussen metten lakene ghelevert ende Coenz paer roeder causen ende een wit bollewerck, van al betaelt ende vergolden XI s. X d. gr.

Item^(b), jeghen de zelve ghecocht VII ellen zwartz lakens te XXXVI gr. delle, loopende XXI s. gr. die ic haer sculdich bein ende niet meer, omme mijn wijf eenen kerrelle ende Gheerem eenen kerrelle mijnen zuene vergolden ende betaelt den XIIsten dach van hoymaende a° vijfve ende vijftich²⁷³, Lievijns caussen III paer Gheerem een paer, loopende al deen metten andere XV scilden.

Item, ghecocht drie vette verckijnen baerghe, costen mi XI scilde ende XI gr. van der cuelloetten, al betaelt.

Vergolden Roelande Van den Moere van renten verscenen te Bamesse a° LIIII²⁷⁴ uuter name van den heere van Beveren²⁷⁵, loopende van mijns weghe ende mijns wijfs weghe XLV gr. III miten min.

Item, vergolden van Liefkijns voederlakene ende maecghelde van zijnen grauwen kerrelle metten riemkijne XXVI gr.

Jan Alleman quam met mij woenen ontrent alfoust a° LIIII ende windt sjaerz V scilde ende een kerrellelaken, hierup betaelt zin karrellaken ende XVI gr. ende een paer scoen van VI gr. Item, als hij trac te Baerzele²⁷⁶ omme zijn grootte

^(a) *solutum in de marge, A.* — ^(b) *solutum in de marge, A.*

²⁶⁷ 1 oktober 1454.

²⁶⁸ Melsele, gemeente Beveren, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas.

²⁶⁹ Zie hierboven noot 50.

²⁷⁰ 1 oktober 1454.

²⁷¹ Zie hierboven noot 71.

²⁷² 15 maart 1454 (n.s.).

²⁷³ 12 juli 1455.

²⁷⁴ 1 oktober 1455.

²⁷⁵ Zie hierboven noot 206.

²⁷⁶ Bazel, deelgemeente van Kruibeke, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas.

van leenne over te ghevene gheleent XV gr. Comt te ghadere XXXVII gr. Item, betaelt te Kerssavond van eenene paer scoen onze scoemakere VI gr. Item, Andrieze van zijnen kerrelle te makene VIII gr. Summa III s. III d. gr.

Item, ghecocht ende betaelt jeghen Rijcquaerde zadelmakere, Symoens mijns zuens cnape, een rendt XIII scilde ende van cuellootten XIII gro.

Item, vergolden Jacoppe Den Joncheere ten dijckerz behouf in Melsele²⁷⁷ brouc ter goeder rekeninghen omtrent Allerheleghendach a° LIIII²⁷⁸ XII s. VI d. gr.

Item, ghecocht jeghen Jacoppe Van den Walle fs. Baudins II rendere, costen mi III lb. II s. gr. ende XXXI gr. van cuellootten.

(f° 15v°)

Vergolden tjaerghetijde van Janne van Ravenscoot ende de maendaghmesse her Willemme Den Wilde verscenen tsente Symoens zent Judenavonde a° LIIII²⁷⁹, loepende tjaerghetijde XXVI gr. ende de messe VIII s. VIII d. gr., comt te ghadere X s. II d. gr.

Vergolden Janne Van Panteghem alze vooght van Jans Wachters²⁸⁰ kindere den XVsten dach van novembre a° LIIII als over dagterste payment, sonder een van VI s. gr. dat vallen zal te meye a° LV, ende ic betaelde hem ten vorscreve daghe XII s. verscenen te meye a° LIIII.

Item, betaelt bi Liefkijne mijnen zuene de cuellootte van eennen mudde evenen²⁸¹ mesch witte evene die mi brochte Lievin Van den Walle fs. Boudins, in betalinghe liep de cuellootte II s. gr.

Vergolden mijns wijfs van goeder ghedinckenesse jaerghetijde ende dmijne verscenen tsente Clemensdach a° LIIII²⁸² III s. gr.

Vergolden Jacoppe Vijdts bi Jacoppe Den Joncheere te Baudins mijns broederz up sente Clemensavondt a° LIIII²⁸³ van II paymente es te wetene van maerte a° LI²⁸⁴ ende van Bamesse a° LII²⁸⁵.

Vergolden Laureinze Van Wilderooden mijnen cnape waz van al diez hij mi heesschende waz nietz uutghesteken no ghezondert, ende van al mi quite ghescolden mi ende mijnen hoire, ende hem al betaelt ende van al vernoucht den XXVsten dach in novembre a° LIIII met eenen lib. gr. ende VIII gr. den sergant.

Vergolden mijnen voedererre aene zent Janskerchhof, van Liefkijns lammeren in zijn grau kerrelkinne ende van Gheeremkijns bevere in zijnnen zwarten kerrelle, midz voedere ghelde betaelt III s. VIII d. gr. in novembre den XXIIsten dach a° M CCCC ende LIIII.

(f° 16r°)

Vergolden mijnre zustere Gheerems mijns broeders wedewe van goede ghedinckenesse, van haren aendelle van al den upghaende hautte staende up tgoedt tSeeverghem²⁸⁶ nieuwers uutghesteken, welc hautt int gheelle gheprezen was vijf lb. gr., waeraf zij ontfinc van mi voor haer aendeel, present Jan De

²⁷⁷ Zie hierboven noot 207.

²⁷⁸ 1 november 1454.

²⁷⁹ 28 oktober 1454.

²⁸⁰ Zie hierboven noot 152.

²⁸¹ Cueillote op een mud haver: indirecte heffingen op granen behoorden traditioneel tot een van de stedelijke assizen, na de Vrede van Gavere werd ook deze heffing aanzienlijk verzwaaard (met als doel het samenbrengen van de boete die Gent aan de hertog diende te betalen), zie Marc BOONE, *Geld en macht, op. cit.*, p. 138.

²⁸² 23 november 1454.

²⁸³ 22 november 1454.

²⁸⁴ Maart 1452 (n.s.).

²⁸⁵ 1 oktober 1452.

²⁸⁶ Zie hierboven noot 77.

Lombaert, haer ontfanghere, Gheeraert haer cnape, Jasper mijn naturlicke zuene, II lb. X s. gr. Ende hebben af quitancie onder haren zeghele.

Gherekent met Jacoppe onze scoemakere in de Quaettam²⁸⁷ up den Kerssavonde a° LIIII ende hem doe betaelt ende al vergolden van mijnen scoen, Lievijns scoen, Jan Allemans scoen, Coenkijns scoen, mijn wijfs scoen ende gallootsen, al loopende omtrent VI s. gr.

Gherekent met Daneelle mijnen baerbier den VIIsten dach van laumaent a° LIIII²⁸⁸ ende hem betaelt van mi II s. gr., van Liefkijnne XVI gr., van Gheeremkijnen XII gr., van Stoffelkijne II gr., loopende III s. VI d. gr.

Gherekent met Andrieze mijnen cleederesceppere swoensdaghs voor Onzere Vrouwendach Lichtmesse a° LIIII²⁸⁹, ende drouch de rekeninghe ende betalinghe van al diez ons ghewrocht hadde zint der agterste rekeninghe ende betalinghe, hem nu betaelt ten daghe van dezer vorscreven rekeninghe XVIII s. X d. gr.

Gherekent swoensdaghz voor Onzen Vrouwendach Lichtmesse a° LIIII met onze brusterigghen Martins wijve int Zwaenkin, ende drouch de kerf XLVIII vate bierz, daerof hare betaelt ten vors. daghe III lb. VII s. gr.

Item, eenre vrouwe wonende up den Reep²⁹⁰ van VI^c drooghz harijncz betaelt IX s. gr.

Vergolden her Willeme Den Knijf van der rente van mijnen huuzen in de Burresteghe²⁹¹ die her Jan Baerz plach te ontfane van Bamesse a° LIIII²⁹² verscenen XXI gro.

(f° 16v°)^(a)

(f° 17r°)^(b)

(f° 17v°)

Ghecocht^(c) een last tuerve terdelinghe, coste mi metten draghelde VII s. II d. gr.

Vergolden Jacoppe Den Joncheere den (...)sten dach van spoorkelle a° LIIII²⁹³ trachat (...) verscenen in septembre ende in no(vembre) (...), loopende mijn deelz XXII s. VI d. gr.

Ende over mijn deel van sijnen selver (...) ende moyte, van deze mijns deels betaelt IX gr.

Ende betaelt Symoene fs. Baudins ende Lievijnen Sersymoens²⁹⁴, mijnen neve van dat zij waren ghezonden in Zandvliette²⁹⁵, mijns deelz XV gr.

^(a) *Blanco v° folio, A* — ^(b) *Blanco r° folio, A* — ^(c) Ghecocht ...Zandvliette, mijns deelz XV gr. *moeilijk leesbaar door bruine vlek; (...) onleesbaar wegens gaten in het papier, A.*

²⁸⁷ Zie hierboven noot 136.

²⁸⁸ 8 januari 1455 (n.s.).

²⁸⁹ 29 januari 1455 (n.s.), zelfde datum in eerstvolgende post.

²⁹⁰ Reep, Scheldeoever in Gent, M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis, op. cit.*, p. 69.

²⁹¹ Zie hierboven noot 50.

²⁹² 1 oktober 1454.

²⁹³ Februari 1455 (n.s.).

²⁹⁴ Met betrekking tot de relatie tot de familie Sersymoens, zie hierboven noot 58.

²⁹⁵ Zandvliet, deelgemeente van Antwerpen, district Berendrecht-Zandvliet-Lillo, B., prov. Antwerpen, arr. Antwerpen.

Item, vergolden der kercken van Poucke²⁹⁶ van der stede daer Symoen Haec up woende ende wij af ghewonnen hebben van renten eenen viertale evenen sjaerz, van VI jaeren tachttere met dezen Kerssavonde a° LIIII, verdinct XXI gro.

Item, van transpoorte betaelt van III jaeren VII hinghelsen sjaerz, comt VII gr.

Item, vergolden Hoomaere Den Bleckere²⁹⁷ saterdaghz voor Grootvasten-avondt a° LIIII²⁹⁸ van zijre ware, composte, groenen ghaghelerre, amandelen, rijze, suffraen, ghingheker poedere etc. VII s. III d. gr.

Vergolden Heyndric Scoochaerde van renten uute mijnen huuzekijne ende lochtene in Onze Vrouwestraette²⁹⁹ verscenen tsente Jansmesse a° LIIII³⁰⁰, loopende jaerlikx VII s. III d. gr.

Item, van eenre kannen raepzaetzolijen haudende VII stoope ende een pints deraf, betaelt metten coeherze van der Langherbrugghen³⁰¹ III s. gr.

Gherekent met Gillize mijnen maerscalc an den Calandenberch³⁰² den eersten dach van aprilte voor Paesschen a° LIIII³⁰³, ende drouch de kerf te V gr. van elken perde nieuws beslegghen, comt V zeskiynnen de voet, daeraf vergolden ende betaelt ten daghe van dezere rekeninghen Gillize^(a) voorscreven X s. X d. gr.

(f° 18r°)

Gheerkijn^(b) mijn stalnecht quam met mi wonen talfspoorkele a° LIIII³⁰⁴ ende windt sjaerz V scilden in ghelde ende een kerrellakene, ende heeft ghehadt de XXIsten dach van (...) a° LIIII VIII s. gr. ende V gr. ende eenen (...) een paer scoen ende II gr. ende een paer scoen (... tCin)xene a° LV V semis gr. ende III gr. Comt XXV gro. (...) Sacremensdach a° LVI³⁰⁵ VI gr. Item, up den XIIIsten dach van julio a° LV VI gr., eene paer scoen, comt XXXVII gr. Teenen paer caussen XX gr. ende VI gr., al vergolden.

Vergolden mijnen heere den aelmoesnier van Zente Pieters³⁰⁶, her Lievijne Van Waez, van renten uutter goede tSeeverghem³⁰⁷ verscenen ontrent Kerssavond a° LIIII, liep mijn heelt II lib. VIII s. par., dies moet mijn zustere mi instaan van den ghecochten.

Gherekent met Janne Verclaeren den XXVIIsten dach in maerte voor Paeschchen a° LIIII³⁰⁸, doe ic gherekent hadde metten aelmoesnier, draghende Jans rekeninghe int ghemeene III lib. XVIII s. VIII d. s(emis) par., de hevne te VI gr. talster, de rogghe ende gherste te IX gr. deen voor dander thoe te II gr. Comt mi dheelt II lib. IX s. III d. poyt par., ende van den ghecochte moet mijn zustere mijn instaan.

(^a) Gillize *boven* Janne *doorstreept*, A. — (^b) Gheerkijn ... van den ghecochten *moelijk leesbaar door bruine vlek*; (...) *onleesbaar wegens gaten in het papier*, A.

²⁹⁶ Poeke, zie hierboven noot 230.

²⁹⁷ Zie hierboven noot 139.

²⁹⁸ 22 februari 1455 (n.s.).

²⁹⁹ Zie hierboven noot 71.

³⁰⁰ 24 juni 1454.

³⁰¹ Zie hierboven noot 186.

³⁰² Zie hierboven noot 159.

³⁰³ 1 april 1455 (n.s.).

³⁰⁴ 14 februari 1455 (n.s.).

³⁰⁵ 27 mei 1456.

³⁰⁶ Zie hierboven noot 123.

³⁰⁷ Zie hierboven noot 77.

³⁰⁸ 27 maart 1455 (n.s.).

Gherekent ten zelven daghe met Janne Verclaeren van renten van den IIII ghemeten ligghe tSente Denijs³⁰⁹ voor Jan Steelz poorte tachter van V jaeren metten jare LIIII II alster evene sjaerz talster, betaelt te VI gr., liep V s. gro.

Item, omme een alflast tuerve ende IIII zacke metten draghelde betaelt III s. gro.

Vergolden Jacoppe mijnen scoemakere omtrent Alfvastene a° LIIII³¹⁰ van mijnen lerzen, mijns wijs scoen ende galoetsen, Lievins scoen, Gheerkins scoen ende Jan Allemans scoen ende Baudins scoen tote den XIXsten daghe van aprille a° vijfve ende vijftich.

(f° 18v°) Vergolden Hoebbrecht Vijdte dpayment van zente Jansmesse a° LIIII³¹¹ ende dpayment van Kerssavonde a° LIIII den XXsten dach van apprillis a° LV, bliven hem tachte te dezen daghe van zent Jansmesse a° LIIII³¹² ende van Kerssavonde a° LIIII.

Vergolden van eenen last tuerven smackaerts³¹³ den XXIIsten dach van aprille a° LV metten draghelde V s. II d. gro.

Vergolden meesteren Pieteren Van Boelaer fs. Jacops Van Buelaer van V jaeren XXXIII d. par. sjaerz metten Kerssavonde LIIII derinne gherekent, liep de betalinghe der af XIII gro. ende XVIII mijten, uutten IIII ghemeten up de Doerent binnen Baerzele³¹⁴.

Item, ghegheven ter bruulocht van Janne Everaerds fs. Michielz, Symoens mins zuens pachte te Zande³¹⁵, eenne alve croone van II s. gr.

Vergolden meester Martine van renten uut mijnen huus in de Berrensteghe³¹⁶ verscenen te Bamesse a° LIIII, den prochijpaven van Zente Jans VI s. VIII d. par.

Vergolden van VIII zemis fustaens omme mi, Liefkijne ende Gheeremkijnen elcken een wambays, coste metten scerghelde IIII s. VII d. gr.

Gherekent met mijnen zadelmakere den XVIIsten dach van wedemaent a° LV³¹⁷, ende al betaelt ende vergolden met II s. gr. a° LV.

Vergolden Janne Van Panteghem alze vooght ende grootheere van Jans Wachters³¹⁸ kinderen VI s. gro. verscenen ende ghevallen te meye int jaer M CCCC ende vijfve ende vijftich. Ende es overe daghterste payment van XXXIII scilde

³⁰⁹ Zie hierboven noot 125.

³¹⁰ 16 maart 1455 (n.s.).

³¹¹ 24 juni 1453.

³¹² 24 juni 1454.

³¹³ Smackaert is een benaming voor turf die in Oostelijk Zeeuws-Vlaanderen gebruikt werd om eerder grauwe licht minderwaardige turf aan te duiden, dit in tegenstelling tot de zwarte duurdere want uit diepere lagen opgedolven turf: Beatrijs AUGUSTYN, “Bijdrage tot het ontstaan en de vroegste geschiedenis van de Wase polders. Van de oudste tijden tot circa 1400”, *Annalen van de koninklijke oudheidkundige kring van het Land van Waas*, 80, 1977, p. 77-78. Op basis van twee turfsoorten, derdeling en smackaert werd ook ‘slachmoer’ of slag turf geproduceerd: kleinere turfblokken die geschikt waren voor huishoudelijk gebruik: Beatrijs AUGUSTYN, *Zeespiegelrijzing, transgressiefasen en stormvloed in maritiem Vlaanderen tot het einde van de XVIde eeuw. Een landschappelijke, ecologische en klimatologische studie in historisch perspectief*, Band II, Brussel, 1992, p. 509.

³¹⁴ Zie hierboven noot 276.

³¹⁵ Kloosterzande, voordien gemeente Hontenisse, nu gemeente Hulst, NL., prov. Zeeland. Zie ook M. K. E. GOTTSCHALK, *De Vier Ambachten*, op. cit., p. 584.

³¹⁶ Zie hierboven noot 50.

³¹⁷ 17 juni 1455.

³¹⁸ Zie hierboven noot 152.

van den cooppe van mijnen lochtinne Overscelde³¹⁹ in Onzer Vrouwenstraetkin, ende hebbe quitancie van dezen ende van allen verledinen paymenten onder zijnen zeghel.

Vergolden de langhe Jaene van bleeckene een sticskijn lijnwaetz van XXIIII ellen VI gro.

(f° 19r°) Ghegheven Jasperen mijnen natuerlicken zuene³²⁰ tsijnre marighiften een lb. gro.

Ghezonden mijn aendeel met Jacoppe Den Joncheere mijn II lib. gro. te Bruessele verscenen, betaelt in maerte LIIII³²¹ ende in meye a° vijfde ende vijftich.

Item^(a), ghehaelt ende bi mi ghecocht jeghen mijnre causmaecsterigghen anne dbelfroit den XIIsten dach van hoymaent a° LV³²² doe ic daude scult haer betaelde van XV scilden, omme mi een hueclaken ende II paer caussen, VI ellen moreitz een viertale min, te XXXII gr. delle, lopende XVs. IIII d. gr. die ic haer tachttere bein ende blijve ten vorscreven daghe. Item, zint Gheerkijne mijnen stalnecht een paer grauer caussen, coste XX gr. Item, zint II paer vrouwencaussen XX gr. Item, een paer vrawencaussen X gr. Item, een paer caussen ghemaect omme mi XVIII gr., comt XX s. gr.

Item, betalt ende vergolden her Janne Van den Ecke, van den wekemessen van eennen jaere verscenen tsente Jansmesse lestleden a° LV³²³ VIII s. VIII d. gr. over de ziele van miere jonfrouwe harer grootvrouwe ende miere jonfrouwe haer moeder, ende hebben af quitancie ghescreven met zijnen handt ende van alle verledenen paymenten. Ende dezen dienst doet hij voor zente Jacoppe tSente

(^a) Item ghehaelt ... XXI s. gr. *doorstreept*; in de marge alles samen, A.

³¹⁹ Wijk van Gent tussen de Oude Schelde en de wijk aan Sint-Lievens- en Keizerpoort, M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis, op. cit.*, p. 31, 67. De wijk werd pas in de loop van de dertiende eeuw aan het grondgebied van de stad aangehecht en behield lange tijd eigen instellingen: Marc BOONE, Thérèse DE HEMPTINNE, "Sigillografie en stadsarcheologie: een vergeten relatie? Over de oudste afbeelding van de Gentse Braempoot (1226)", in Koen DE GROOTE, Anton ERVYNCK (eds.), *Gentse geschiedenissen ofte nieuwe historiën uit de oudheid der stad en illustere plaatsen omtrent Gent*, Gent, 2017, p. 177-184.

³²⁰ Jasper was een natuurlijke zoon van Simon Borluut. In de staat van goed, op 14 november 1433 geregistreerd voor de schepenen van gedele in Gent, waarin de rechten en goederen van de levende kinderen van Simon bij zijn overleden eerste echtgenote Elisabeth van Ravenschoot staan opgesomd wordt ondermeer melding gemaakt van een reeds overleden dochter Callekin wiens rechten ook verder verdeeld worden. In dat verband luidt het 'Item, voort int testament van Kallekine ziere zustersere dat zi begheerde voorzien te hebben Jasperkine haeren bastaardenbroedre': SAG, reeks 330, nr. 20, f° 410r°. Deze behandeling van een bastaardkind, dat ook in andere aangelegenheden samen met de 'natuurlijke' kinderen van Simon Borluut wordt vermeld, is conform de heersende normen en waarden in het laatmiddeleeuwse Vlaanderen, onder meer bij families die zoals de Borluuts tot de stedelijke elite behoren: Myriam CARLIER, *Kinderen van de minne? Bastaarden in het vijftiende-eeuwse Vlaanderen*, Brussel, 2001, (Verhandelingen van de koninklijke Vlaamse academie van België voor wetenschappen en kunsten, Nieuwe reeks, nr. 3), p. 76-78.

³²¹ Maart 1455 (n.s.), zie over deze terugkerende betaling hierboven noot 94.

³²² 12 juli 1455.

³²³ 24 juni 1455.

Jacops³²⁴ daer mijns wijfs grootvrouwe ende moeder ligghen, God hebbe de zielen, amen.

Item, betaelt Pieteren De Blaere, bailliu van Poucke³²⁵ van drien halsteren ende II aghtelinghen evenen ghaende uutten lande van Janne De Wulf II^C XCII roeden groet mi, Symoene Borluutte, mi toebehoorende.

Ende van den IIII^{XX} roeden commende van Symoen Haecke ghehouden van Poucke een halster evene comt deen metten anderen viere alster II aghtelinghe, dit betaelt VI gr. van den alster sermdaghz voor zent Gillisdach³²⁶, liep XXV zemis gr. a^o vijfve ende vijftich.

Item, ghecocht een wit sezoenlaken lanc XXVIII ellen, coste XIX zemis scilde ende te verrewene roodt VII s. VI d. gr. ende uutter wullen te scerrene IIII gr., ende voort eenen hinghelsen van der ellen, loopt deen metten andren II lb. VII s. VII d. gr. ende eenen hinghelsen.

(f° 19v^o) Clais Vyale mijn cnape quam met mi wonen ontrent zente Pietersdach inghane oust a^o LV³²⁷ ende windt sjaerz VI scilde ende een kerrellaken ende heeft der up VIII gr. ende VI gr. teenen paer scoen, ende vergolden ende betaelt zijn kerrellaken ende VI gr. tsijnen jaere ende een paer scoen van VI gr. Item, noch VIII gr. teenen paer scoen ende noch den XIII^Isten dach van laue a^o LV³²⁸ teenen paer scoen VIII gr., ende IIII gr. ende V gr. te scoen, ende II gr. ende IIII gr. ende II gr. ende II gr. ende VI gr. te scoen^(a).

Willekin mijn stalnecht quam te zelven tijde van Clayze ende windt alzo vele ende heeft der up van mi XII gr., ende voort vulbetaelt met XXII gr. die hij van mi ontfin^(b).

Ghegheven te Zegher Bollocx³²⁹ II dochteren cleedinghen ghecleet te Condeit³³⁰ ende ic stont in de bede ende ic gaf XL gro.

Vergolden Baudewijnen Pieter Deellincz wedewe van der lijfrenten mijn aendeel verscenen talfmeyer a^o LV XXXV gr.

Jooskijn Van Ackere, mijn stalcnape windt jaerlicx V scilde ende een kerrellaken ende quam met mi wonen ontrent III daghe voor zente Bavendach a^o

(^a) Item, noch VIII ... gr. te scoen *in lichtere inkt tussen regels bij geschreven*, A. —
 (^b) Willekin... van mi ontfin^(b) *doorstreept*, A.

³²⁴ In de Gentse parochiekerk van Sint-Jacobs bevond zich in het benedenschip vlak bij het hoogkoor een aan Sint-Jacob van Compostella gewijd altaar, waar in 1494 een nieuwe aan deze heilige toegewijde broederschap wordt ingesteld, onder meer om het wat in verval geraakte altaar te herwaarden: Paul TRIO, *De Gentse broederschappen*, op. cit., p. 152-155.

³²⁵ Zie hierboven noot 183.

³²⁶ Indien dit als zaterdag moet worden geïnterpreteerd: 30 augustus 1455.

³²⁷ 1 augustus 1455.

³²⁸ 14 januari 1456 (n.s.).

³²⁹ Zeger Bolloc was tussen 1405 en 1448 twee maal stedekiezer en zes maal schepen namens het lid van de kleine neringen: Voor een overzicht van de Gentse politieke organisatie, de verdeling van de mandaten onder de drie leden en de functie van stede (of herekiezer): M. BOONE, *Gent en de Bourgondische hertogen*, op. cit., p. 54-57. De politieke carrières werden gereconstrueerd aan de hand van P. C. VAN DER MEERSCH, *Memorieboek der stad Ghendt*, op. cit., passim. Hij was de schoonbroer van Jacob van Wijmeersch deken van de smeden en als dusdanig sympatisant van de opstandige facties: J. HAEMERS, *De Gentse opstand*, op. cit., p. 143-144.

³³⁰ Condé-sur-l'Escaut, F., dept. Nord, arr. Valenciennes, kant. Marly.

LV³³¹ ende heeft ghehadt II kerrelz ende XI gr. ende voor Kerssavonde teenen paer scoen VI gr. ende tAlfvastene XIII gr. ende ten Pallemen V gr. ende Marie Magdalene III gr., Laurencii³³² VI gr. ende II s. gr., ende dmaecghelt van zijnen huekin ende wambays VI gr.^(a).

Van Jans Van Ravenscootz jaerghetijde ghedaen ende verscenen up zente Symoens zent Judenavondt a° LV³³³ betaelt XXVI gro., ende her Willeme Den Wilden betaelt van den maendaghmessen in de crocht, verscenen ten zelve tijde ende daghe VIII s. gr. ende VIII d. gro.

Item, betaelt van III last tuerven X pont tlast metten dragheghelde VIII zemis scilde.

Item, ghecocht ende betaelt Jacoppe Van den Walle drie rendre ghehaelt te Dixmude³³⁴, coste deerste XIII scilde ende XIII gr. van cuelliotten ende dandre II costen mi metten ceullootten drie lib. gr. ende XVII gr., comen III lb. VIII s. VI d. gr. Ende hadde van den drie renderen XXXVIII steenen roedz ende een alf viertel.

(f° 20r°)

Dit zijn de coste van der stofferinghen ende van al dat der fiesten ende den daghe van den trauwene ende voeren ende naer ic, Symoen Borluut, uutte gheleit ende betaelt hebbe voor Lievijnen Borluut mijnen zuene ende jonfrouwe Joezijnen van Formelis f^a Janz.^(b)³³⁵.

Eerst teennen habijtte XV ellen satijns ghefigjureert, coste XIII s. gr. delle zwart, loopende metten costen vertert te Brugghe³³⁶ X lb. gro.

Item, betaelt van eenen rooden cremozijn webbe ende van eenen grauwen webbe Loodewijcke Van Maercke mijnen neve in de Langhe Munte³³⁷ een lib. gr. ende van V ellen fustaens den sattijnen kerrele boven mede te voederene XX gr.

Item, van den beslaghe betaelt der jonfrouwe Jans wijf Van Zentejacopshuuz tfasoen ende tvergulden, loopende XII s. gro.

Ende weeght in zelve III zemis oncen ende een alf sezain.

Item, dooftmaecsterigghe III s. VI d. gr.

^(a) Jooskijn...wambays *doorstreept*; VI gr. *in de marge*, A. — ^(b) Alle posten op f° 20r° worden in de marge *voorafgegaan door solutum*, vaak *afgekort tot sol.*, A.

³³¹ 1 oktober 1455.

³³² De achtereenvolgende dateringen: 7 maart 1456 (n.s.), 21 maart 1456 (n.s.), 22 juli 1456, 10 augustus 1456.

³³³ 27 oktober 1455, aangaande de misstichtingen in de 'Krocht': zie hierboven noot 109.

³³⁴ Diksmuide, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Diksmuide.

³³⁵ In 1457 had Lievin Borluut, zoon van Simon, Jooszijne van Formelis, dochter van Jan en Gertrudis van Oostkerke, wier huwelijk zelf al via een schaking was tot stand gekomen, geschaakt. Beide families bereikten een akkoord waardoor uiteindelijk de heerlijkheid van Sint-Denijs-Boekel in handen van het geslacht Borluut kwam. De broer van Lievin en oudste zoon van Simon, Gerem VI Borluut was gehuwd met een zuster van Jooszijne, Margareta van Formelis. Beide dames waren kleindochters van een vooraanstaand Gents politicus en Bourgondisch topambtenaar, Simon van Formelis (over hem: M. BOONE, *Formelis Simon Van*, op. cit., kol. 286-292). Over de matrimoniale troebelen in het geslacht Van Formelis: J. HAEMERS, Ch. DELAMEILLIEURE, *Het herteleet van Simon van Formelis*, op. cit., p. 71, alwaar Lieven Borluut abusievelijk wordt voorgesteld als zoon van Gerem.

³³⁶ Brugge, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Brugge.

³³⁷ Lange Munt, straat in Gent: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 57, 63.

Item, der vrouwen Brandins van der huure van der gulden croone ende hoede VI s. gr.

Item, serganten ende boden van scepenen van der kuere XVIII gr.

Item, svederren te drincghelde VI gr.

De sceppers cnapen VIII gr.

Item, den promotuer van Dornicke Heyndric Carpentier³³⁸ van dat Lievin zeide gheslapen hebbende etc. II croonen

Van den ondertrauwene doene in huuz ende van den trauwene in de kercke smerghens, ende van der abduxien, meester Jacoppe Den Deken ende her Janne Dullaerde³³⁹ II guldene croonen van VIII s. gr.

Item, van den gheboden ende van der messen ten trauwene in de kercke ende messen in huus XVIII gr. den costere.

Item, II gulden penninghen elc van XX gr. ten twee waerven gheoffert ten hauttare ende den aermen in de kercke, deen metten andren V s. gr.

(f° 20v°) Item, mijnen heere den deken van den kercke van der abduxien II gulden croone van VIII s. gr., ende her Janne Ghyselins³⁴⁰ zijnen clerc VIII gr.

Item, meester Jacoppe Den Deken ende her Janne Dullaerde³⁴¹ van ondertrauwe te doene ende te trauwene ende van haren deele van der abduxie VIII s. gro.

Item, ter brulocht van Trauden mijnre ghevadere twassenskersmakerz dochtere een rijdere van LI gro.

³³⁸ Een magister Henricus Carpentier, promotor voor Vlaanderen bij de officialiteit van het bisdom Doornik is actief in de jaren 1446-1462 als vervolgende ambtenaar voor de aartsdiakonaten van Brugge en Gent, zie de vele verwijzingen naar zijn optreden in de rekeningen van de officiaal: Monique VLEESCHOUWERS-VAN MELKEBEEK, *Computus sigilliferi curie Tornacensis. Rekeningen van de officialiteit van Doornik (1429-1481), Band III indices*, Brussel, 1995, p. 1247.

³³⁹ Jacob De Deken en Jan Dullaerd waren allebei parochiepriester in de Sint-Jansparochie, waar Lievin Borluut woonachtig was, M. BOONE, *Gent en het Bourgondische staatsvormingsproces, op. cit.*, Band 4, p. 6 en als dusdanig betrokken bij het inzegenen van het huwelijk. De term ‘abduxie’ kan gelezen worden als een verwijzing naar de toendertijd wijdverspreide praktijk van het schaken van een vrouw om haar familie (en desgewenst zichzelf) tot een huwelijk te dwingen. Voor een overzicht van de verschillende constellaties die zich daarbij konden voordoen (en tussenkomst ook van een wereldlijke juridische instantie, i.c. het hertogelijk genaderecht): Walter PREVENIER, Peter ARNADE, *Onze gratie en genade. Misdaad en vergiffenis in de Bourgondische Nederlanden*, Antwerpen-Utrecht, 2015, p. 161-208. De term ‘abductio’ en alle afgeleide en verwante termen komt als dusdanig ook als belangrijk aandachtspunt voor de officiaal van Doornik in de rekeningen naar voren: M. VLEESCHOUWERS-VAN MELKEBEEK, *Computus sigilliferi curie Tornacensis, op. cit.*, p. 1459.

³⁴⁰ Heer Jan Ghiselins was toen parochiepriester in de Sint-Michielsparochie en vermits de deken van de Christenheid in Gent in de loop van de vijftiende eeuw deze functie cumuleerde met een aanstelling als parochiepriester van Sint-Michiels is Jan Ghiselins vermoedelijk als klerk-secretaris van de deken opgetreden, zie M. BOONE, Th. DE HEMPTINNE, *Le clergé séculier gantois, op. cit.*, p. 377-378. Andermaal is de verwijzing naar de praktijk van de ‘abductio’ in verband te brengen met de canoniek juridische bevoegdheden van de Deken van de Christenheid die een plaatselijk vertegenwoordiger van de officiaal was: Monique VLEESCHOUWERS-VAN MELKEBEEK, “Kerkgeschiedenis (12de-16de eeuw)”, in Jan ART, Marc BOONE (eds.), *Inleiding tot de lokale geschiedenis van de 12de tot de 18de eeuw*, deel 2, Gent, 2004, p. 236-237 (met verwijzing naar gespecialiseerde literatuur).

³⁴¹ Zie hierboven, noot 339.

Item, van mijns eerste wijfs Lijsbette Van Ravenscootz Jans dochtere jaerghe-
tijde, wiez ziele God ghenadich zijn ende dmijne, ten Augustijnen verscenen
zente Clemensnacht deraf betaelt a° LV³⁴² IIII s. gro.

Vergolden her Lievijs Van Steenbeke, ontfanghere van den heleghe gheest
van Zente Niclaes³⁴³ van vive jaeren, es te wetene LI, LII, LIII, LIIII ende
Bamesse LV mijn heelt van VI s. X d. par. uutte eennen stic lants int dostel-
scoodt in Zeverghem³⁴⁴, loopende mijn heelt XVII gr. ende II mitten.

Vergolden her Adriaene Van den Voorde ontfanghere nu ter tijt van eere
capelrie voor zente Servaze tSente Janz³⁴⁵ van renten uutte mijnen huus in de
Borrensteghe verscenen te Bamesse a° LV³⁴⁶ XXI gro.

Vergolden her Cornelize Cuusen ontfanghere van den heleghe gheest van
Zente Jans³⁴⁷ van renten van den zelven huuze in de Borrensteghe verscenen te
Bamesse a° LV³⁴⁸ VI gro. ende II hinghelsen.

Meester Martine Hebbelin, ontfanghere van de prochipapen van renten
uutten zelven huuze in de Borresteghe verscenen te Bamesse a° LV, betaelt VI
gr. ende II hinghelsen.

Gherekent met Daneelle Dinghelschen mijnen baerbier omtrent den XVIIsten
dach van laumaendt a° LV³⁴⁹ ende hem vulbetaelt met III s. IX d. gro.

Vergolden Baudine Den Smet³⁵⁰, lakensnijdere van den lakenen te leverene
ende te slaenne ende af te doene ter brulocht van Lievijne mijnen zuene ende
haddere af in betalinghe III s. gr.

Vergolden der wedewen Jans Pascharis Gillis Bavelerren wijf nu ter tijt mijn
aendeel van XIII gr. ende VI miten verscenen Kerssavond LIIII ende Kers-
savonde LV, comt mijn aendeel XIII gr. VI mijten ghezonden met Janne Den
Clerc.

(f° 21r°)

Item, ghezonden met Jacoppe Den Jonckheere mijn aendeel van den rachatte
te Bruesselle³⁵¹ verscenen in septembris ende in novembris a° LV, loopende mijn
aendeel XXII s. VI d. gr. ende IX gr. voor sijnen selve.

Gherekent met Gillize mijnen maerscalc aene den Calandberch den XXII-
Isten dach van spookelle a° LV³⁵² van beslaene ende van mijnen graukijne dat
in eenen naghele ghetorden hadde te ghenezene, betaelt van den beslaene de IIII
voete V gr. ende liep VI s. gr., ende VI gr. van graukijne te ghenezene.

Vergolden Lievin Clouckaert³⁵³ alze ontfanghere van den aermen van der
weverien ter cauzen van eennen lib. gr. dat zij hebben jaerlicx ervedic up mijn

³⁴² 23 november 1455.

³⁴³ Lievin van Steenbeke is geattesteerd als ontvanger van de tafel van de Heilige
Geest in de Sint-Niklaasparochie in 1455-1457: M. BOONE, *Gent en het Bourgondische
staatsvormingsproces, op. cit.*, Band 4, p. 11.

³⁴⁴ Zie hierboven noot 77.

³⁴⁵ Zie hierboven noot 52.

³⁴⁶ 1 oktober 1455.

³⁴⁷ Cornelis Cuuse: Heilig-Geestmeester in 1455: M. BOONE, *Gent en het Bourgondi-
sche staatsvormingsproces, op. cit.*, Band 4, p. 7.

³⁴⁸ 1 oktober 1455 over het huis en rente: zie hierboven noot 50.

³⁴⁹ 17 januari 1456 (n.s.).

³⁵⁰ Een Baudin De Smet levert tijdens de Gentse opstand bij herhaling laken aan de
stad, in 1451 zelfs nadrukkelijk voor een habijt van de heraut van de Franse koning, SAG,
reeks 400, nr. 17, f° 161r°, 161v°, 261r°, 296r°, 298r°.

³⁵¹ Zie hierboven noot 94.

³⁵² Calandeberg, zie noot 112; datum: 23 februari 1456 (n.s.).

³⁵³ Zie noot 97.

leen tScoenberghe³⁵⁴ vallende telken meye ende stont tachttere van IIII jaeren met Paesschen of meye LV, es te wetene van den jaere LII, LIII, LIIII ende meye LV, van welken zij een jaer quijtte gheselden van den orloschen hebben ende midz dien ontfaen met III jaeren, loopende de III jaeren III lib. gr. daer up dat ic, Symoen, den vorscreven Lievijne betaelt XV scilde restant dhoirie van der wedewen Gheerems mijns broeders dandere XV scilde, gherekent den XXsten dach van spoorkelle a° LV³⁵⁵, ende hebbe deraf quitancie welcke XV scilde ic voor dhorre Lievijnen vors. betaelt hebbe den Xsten dach van septembris a° LVI, hebbe quitancie.

Vergolden den bailliu van Poucke Pieters De Blaere alze ontfanghere van joncheere Roelande van Poucke³⁵⁶ drie alster evene ende II aghtelinghe gaende uutten lande van Janne Den Wulf groot II^C XCII roeden Curterijsche mate IIII talenhovende ende buutten LXXX roeden Curterijsche mate van Symoene Haecke te VI gr. talster, betaelt XXV z(emis) gr. van den jaere LV, *actum* a° LV den VIten dach van maerte³⁵⁷.

Ghegheven ten cleedene van Fransoys Baertz³⁵⁸ dochter in de Byloke³⁵⁹ II s. gr.

Ghegheven ten cleetsele van Daneelz Sersanders dochtere tSente Claeren³⁶⁰ XXV gr.

Ghecocht een last tuerve smacsuert, costen mi metten draghene V s. VIII d. gr.

(f° 21v°) Vergolden Janne Den Poortere wonende in de Saysteghe³⁶¹ causmaeckere van dat hij mijnen kinderen Liefkijne ende Gheeremkijne ghelevert heeft in voederlakene colure lakene ende van drien paer caussen te makene, van al gherekent den XIII sten dach van maerte a° LV³⁶² ende hem betaelt V s. II d. gro.

Vergolden Pieteren Den Poortere van al den wercke dat hij ghewrocht heeft in de brulocht van Lievijne mijnen zuene ende van voor de brulocht ghewrocht

³⁵⁴ Voor deze rente en situering zie hierboven noot 60.

³⁵⁵ 20 februari 1456 (n.s.).

³⁵⁶ Zie hierboven noot 251.

³⁵⁷ 5 maart 1456 (n.s.).

³⁵⁸ Frans Baert was bij herhaling actief in de Gentse politiek namens het lid van de poorterij, in het beladen jaar 1452 zelfs als stedekiezer. Voor een overzicht van de Gentse politieke organisatie, de verdeling van de mandaten onder de drie leden en de functie van stede (of herekiezer): M. BOONE, *Gent en de Bourgondische hertogen*, op. cit., p. 54-57. De politieke carrières werden gereconstrueerd aan de hand van P. C. VAN DER MEERSCH, *Memorieboek der stad Ghendt*, op. cit., passim. Over Baert: J. HAEMERS, *De Gentse opstand*, op. cit., p. 164, 253, 305, 335. De familie Baert heeft in de loop van de vijftiende eeuw bij herhaling stedelijke ambtenaren en mandatarissen voortgebracht, de voornaam Frans(oys) kwam daarbij meerdere keren voor.

³⁵⁹ Bijloke: cisterciënzerinnenklooster in Gent, zie Geertrui VAN ACKER, "Abbaye de la Bijloque à Gand", *Monasticon Belge. T. VII Province de Flandre Orientale, 3ième vol.*, Luik, 1980, p. 329-353. Johan DECAVELE, "Gand", *Dictionnaire d'histoire et de géographie ecclésiastiques*, 19, Parijs, 1981, kol.1035-1036.

³⁶⁰ Het klooster van de Rijke Klaren (Clarissen) was gevestigd te Gentbrugge (deelgemeente van Gent) en zou na de godsdienstoorlogen van de 16de eeuw binnen de stadsmuren worden gevestigd: W. SIMONS, *Bedelordekloosters*, op. cit., p. 130-135. J. DECAVELE, *Gand*, op. cit., kol. 1052-1053. Aangaande de familie Sersanders, zie de voetnoten 69 en 516.

³⁶¹ Saaisteeg, nu Schepenhuisstraat: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 71.

³⁶² 13 maart 1456 (n.s.).

ende naer, van al vulbetaelt midz den zijdenen kerrelle daeraf dat hij hadde VIII s. gr. gherekent ende betaelt den anderen dach van aprille a° LVI³⁶³, ende liep de somme van der betalinghe XIX s. X d. gro.

Vergolden bi Willemme Van der Muelen, den ontfanghere mijns heeren van der Wostijnen³⁶⁴ ter cauzen van der rente die ic sculdich waz van den jaere LV V lib. par.

Ende van den bezoucke van mijnre heerlicke renten in Aeltre ghegheven Willeme ooc mede te betalen den bailliu ende scepenen van Aeltre³⁶⁵ III lib. III s. par. Ende waz veertiennacht uuteghestelt, *actum* den VIsten dach van aprille a° LVI³⁶⁶. De V lib. par. en heeft hij niet betaelt maer heefse onder hem ghehouden ende ic heb se noch eens moeten betalen den ontfanghere vors. wandt hij te wette gheghaen waz up mijn goed ende moester af ghedaen ende betalen II s. VI d. gr. zonder mijn moyete ende mijn therkosten die ickere omme dede^(a).

(f° 22r°) Gherekent met mijn brusterigghe, Martins wijve in den Quatam³⁶⁷ int Zwaenkin up den meyavondt a° LVI, ende drouch de kerf V lib. X s. gr., daerup betaelt ter goeder rekeninghen XV scilde, restat viere lib. gro.^(b).

Ghegheven ter brulocht van Stoffelen Christoffelz Triest³⁶⁸ neve zijnen cnapen eennen bavarius van XXVIII gr.

Vergolden up den eersten dach van wedemaent a° LVI Heyndricke Scoc-kaerde van der renten uutte mijnen lochtinne ende huuzekijnene in Onzen Vrouwenstraette³⁶⁹ verscenen tsente Jansmesse a° LV³⁷⁰ VII s. III d. gr.

Ghezonden met Jacoppe Den Joncheere te Bruessele³⁷¹ dpayment verscenen in meye a° LVI loopende mijns deelz II lib. gro., ende Jacoppe betaelt zijnen solaris IX gr.

Vergolden Jacoppe Vijdt up zente Pietersavondt in wedemaent a° LVI³⁷², present Jan Vijdt zijn broeder ende Lievijne Borluut mijnen zuene, van V

^(a) Na f° 21v° eindigt de eerste katern van de twee. Katern twee begint met f° 22r°, moderne foliëring, maar het is duidelijk dat een eerste blad afgeknipt is, A. — ^(b) restat viere lib. gro. doorstreept; bijgeschreven vergolden up zente Pietsavondt a° LVI, A.

³⁶³ 2 april 1456.

³⁶⁴ De heren van de Woestijne, oorspronkelijk het geslacht van Zomergem, behoorden tot de familie van Vlaanderen, heren van Praat en Woestijne: F. BUYLAERT, *Repertorium*, op. cit., p. 804-806.

³⁶⁵ Aalter, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent.

³⁶⁶ In het Paasjaar 1456 (28 maart 1456-16 april 1457) zijn er twee data “6 april”, één in 1456 en één in 1457. Gezien de context moet het hier 6 april 1456 zijn.

³⁶⁷ Zie hierboven noot 136.

³⁶⁸ Christoffel Triest bekleedde tussen 1440 en 1486 twee maal de functie van herenkiezer, hij zetelde daarnaast zeven maal in de schepenbanken namens het lid van de poorterij: voor een overzicht van de Gentse politieke organisatie, de verdeling van de mandaten onder de drie leden en de functie van stede (of herekiezer): M. BOONE, *Gent en de Bourgondische hertogen*, op. cit., p. 54-57. De politieke carrières werden gereconstrueerd aan de hand van P. C. VAN DER MEERSCH, *Memorieboek der stad Ghendt*, op. cit., passim. Over de banden met de familie Triest: zie hierboven noot 250 en verder J. HAEMERS, *De Gentse opstand*, op. cit., p. 94, 400, 406-408.

³⁶⁹ Zie hierboven noot 107.

³⁷⁰ 24 juni 1455.

³⁷¹ Zie hierboven noot 94.

³⁷² 28 juni 1456.

paymenten XXV s. gr., es te wetene van maerte LII ende Bamesse LIII ende maerte LIII ende Bamesse LIIII ende maerte LIIII, blijve hem tachter Bamesse LV ende maerte LV die hem vergolden ende Bamesse LVI ende maerte LVI, looppende XX s. gr., bewijst aene Janne Den Bosschere den XVsten dach van wedemaent a° LVII³⁷³ te Bevere³⁷⁴ bij der kercken, ende aene Janne Den Smet ofte Smis bewijst Bamesse LVII ende maerte LVII, lopende X s. gr.

Ghegheven ter brulocht van Roegier Everdeys dochtere daer mijn wijf was II s. gr.

Vergolden Bauduwijne der wedewe Pieters Dellinghes van harer lijfrente, mijn aendeel XXXV gro. verscenen in meye a° LVI.

Gherekent met Joeskijne Van Ackere mijnen stalcnape den Xsten dach van septembris a° LVI ende windt sjaerz V scilde ende een kerrellaken, vergolden zijn kerrellaken ende een grau kerrelkin hem in daeghde ghegheven. Ende heeft voort van mi ghehadt in ghelde te diversen tijden V s. IX d. gr. ende dmaecghelt van zijnen kerrelle ende van eenen wambayze XVI gr., comt deen metten anderen VII s. I d. gr., ende heeft noch van mi ghehadt XII gr. Item, den IXsten dach van novembris noch VIII gr. ende up Onsen Vrouwenavondt voor Kerstdach a° LVI³⁷⁵ XV gr., daermede vulbetaelt deerste jaer.

(f° 22v°) Ghehaelt ant dbeelfroet te mijnen causmakerz den XIIsten dach van hoymaent a° LVI³⁷⁶ eenen elle ende eenen alve elle moreitz mi te II paer caussen van XXXV gr. delle, comt III s. VI d. gr. ende dmaecghelt van mijnen caussen.

Item, Lievijne mijnen zuene teenre cauhuecke V ellen zemis elle te XXX gr. delle ghehaelt ontrent tCinxenen a° XIII^c ende LVII³⁷⁷.

Item, noch III ellen moreitz te XXXII gr. delle vergolden den XXVIsten dach van maerte a° LVII te mijnen huuz, den man XXI s. VI d. gr.^(a).

Gherekent met Clayze Vyalen den XVIIsten dach van hoymaent³⁷⁸ van der tijt dat hij met mi ghewoent heeft ende hem vulbetaelt midz dat hij vooren ghehadt heeft, ende met II scilden nu te sceedene hem ghegheven.

Kateljne Gillis dochtere Van der Kercken quam met ons wonen den XIsten dach van meye a° LVI ende windt sjaerz VIII scilde ende VI ellen lijnnens lakens III paer scoen. Ende heeft derup omtrent alf oust a° LVI VIII gr. vergolden Katelijnen moedere van Visten dach van novembre a° LVI III s. gro. ende Katelijne te Kerssavond a° LVI te scoens ende galootsen VIII gr. Vergolden den XXIIIsten dach in julio tfulle jaer VI scilde ende up dander jaer VII s. gr., ende III gr. te scoen ende VIII gr. te scoen ende galootsen, vergolden te Paesschen a° LVIII³⁷⁹ XL gr. *Debeo* te meye VI s. gr.^(b).

Laurencii a° LVI³⁸⁰ van eennen last tuerve en een alflast, vergolden metten dragheghelde VII s. IX d. gr.

^(a) Ghehaelt (...) den man *doorstreept*, A. — ^(b) Katelijne (...) te meye VI s. gr. *doorstreept*; *in de marge* Daermet betaelt dander jaer metten VI s. gr. *eveneens doorstreept*, A.

³⁷³ 15 juni 1457.

³⁷⁴ Beveren, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas.

³⁷⁵ 8 december 1456.

³⁷⁶ 12 juli 1456.

³⁷⁷ 5 juni 1457.

³⁷⁸ 17 juli.

³⁷⁹ 2 april 1458.

³⁸⁰ 10 augustus 1456.

Gherekent met Daneelz wijve Van den Dijcke³⁸¹, onze cuupsterigghe den XXIsten dach van ouste a° LVI, midz dat Daneel haer man ghebannen waz tAlfouste, ende drouch de rikeninghe van al den cuupwercke, houppen ende kerf van ayzijnne tote dezen voorscreven daghe VIII s. gr., ende die hadde Heyndric de tuervedraghere.

Ghegheven ter brulocht van Pavelze Deynoet Lieveijns zuene eennen saluut van L gro.

(f° 23r°)

Gherekent met Hoebrecht Vijdts den vierden dach van octobris a° LVI ende hem doe vergolden van IIII paymenten, es te wetene zente Jansmesse³⁸² ende Kerssavond LIIII ende zente Jansmesse ende Kerssavonde LV, loopende elc payment V s. X d. gr., comt in somme XXIII s. IIII d. gr., betaelt ter presentie van der Jan Dijcstat ende Lieveijne mijne zuene. *Debeo* te Kerssavond a° LVI II paymenten^(a).

Vergolden Camphine alze bailliu ende ontfanghere van mer Joeez Triest kinderen van den heerscepe van Booris³⁸³ van den jaere ende zent Andriesdaghe a° LV³⁸⁴ van den afghewonnene lande van Symoens Haecke ende zijnen wijve een alstere evenen VIII gr.

Vergolden Jacoppe Van den Walle van eennen jonghen hosse van III jaeren XIII scilde ende XIII gr.

Item, van Lieveijnen zijnen broedere een rent van IX scilden ende IX gr. van cuelliotten.

Item, betaelt Zegheren Van Vijtte ende plach te woenene met Ruflaerde Van der Caudenbuerch een rendt, coste mi metten cuelliotte XI scilden.

Item, betaelt van drien verkijne metten ceuillioote VIII scilde.

Gherekent met Zegheren mijnen lakenscerrere wonende up de Nieustrate alzo men gaedt te Rooden Turre waert³⁸⁵ den VIsten dach van novembris a° LVI ende hem doe al vulbetaelt met III s. IX d. gro.

Vergolden omtrent zente Bavendach a° LVI³⁸⁶ van II last tuerven metten draghelde, costen XI s. IIII d. gr.

Vergolden her Adriaens^(b) Van den Voorde priestere wonende te Crommenhessche³⁸⁷ van renten uutten huuze in de Borrensteghe, ende bedient her Jan Van den Voorde van eenre capelrie voor zente Servaze tSente Jans³⁸⁸ verscenen te Bamesse a° LVI³⁸⁹, loopende jaerlicx XXI gr.

^(a) Debeo (...) paymenten *doorstreept*, A. — ^(b) Adriaens *boven* Heyndrick *doorstreept*, A.

³⁸¹ Daneel Van Den Dycke, oud deken van de kuipers (tussen 1447-1452) was een voor-
aanstaand lid van de particularistische (dus anti-hertogelijke) factie in de Gentse politiek,
in 1452-54 was hij zelfs overdeken van de neringen, een absolute topfunctie. Hij over-
leefde de slag bij Gavere maar werd wel achteraf veroordeeld, zie J. HAEMERS, *De Gentse*
opstand, op. cit., p. 486 voor een groot aantal verwijzingen.

³⁸² 24 juni 1454.

³⁸³ Zie hierboven noot 257.

³⁸⁴ 30 november 1455.

³⁸⁵ Sint-Jacobsnieuwstraat in de richting van de Rode Toren (staande op de spei
over de Leie, tussen Tussen 't Pas en de Rode Torenkaai): M. GYSSELING, *Gent's vroegste*
geschiedenis, op. cit., p. 64, 71.

³⁸⁶ 1 oktober 1456.

³⁸⁷ Cromme Es, nu Gebroeders van Eyckstraat en noordeinde van de Keizer Karel-
straat: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 56.

³⁸⁸ Zie hierboven noot 52.

³⁸⁹ 1 oktober 1456.

Vergolden her Janne Van den Ecke van den weicmessen ende van den drien messen verscenen tsente Jansmesse a° LVI³⁹⁰, ende hadde doe van mi VIII s. gr. ende XIII gr.

(f° 23v°) Vergolden her Cornelize Cuuzen van den zelve huus in de Borrensteghe van den jaere ende Bamesse LVI VI gr. ende II hinghelschen den heleghe gheest.

Meester Martine Hebbeline utter name van den prochipapen van Zente Jans van Bamesse a° LVI VI gr. ende II hinghelschen uutten zelve huus.

Vergolden van den jaere ende alfmaerte LV ende LVI her Cornelij Cuusch min aendeel van den XL s. par. die de helighe gheest jaerlicx heeft up thuuz in der Scelstraette wijllen waz Joz Vjtz³⁹¹ et es hier naer ghescrevene^(a).

Ghezonden te Bruesselle³⁹² met Jacoppe Den Joncheere, mijn aendeel van den rachatte, verscenen in septembris ende in novembris a° LVI, loopende XXII s. VI d. gro. ende IX gr. voor zynnen salaris^(b).

(f° 24r°) Vergolden djaerghetijde van Janne van Ravenscoot mijnen zweer, verscenen tsente Symoens-zente Juudenavondt a° LVI³⁹³, ende loopt jaerlicx XXVI gr.

Item, vergolden her Willemme Den Wilden van den maendachmessen voor Onzen Vrouwen in de crochte³⁹⁴ verscenen ten zelve tijde vorscreven VIII s. VIII d. gro.

Ghegheven te Boudins tScauteetten II dochteren cleetsele te Zente Claeren buutten Ghendt³⁹⁵, eene gulden croone van III s. gr.

Ghegheven ter brulocht van Janne Den Lombaert, mijnen zustere Gheerems wedewe ontfanghere was, eenen willelmus van XLII gr.

Jooskijn Van Ackere mijn stalnecht es ghetreden in zyn andere jaer ende heift daerup ghehadt van mi te Kerssavond a° LVI VIII gr. ende tAlfvastine a° LVI³⁹⁶ V s. III d. gr. ende XII gr. voor Pallemzoendach a° LVI³⁹⁷ ende up zente Ambelberghenavondt a° LVII³⁹⁸ VI gr.

^(a) Vergolden (...) geschrevene *doorstreept*, waarna een leemte van ca. 15 schrijfregels volgt, A. — ^(b) *Hierna volgt een leemte van ca. 15 schrijfregels, A.*

³⁹⁰ 24 juni 1456.

³⁹¹ Het huis in de (Hoge)Scheldestraat was ooit eigendom geweest van Clais Vijd en na diens overlijden in 1412 eerst gedeeltelijk en uiteindelijk volledig in eigendom gekomen van Joos Vijd en zyn echtgenote, Elisabeth Borluut de zuster van Simon. Het echtpaar is uiteraard bekend als de opdrachtgevers van het Lam Gods door de gebroeders Van Eyck. Bij de dood van Joos Vijd werd de waarde van het huis op een voor die tijd fabelachtige som van 524 lb. gr. geraamd. Wanneer in 1459 de Franse kroonprins en latere koning Lodewijk XI Gent bezocht verbleef hij in dit huis. In 1461 werd er een welkomstmaaltijd georganiseerd voor de nieuwe bisschop van Doornik, Guillaume Fillastre de Jonge, kanselier van de Orde van het Gulden Vlies. Twee jaar later kocht hij het Vijdhof om er een bisschoppelijk paleis in onder te brengen: F. BUYLAERT, E. VERROKEN, *De opdrachtgevers. Een adellijk altaarstuk*, op. cit., p. 72-73.

³⁹² Zie hierboven noot 94.

³⁹³ 27 november 1456.

³⁹⁴ Zie hierboven noot 109.

³⁹⁵ Zie hierboven noot 360.

³⁹⁶ 27 maart 1457 (n.s.).

³⁹⁷ 10 april 1457 (n.s.).

³⁹⁸ 9 juli 1457.

Gherekent met Andrieze onzen cleedersnijdere den XXVIIIsten dach van laumaendt a° LVI³⁹⁹ ende liep de rekeninghe ende betalinghe daerof ten vorscreven daghe XIII s. gro.

Gherekent met Gillize mijnen maerscalc ane den Calandeberch den vierden dach van maerte a° LVI⁴⁰⁰ ende liep de kerf van beslaene te dezen daghe vorscreven, hem betaelt VIII s. gr.

Gherekent met Homaere Den Bleekere⁴⁰¹ den vierden dach van maerte a° LVI⁴⁰² ende hem al vulbetaelt ende vergolden van Lievijs mijns suens brulocht, bedraghende XXIII s. VIII d. gr.

Vergolden van droghe haringhe ende sprotte jeghen deze vastenen a° LVI VII s. VI d. gr.

Vergolden nu deze vastenen van eennen last tuerve metten draghelde V s. VIII d. gr.

(f° 24 v°)

Gherekent met Pieteren De Blaere, ontfanghere van Poucke tAlfvastene a° LVI⁴⁰³ van drien alsteren evene ende II achtelinghe te VI gr. talstere uutten lande van Jane Den Wulf groot II^c XCII roeden Curtrijkse mate mi toebehoerende.

Ende uutten LXXX roeden Curtrijkse maette van Symoene Haecke een halstere evenen te VI gr. gherekent van den jaere LVI.

Ende uitte mijnen IIII ghemeten ghecocht jeghen Heindricke Heelboeden ende der wedewen ende den vooghden van den kinderen belast met VI alsteren evenen te VI gr. talster, loopende met dat vorscreven es V s. d. s(emis) gr. al vergolden ende betaelt den XXVIsten dach in maerte a° LVI⁴⁰⁴ van den jaere LVI.

Vergolden Janne Camphinne bailliu van den heerscipe van Borijs⁴⁰⁵ een alstere evene verscenen zente Andriezdaghe a° LVI⁴⁰⁶ toebehoorenden mer Joz Triest kinderen⁴⁰⁷ gaende uutten perceelkin lantz van den aghewonnene van Moen Aecke.

Gherekent met her Cornelize Cuuzen ontfanghere van den helegghen gheest tSente Jans ende hem betaelt van mijnen aendelle den VIIsten dach van meye a° LVII van renten gaende uutten huuz in de Scelstraette⁴⁰⁸ VIII gr. ende XVIII miten telcker alfmaerte, ende waz tachttere van III jaeren, es te wetene djaer LIIII, LV ende LVI, loopende XXVI gr. ende VI miten. Vergolden talfmaerte LVII.

Gherekent met mijnen brusterigghen int Zwaenkin den XIIIsten dach van meye a° LVII, ende drouch de kerf V lib. gr. vergolden ten daghe van dezen reekinghe vorscreven een lib. gr. Restat noch IIII lib. gro.^(a) Vergolden den

^(a) Gherekent met (...) IIII lib. gro *doorstreept*; *in de marge solutum*, A.

³⁹⁹ 28 januari 1457 (n.s.).

⁴⁰⁰ Kalandeberg: (nu Mageleinstraat, Kalandestraat en Kalandeberg): M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis, op. cit.*, p. 52; datum: 4 maart 1457 (n.s.).

⁴⁰¹ Zie hierboven noot 139.

⁴⁰² 4 maart 1457 (n.s.).

⁴⁰³ Poeke, zie hierboven noot 230; datum: 27 maart 1457 (n.s.).

⁴⁰⁴ 26 maart 1457 (n.s.).

⁴⁰⁵ Zie hierboven noot 257.

⁴⁰⁶ 30 november 1456.

⁴⁰⁷ Joos Triest: zie hierboven noot 250.

⁴⁰⁸ Zie hierboven noot 71.

XVIIIsten dach van ouste II lib. gr., ende Simoens en Jude a° LVII⁴⁰⁹ betaelt II lib. gr. Al betaelt.

Vergolden Amelen Van den Perre Jozz dochtere tAlfvastenen a° XIII^c ende LVI⁴¹⁰ midz den spensioene dat viel te meye dernaer a° LVII, loopende tprincipael ende spensioen XI lib. gr., daerof haer betaelt tAlfvastene verscenen II lib. gro. ende V s. gr. doe ze Lievijn mijn zuene, hem derdere, thuus leidde der moedere ende tCinxene⁴¹¹ alze quam te Ghent ende mijn jonfrouwe Vylains haer liet alleene te Ghent doe XII gr., comt XXIII scilde. Blijve haer tachttere VIII lib. XIII s. gr. ende III gr. Betten betaelt up de Leye. Ende XXIII gr. met eenen^(a) paer scoen ende de XX gr. hadde een ghezelle die hare habijte haelde te Meggdalijnne⁴¹² ende III s. gr. doe mijn wijf haer orlof gaf in hoymaent a° LVIII ende ic hadze doe ghehauden meer dan een jaer daerof ic haer niet en rekene van harer tafele ende tAlfouste alze zij metten moeder quam III s. gr.

(f° 25r°) Vergolden uutter name van der jonfrouwe wedewe Pascaris nu ter tijt ghetrautt Gilize Den Bavelerre haren zone de rente verscenen te Bamesse ofte Kerssavond a° LVI XIII gr. ende VI miten.

Ghecocht jeghen Wauteren Merren ende Jooris Merren zijnnen broedere terdendeel van der moederlijckere zijde alze van den ghecochten lande binnen huwelijcke van Gheerem mijnen broedere van goeder ghedinckenessen ende mijnen zwaseneden zijnen wijve, jonfrouwe Mergrieten Symoens dochtere van Vaerewijc daer Daneel ende Jan Van den Bossche⁴¹³ hoemz af waeren van der moederlijcken zijden, midzgaderz harerlieder deele van der bezaitteden up tgoede tSeeverghem ende midzgaderz haren deelle van huuzen up thof ten Vijvere⁴¹⁴. Ende hem beeden van haren aendeele voorscreven vergolden ende

(^a) eennen paer scoen (...) quam III s. gr. *onderaan in marge van f° 25 r° bij geschreven, A.*

⁴⁰⁹ 28 oktober 1457.

⁴¹⁰ 27 maart 1457 (n.s.).

⁴¹¹ Sinksen: 5 juni 1457.

⁴¹² Maria-Magdalena klooster of Filledieusen in Gent, gelegen buiten de Grauwpoort, nu de Rodelijvekensstraat: J. DECAVELE, *Gand, op. cit.*, kol. 1047-1048 en Johan DECAVELE, Johan VANNIEUWENHUYSE, *Archiefgids, Deel I, Oud Archief*, Gent, 1983, p. 224.

⁴¹³ Jan Van den Bossche was schepen van gedele in 1449 en van de keure in 1452 namens het lid van de kleine neringen. Voor een overzicht van de Gentse politieke organisatie, de verdeling van de mandaten onder de drie leden en de functie van stede (of herekiezer): M. BOONE, *Gent en de Bourgondische hertogen, op. cit.*, p. 54-57. De politieke carrières werden gereconstrueerd aan de hand van P. C. VAN DER MEERSCH, *Memorieboek der stad Ghendt, op. cit.*, passim. Deze kruidenier leverde regelmatig zowel wijn, textiel en vis in deze bewogen jaren van opstand: SAG, reeks 400, nr. 16, f° 315r°; nr. 17, f° 207v°, 258v°, 300v°, 408v°; nr. 18, f° 53r°, 200r°. Hij speelde dan ook een vooraanstaande rol in de radicale facties die de opstand tegen Filips de Goede droegen, zo financierde hij nog (samen met Simon Borluut trouwens) 110 lb. gr. *'omme haestelic ghelt af te makene ter stede behouf de sauldeniers mee thelpene betaelne'*: J. HAEMERS, *De Gentse opstand, op. cit.*, p. 359, 483.

⁴¹⁴ Gerem de oudste broer van Simon Borluut was gehuwd met Margriete van Vaernewijck dochter van Simon van Vaernewijck, als dusdanig behoorde ze tot een oud adellijk Gents geslacht: F. BUYLAERT, *Repertorium, op. cit.*, p. 701-705. In de verdeling van het familiaal patrimonium tussen Simon Borluut en zijn broers en zusters na het overlijden van de oudste broer Gerem, voor de schepenen van gedele van Gent verleden op 10 april 1451 (n.s.) is sprake van de goederen te Zevegem: *'Eerst, dat Symoen Borluut zal hebben ende behouden tsinen propren goede te wetene tZeewerghem in leenen ende in erven want hem de leene als oudste baerblikenste broeder proper toebehooren, dies moet*

betaelt V lib. gr., present Jan De Lombaert te mijnen huuz, daer zij mi belofte daden altijts mi ter erven te doene alst mi ghelieven zaude.

Ghecocht jeghen meester Lievijne Uuttenhove fs. Jans ende Jane⁽⁴⁾ Uuttenhove fs. Jacobz⁴¹⁵ die vermaen hebben alle diere meer aeneleven van der vaderlijcken zijden al trecht der vaderlijcken zijde verscenen ende toecommen van jonfrouwe Mergriete Symoens dochtere van Vaerwije mijnre zwaseneden, Gheerems mijns broederz wedewe van goeder ghedinckenesse, int ghecochte landt binnen huwelijcke int tgoedt tSeeverghem midzgaderz haerlieder aendeel van bezatteden ende laettinghen up tgoet ende midzgaderz haren aendellen van huusinghen ende cateylen up thof ten Vijvere, al deen metten anderen omme de somme van XIII lib. gro. hemlieden betaelt bi Janne Den Lombaert, ende hebbe deraf quitancie onder haerlieder zeghelz ende belofte mi ter erven te doene.

Item, omme een last tuerve de XIIIsten dach van wedemaent a° LVII⁴¹⁶ betaelt metten draghene III s. VIII d. gr.

(f° 25v°)

Vergolden Heyndricke Scoochaerde van zent Jansmesse a° LVI⁴¹⁷ VI s. III d. gr.

Ghezonden te Bruessele⁴¹⁸ mijn aendeel van den rachatte vorscreven in meye a° LVII, looppende II lib.gro. ende Jacoppe voer zijnen solaris IX gr.

(4) Jane boven Jacope doorstreept, A.

de vornoemde Symoen aflegghen ende vernoughen joncvrauwe Mergrieten Van Vaernewij wedewe Gheerems Borluut van hare rechte proprieteyt van de gronde datter bij Gheeremme haren man ende hare binnen huwelike van hem beeden in ghecocht es alzo verre als haer recht van der proprieteyt van dien ghedraecht. Item, sal Symoen behouden tsinen propren goede al shoyrs deel van den steenin huusekine metter poorten ende zekeren andren huusinghen ende boomen, staende up de plecke daer tselve steenin huuskin up staet up tvornoemde goed also de zelve huusinghen ende boomen der up besloten zijn met eenre gracht ommegeens: SAG, reeks 330, nr. 25, f° 103r°, eigentijds copie van schepenakte: RAG, fonds Borluut, nr. 23.

⁴¹⁵ Andermaal een oud Gents patriciërs geslacht dat in het midden van de vijftiende eeuw al duidelijk tot de adel wordt gerekend: F. BUYLAERT, *Repertorium*, op. cit., p. 687-690. Het is schier onmogelijk om in het laat middeleeuwse Gent een schepenjaar te vinden waarin niet minstens een lid van het wijdvertakte geslacht der Utenhove's zitting heeft. Concreet was een Jan Utenhove vijf maal stede- of herekiezer en drie maal schepen tussen 1415 en 1449, Jacob Utenhove was vijf maal schepen tussen 1428 en 1449, een Jan Utenhove zoon van Jacob twee maal stedekiezer en zeven maal schepen tussen 1442 en 1475. Elk van deze schepenambten werd namens het lid van de poorterij vervuld. Voor een overzicht van de Gentse politieke organisatie, de verdeling van de mandaten onder de drie leden en de functie van stede (of herekiezer): M. BOONE, *Gent en de Bourgondische hertogen*, op. cit., p. 54-57. De politieke carrières werden gereconstrueerd aan de hand van P. C. VAN DER MEERSCH, *Memorieboek der stad Ghendt*, op. cit., passim. Laatstgenoemde Jan Utenhove was tevens watergraaf, ontvanger van de grafelijke domaniale inkomsten uit moer en dijkbeheer: zie voor dit laatste aspect Robert Henri BAUTIER, Jeanine SORNAY, *Les sources de l'histoire économique et sociale du Moyen Âge. Les Etats de la maison de Bourgogne, vol. I Archives des principautés territoriales. 2. Les principautés du Nord*, Paris, 1984., 84-85. Zeer vele Utenhoves waren actief in de context van de Gentse opstand tegen Filips de Goede, zie J. HAEMERS, *De Gentse opstand*, op. cit., p. 500 (met verwijzingen naar de diverse leden van dit geslacht).

⁴¹⁶ 13 juni 1457.

⁴¹⁷ 24 juni 1456.

⁴¹⁸ Zie hierboven noot 94.

Item, vergolden Inghelbrechte onzen linnewevere van eenentwintichen ellen cleenz linwaetz te wevene I s(emis) gr., comt XXXI s(emis) gro.

Vergolden Obbrecht Vijd⁴¹⁹ smaendachs naer zente Amelberghen dach a° LVII⁴²⁰ van drien paymenten, es te wetene tsente Jansmesse ende Kerssavonde LVI ende zente Jansmesse LVII⁴²¹, loopende XVII s. VI d. gr., present Lievin Borluut mijn zuene, Janne Dijcstat ende Luucs mijn cnapc.

Vergolden Inghelbrechte vorscreven van eenen ghutzent linwaetzstic van XXIII ellen, II hinghelsen van der elle te wevene XVI gr., van bleeckene der langher Jaenen VIII gr. VI miten van der ellen.

Vergolden Lievijnen Clouckaerds ontfanghere nu ter tijt van den aermen van der Weverzhuuz⁴²² een lib. gro. verscenen ende ghevalen te meye a° LVI, waeraf ic hebbe quijtancie ondre zijnen zeghele, ende van alle verledenen paymenten ende dit es up mijn goedt tScoenberghe⁴²³, blijve tachttere meye LVII.

Vergolden Baudewijns wedewe Van Preteren deellinghe haer bilevinghe vorscreven in meye a° LVII, draghende mijn aendeel XXXV gr.

(f° 26r°) Vergolden her Janne Van den Eeke VIII s. VIII d. gro. die vielen sente Jansmesse a° LVII van eender messe de weke voor sente Jacoppe in Zente Jacobzkercke te Ghendt⁴²⁴ ende van drien messen up den dach dat jaer altijts omme comt ende verscijnt over de ziele van jonfrouwe Katelijne Van der Beke, wedewe Jans Van der Eyden mijns wijfs grootvrauwe ende jonfrouwe haer dochtere mijns wijfs jonfrouwe moedere ende Verrelkijne onze dochtere⁴²⁵ winz ziellen God Onze lieve Heere ghenadich zij, amen, ende allen ziellen, ende hebbene af quijtancie van dezen ende alle verleden paymenten onder zijnen zeghele.

Vergolden Inghelbrechte onze lijnenenwevere van eennen sticke lijnwaetz van XXV ellen^(a), II hinghelschen van hem, betaelt XVI gr. ende II hinghelsen, der langhen Jaenen van bleeckene XII gr.

^(a) ellen] s. (*sic*), A.

⁴¹⁹ Obrecht Vijd was een natuurlijke zoon van Clais Vijd, oudste broer van Joos Vijd en schoonbroer van Elisabeth Borluut (zus van Simon), de opdrachtgevers van het Lam Gods, aangaande het geslacht Vijd en haar integratie in de Gentse politieke elite: F. BUYLAERT, E. VERROKEN, *De opdrachtgevers. Een adellijk altaarstuk*, op. cit., p. 69-73.

⁴²⁰ 11 juli 1457.

⁴²¹ Achtereenvolgens 21 juni en 24 december 1456 en 21 juni 1457.

⁴²² Zie hierboven noot 97. Lievin Clouckaert was in 1454 schepen van gedele namens het lid van de weverij: een overzicht van de Gentse politieke organisatie, de verdeling van de mandaten onder de drie leden: M. BOONE, *Gent en de Bourgondische hertogen*, op. cit., p. 54-57. De politieke carrières werden gereconstrueerd aan de hand van P. C. VAN DER MEERSCH, *Memorieboek der stad Ghendt*, op. cit., passim.

⁴²³ Zie hierboven noot 60.

⁴²⁴ Zie hierboven noot 324.

⁴²⁵ Vermits Simon Borluut al in de vroege jaren dertig weduwnaar was van zijn eerste echtgenote Elisabeth van Raveschoot, kan dit alluderen op een vroeg overleden dochter, Veerle met zijn tweede echtgenote Barbara Van Den Perre, een nalatenschap dat niet voorkomt in de reconstructie van de stamboom van de Borluuts: F. BUYLAERT, *Eeuwen van ambitie*, op. cit., p. 289.

Ter brulocht van meester Pieters Biermans⁴²⁶ zuztere in de cruederniers-huuz⁴²⁷ ghegheven een vierendeel nobelz van XXV gr.

Ten cleedene van Ghijzelbrechtz dochtere Uuttenhove te Nonnenbossche⁴²⁸ een vierendeel nobelz van XXV gro.

Vergolden Lampsin Brecht van eenen jaere dat hij met mi ghewoent heeft voer zente Bavendach a° LVII⁴²⁹ ende wan djaer IIII ellen laekens van II s. gr. delle, ende heeft ghehadt zijn kerrellaeken ende zijn ghelt van eenen jaere ende eenre maendt, loopende XIII s. gro.

Vergolden Joeskijne van den Ackere X s. gr. van zijnre huere ende VI s. VIII d. gro. voir zij keerellaeken ende van eennen zwaerdkijne XII gr., ende dermede al betaelt.

Vergolden Claeuze den grauwerckere in dOnderstraitte up de houc van der Saysteghe⁴³⁰ den VIsten dach van octobris a° LVII van allen den lasten ende voedinghen die mijn wijf daer ghehadt heift, ende van eenen maertere die ic van hem ghehadt hebbe, draghende al deen metten anderen XXXI s. gro.

(f° 26v°)

Claerbout mijn stalcnape quam met mij woenen den XXVIIsten dach van ouste a° LVII ende windt jaerlicx een kerrellaken ende V scilden in ghelde, ende heeft daer up ghehadt XII gr. ende VI gr. ende ontrent zint Andrizdach⁴³¹ VI gr., ende tsijnre voedinghen metten biezekijne tsijnnen kerrelle XVIII gr., ende heift IIII ellen lakens tsijnen kerrell tsijnre lettre III gr. ende X gr. voert,

⁴²⁶ Meester Pieter Bierman, pensionaris van de schepenen van de keure, hij duikt als dusdanig voor het eerst op in de stadsrekening van het schepenzaar 1448-1449 en blijft in dienst van de stad tot en met 1454-1455. Het salaris dat hij van de stad ontvangt evolueert op jaarbasis van 3840 d. gr. tot 5760 d. gr. met daar bovenop 960 d. gr. voor ambtskledij: SAG, reeks 400, nr. 16, f° 447r°-448v°, 455 v°, nr. 17, f° 20r°, 52v°, 53v°, 108v°-110r°, 192 v°, 195r°, 203r°, 410r°, nr. 18, f° 54r°. Zie M. BOONE, *Gent en het Bourgondische staatsvormingsproces*, op. cit., Band 4, p. 136.

⁴²⁷ Het ambachtshuis van het belangrijke en invloedrijke Gentse kruideniersambacht bevond zich in Klein Turkije, naast de Sint-Niklaaskerk. In het kader van de bestrafing van de stad en van het doelbewust ontmantelen van de politieke impact van de ambachten, liet keizer Karel V in 1540 de ambachtshuizen confisqueren, wat toelaat om de waarde van de ambachtshuizen onderling te evalueren, het kruideniersambacht bleek daarbij de hoogste kapitaalswaarde te vertegenwoordigen: Johan DAMBRUYNE, *Corporatieve middengroepen. Aspiraties, relaties en transformaties in de 16de-eeuwse Gentse ambachtswereld*, Gent, 2002 (Verhandelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, 28), p. 96-97 en 756-757.

⁴²⁸ Cisterciënzerinnenklooster Onze-Lieve-Vrouw ten Bosse te Lokeren, na verloop van tijd overgebracht naar Heusden en daarna naar Gent onder de benaming Nieuwenbos, Cyriel VLEESCHOUWERS, "Abbaye de Notre-Dame-au-Bois à Lokeren, puis de Nieuwenbos, à Heusden et ensuite à Gand", *Monasticon belge. Tome VII. Province de Flandre Orientale, 3ième vol.*, Luik, 1980, p. 379-436. Het Gentse, in de vijftiende eeuw ook adellijke, geslacht der Utenhoves geldt als stichter van de abdij: zie Cyriel VLEESCHOUWERS, "Het beheer van van het O.-L.-Vrouw-hospitaal te Gent en de stichting van de Cisterciënserinnenabdijen O.-L.-Vrouw-ten-Bos (1215) en Bijloke (1228) door Uten Hove's", *Annalen van de Belgische Vereniging voor Hospitaalgeschiedenis*, 9, 1971, p. 11-34. J. DECAVELE, *Gand*, op. cit., kol. 1034. Over de Utenhove's: F. BUYLAERT, *Repertorium*, op. cit., p. 687-691. Gyselbrecht Utenhove was een maal schepen van gedele namens de poorterij, in het jaar 1439 (zie hierboven noot 415).

⁴²⁹ 1 oktober 1457.

⁴³⁰ Onderstraat (oorspronkelijk Hongerstraat), Saaisteeg (nu Schepenhuisstraat, uitgevend in de Onderstraat): M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 48-49, 71.

⁴³¹ 30 november.

comt III s. VII d. gr., ende dmaecghelt van zijnen kerrelle ende doe hij ghinc te Dornijcke⁴³² VI gr., ende doe hij van mi schiet betaelt hem II s. gr. dat was up zente Marien Magdaleennendach a° LVIII⁴³³, ende doe al vernoucht ende betaelt^(a).

Annekijn Vlaemmijnc van Wettere⁴³⁴ quam met mi woenen ontrent zente Bavendach a° LVIII⁴³⁵ ende windt jaerlicx VIII s. gr. ende een kerrellaecken, ende heift zijn kerrellaeken ende III gr. tAlfvasten a° LVII⁴³⁶ ende XII gr. tCinxenen a° LVIII⁴³⁷, ende den vierden dach van hoymaent⁴³⁸ XXXII gr., ende dmaecghelt Andrieze van zijne kerrelle IX gr., ende^(b) dmaecghelt van zijnen roeden causen V gr. Janne De Poortere, ende teenen paer scoen VI gr. ende noch VI gr.

Laminskijn ons jonwif quam met ons woene te Kerssavond a° LVI ende windt sjaers V scilde VI ellen lijnnens lakene ende III paer scoens, ende es betaelt haer lijnwaedt ende XII gr., ende te Paesschen a° LVIII⁴³⁹ teennen kerrelle X s. VI d. gr. ende XII gr. Comt XVIII gr. up dandere jair ende VI gr.

Vergolden Jacoppe mijnen scoemackere wonende Onderberghene⁴⁴⁰ van mi eenen paer lerzen ende paer scoen ende een paer galotsen, ende ghaaf een paer scoen, van al betaelt XLVI gr. ontrent Bamesse a° LVII⁴⁴¹.

Vergolden mijnen heere den aelmoesener van Zente Pieters den derden dach van novembris a° LVII van dat ic hem tachttere waz van Kerssavond a° LVI ende liep de betalinghe VIII lib. par. ende II gr.

Gherekent met mijnen heere den aelmoesener up den XIIIsten dach van meye a° LVIII van dat ic hem tachttere waz van den jaere ende Kerssavond LVII, ende liep de betalinghe van deze rekeninghen X s. VII d. gr.

(f° 27 r°) Vergolden van Jans van Ravenscootz jaerghetijde verscenen zente Symoens zent Judenavondt a° LVII⁴⁴² XXVI gro.

Her Willemme Den Wilden van den maendagemessen in de crocht⁴⁴³ verscenen ten zelven tijde vorscreven vergolden VIII s. VIII d. gr.

Vergolden van eennen last tuerve III s. IX d. gr., ende VIII gr. van draghene.

Vergolden Jacoppe Van den Walle van drien renderen bracht van Dixmude⁴⁴⁴ III lib. gro.

Vergolden van II berlen haringhz metten onghelde ende andren costen X s. gr.

^(a) Solutum *in de marge*, A. — ^(b) ende dmaecghelt (...) ende noch VI gr. *in de marge*, A.

⁴³² Doornik, B., prov. Henegouwen, arr. Doornik.

⁴³³ 22 juli 1458.

⁴³⁴ Wetteren, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Dendermonde.

⁴³⁵ 1 oktober 1458.

⁴³⁶ 12 maart 1458 (n.s.).

⁴³⁷ 21 mei 1458.

⁴³⁸ 4 juli 1458.

⁴³⁹ 2 april 1458.

⁴⁴⁰ Onderbergen: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 65.

⁴⁴¹ 1 oktober 1457.

⁴⁴² 28 oktober 1457.

⁴⁴³ Zie hierboven noot 109.

⁴⁴⁴ Zie hierboven noot 334.

Vergolden Janne Den Poortere causmakere up zente Martinsdach a° LVII⁴⁴⁵ van reste V s. gro.

Vergolden Betten van Ravenscodz mijns wijfs jaerghetijd verscenen zente Clemensnacht a° LVII⁴⁴⁶ ende dmijnne ten Augustijnen III s. gr.

Gherekent met mijnen pasteidbackere wonende te Putte⁴⁴⁷ den Xsten dach van laumaendt a° LVII⁴⁴⁸, ende hem al betaelt tote dezen daghe van dezen rekeninghe met XXXIII gr.

Vergolden her Lievijne De Pape XXI s. par. ter cauzen van eenen huuze dat ic hebbe staende in de Borrensteghe welke XXI gr. zijn verscenen te Bamesse a° LVII eenre capelrie voor zente Servaze tSente Janz⁴⁴⁹ toebehoorende nu ter tijt her Adriaene Van de Voorde.

Vergolden her Janne Dullaerde in den naeme van den prochypapen van Zente Janz⁴⁵⁰ van den zelven huus van renten verscenen te Bamesse a° LVII⁴⁵¹ VI gr. ende II hinghelsen.

Vergolden her Cornelize Cuusen van Bamesse LVII⁴⁵² over den helighen gheest VI s. VIII d. par.

(f° 27v°)

Vergolden mijnre jonfrouwe Pascharis nu ter tijt Gillis Baveleren wijf over Kersten Van den Meerten up een alf ghemet lants voor den Vijvere III s. III d. par.

Item, up de stede ten Vijvere ende up een ghemet lantz in den langhen pael X s. par. verscenen te Kerssavond a° LVII lestleden.

Vergolden Pieter Tienponde den anderen dach van wedemaent a° LVIII⁴⁵³ van renten eenen gr. sjaerz der kercken van Zwijnaerde up de kelderie⁴⁵⁴ van III jaeren, III gr. ^(a).

Vergolden Truuden Daneelz baerbierz wijf van eennen jaere verscenen ontrent Dertiendach a° LVII⁴⁵⁵ van baerbierene mi, Gheerem ende Stoffelkijne XL gr.

Vergolden Baudin Smetz⁴⁵⁶ wijf van onderalven ellen moreitz teennen capproene VII s. VI d. gr. den derden dach van maerte a° LVII⁴⁵⁷.

^(a) III gr. *in de marge, A.*

⁴⁴⁵ 11 november 1457.

⁴⁴⁶ 22 november 1457.

⁴⁴⁷ Ten Pitte, nu Gouden-Leeuwplein: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, *op. cit.*, p. 68.

⁴⁴⁸ 10 januari 1458 (n.s.).

⁴⁴⁹ Zie hierboven noot 52.

⁴⁵⁰ Zie hierboven noot 189.

⁴⁵¹ 1 oktober 1457.

⁴⁵² 1 oktober 1457.

⁴⁵³ 2 juni 1457.

⁴⁵⁴ Vermoedelijk de kelder(dienst) van de Sint-Pietersabdij die over een uitgebreid grondbezit in Zwijnaerde (deelgemeente van Gent, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent) beschikte zie Griet MARECHAL, *Inventaris van de rekeningen van de Sint-Pietersabdij te Gent*, Brussel, 1984, p. 15-16, 18.

⁴⁵⁵ 6 januari 1458 (n.s.).

⁴⁵⁶ Zie hierboven noot 350.

⁴⁵⁷ 3 maart 1458 (n.s.).

Vergolden Heyndric Scochaerde van renten verscenen tsente Jansmesse a° LVII uutten mijnen huuzekijnen ende lochtijnen in Onzen Vrouwenstraette over de Wyenaertbrugge⁴⁵⁸ VII s. III d. gro.

Vergolden mijner brustereghen Martins wijf int Zwaenkin den derden dach van maerte a° LVII⁴⁵⁹ met rogghe ende ghelde X s. gr. Item, smaendaghz voor zente Janzdach a° LVIII⁴⁶⁰ betaelt III lib. gr. *Debeo* noch II lib. gr. ^(a), vergolden den IXsten dach van septembris a° LVIII.

Ghegheven ende ghezonden met mijnen pachtere ter Beke Janne Tsommele ten ghescoote van den oostbrouc, ghescootten up elcke spaedde VI s. gr., comt mi III spaedden ende een viertel, comt XIX s. VI d. gr., ende IIII gr. Janne voor zijn coste ^(b).

(f° 28 r°) Item, omme een last tuerve voer Pallemavondt⁴⁶¹ IIII s. VIII d. gr. metten draegghelde.

Gherekent met Gillize mijnen maersscalc aene den Calandeberch den XXVIsten dach van maerte a° LVII⁴⁶² ende hem betaelt tote dezen daghe met omtrent VIII s. gr., diez hadden de cnapen II gr.

Vergolden ende betaelt den causmakere aene dbeelfroot van zwarte lakene omme Lievejine mijnen zuene VIII ellen ende een alve als Baudin mijn broeder overleden was, God ontfaerme zijnre ziele, draegghende XXI s. VI d. gr.

Item, hadde Lievin upgheheven aene Lievejine Den Caerpere den pacht van den ouste LVII ende de rest van XLVI gr. ende XII gr. aene Gillize Den Caescooppere in de Corte Munte⁴⁶³, loopende XX s. X d. gr.

Vergolden Homaere Den Bleckere⁴⁶⁴ van dat icker ghehadt hebbe van den jaere LVII, loopende XI s. VI d. gr. *Debeo* djaer LVIII VI s. I d. gr. ^(c).

Item, omme II vette verkijnen betaelt svrindaghs naer Quasimodo a° LVIII⁴⁶⁵ XVIII s. gro.

Vergolden Hobbrechte Vijdt van zijnre lijfrenten verscenen dpayment van Kerssavonde a° LVII V s. X d. gr.

Vergolden mijnen pasteydebackere ten Pitte⁴⁶⁶ van II hinghelschen tairten X gr., van eere appeltaerten ende eene vledde VI gr., ende van den paeschvlaedten ende te Quasimodo vernieut a° LVIII⁴⁶⁷ VI gr. Comt al XXII gro.

Ghezonden met Pieteren Sersymoens mijnen neve, mijn aendeel van den rachatte verscenen in septembris ende in novembris a° LVII, loopende XXII s. VI d. gr. Pieter bracht mi weederomme ^(d).

^(a) *Debeo* noch II lib. gr. *doorstreept*, A. — ^(b) XVIII s. VI d. gr. *doorsteept*; ende IIII gr. Janne van zijn coste *in de marge*, A. — ^(c) Vergolden ... VI s. I d. gr. *doorstreept*, A. — ^(d) Ghezonden (...) weder omme *doorstreept*, A.

⁴⁵⁸ Zie hierboven noot 107.

⁴⁵⁹ 3 maart 1458 (n.s.).

⁴⁶⁰ 19 juni 1458.

⁴⁶¹ 26 maart [1458, n.s.].

⁴⁶² Calandeberg (nu Mageleinstraat, Kalandestraat en Kalandeberg): M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 52; datum: 26 maart 1458 (n.s.).

⁴⁶³ Corte Munt: nu Geldmunt: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 55, 63.

⁴⁶⁴ Zie hierboven noot 139.

⁴⁶⁵ 9 april 1458.

⁴⁶⁶ Ten Pitte, nu Gouden-Leeuwplein: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 68.

⁴⁶⁷ 9 april 1458.

Gherekent met Ydiere den nieuwen ontfanghere over Janne Verclaeren up den vrijndach voor Cinxenen a° LVIII⁴⁶⁸ ende drouch de rekeninghe ende de betalinghe van den jaere LVII VIII s. VIII d. gr. IX d. s(emis) par.

Vergolden Katelijnen Van der Kercken onze dienstwijf was den Vsten dach van wedemaent⁴⁶⁹ a° LVIII VI s. gr. die ic haer waz ende verscenen den XIsten dach van meye a° LVIII, ende heeft ghehadt van mijnen wijve haer lijnwaedt XII ellen ende haer scoen ende VIII gr. up djaer van III weken van den XIsten daghe tote den Vsten daghe van wedemaent.

(f° 28v°) Ghezonden ter brulocht van mijnre nichten meester Philips Sersanderz⁴⁷⁰ moyen dochtere, ende heeft ghetrauet Janne Van der Heye fs. Jans mijnen neve, eennen pieter van XXXVIII gr.

Ter brulocht van Pieter sBackerz dochtere up de Nieustraette⁴⁷¹ die mijn wijf hief XVI gr.

Vergolden Christofelkins Triest schoolmeesterigghen van eennen jaere verscenen den XXIsten dach van aprille a° LVIII II s. gro.

Gherekent met Janne mijnen voederere ane zente Janskerhof den XIIIsten dach van wedemaent a° LVIII⁴⁷² ende hem vulbetaelt tote dezen daghe, ende drouch de rekeninghe XVII s. gr., diez hadde Jan van mi ghehadt II^C hautz van XX gr. tondert, die afghetrocken liep de betalinghe XIII s. VIII d. gr.

Vergolden Bauduynen Pier Doellingz wedewe van meye verscenen a° LVIII XXXV gr.

Vergolden Inghelen onzen lijnnevenwevere van eenen sticskijne lijnwaetz van XXXIII ellen lanc te wevene van der elle XX mijten, liep XXVIII gr.

Vergolden Lievijn Clouckaerde⁴⁷³ up den anderen dach van hoymaendt utter naeme van den aermen van der Weverzhuuz een lib. gro. verscenen te meye a° LVII, ende hebbe van hem quitancie onder zijnen zeghele als ontfanghere ende maghthebbende van desen vorscreven paymenten ende van allen verledenen paymenten, bein hem nu tpayment van meye a° LVIII verscenen.

Ghezonden te Bruesselle⁴⁷⁴ met Jacoppe Den Joncheere mijn aendeel van den rachatte verscenen in septembris ende novembris a° LVII, loopende XXII s. VI d. gr. Ende voort mijn aendeel verscenen te meye a° LVIII, loopende II lib. gro. Comt te ghadere drie lib. II s. VI d. gr. ende Jacoppe voor zijnen solaris XVII gr.

(f° 29r°) Adriaen Van der Biest quam met mi woenen up zente Marien Magdaleenenavondt a° LVIII⁴⁷⁵ ende windt sjaers V scilde ende IIII ellen wullenz lakenz

⁴⁶⁸ 19 mei 1458.

⁴⁶⁹ 5 juni 1458.

⁴⁷⁰ De familie Sersanders was in verschillende generaties met de Borluuts verwant, de moeder van Simon Borluut was een Sersanders, terwijl de oudste zoon van zijn jongere broer Baudewijn, Gerem Borluut ook met een Margareta Sersanders was gehuwd: de familie was ook in de Vlaamse adel opgenomen, zie hierboven noot 69.

⁴⁷¹ De vermelding Nieustraete kan zowel op de Sint-Pietersnieuwstraat als op de Sint-Jacobsnieuwstraat betrekking hebben, zie M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 64.

⁴⁷² 14 juni 1458.

⁴⁷³ Lieven Clouckaerd, zie hierboven noot 422.

⁴⁷⁴ Zie hierboven noot 47.

⁴⁷⁵ 21 juli 1458.

teennen kerrelle, ende zal mijn paerde bewaeren. Vergolden van den II maenden dienstz met XXXVII gr.^(a).

Vergolden Janne den Poortere van Lievijns ende Gheeremkijns elcken II paer caussen ende Annekijne Vlaemijne een paer, betaelt tsanderzdaghz naer zente Christoffelsdach in julio a° LVIII⁴⁷⁶ met XXVIII gr.

Vergolden Jacoppe Van den Abbeelle den anderen dach van ouste a° LVIII⁴⁷⁷ donghelt van XXXVI rijshautz ende ontrent C fasselle XVIII gr.

Vergolden Jaenne de bleesterigghen van eennen sticke lijnwaetz van XXXIII ellen, van der ellen VI miten, ende een sticskin hoofcleedt ter bleekene XII gr.

Ter cleedinghe van Baudin Gillissuenz zuene te Freremenueren⁴⁷⁸ te Ghendt XII gr.

Gillize Den Clerc ghegheven eerst alze Jan van Formelis zijne dochtere Joozijne Lievins mijns zuenz wijf meende doot te maekene in wettelicken vierscaeren⁴⁷⁹ in julio a° LVII, Gillize ghegheven van onthaude eenne croone ende overe zinen arbeit III willelmus scilde.

Anderwaerven van der clachten daer Jan af onder bleef, ende waz de clachte ghewijst van onwerden ende te nieutte, so hadde Gillis van mi dat ic ne ontilt mi te diennene eenen saluut, ende voort van zijnen dienste II leeuwe. Ende naer doorconsepe waest ghewijst tvonnesse den vierden dach van ouste a° XIII^C ende LVIII⁴⁸⁰.

Ende den scepenenbode van II daghen ghegheven XIX gr., ende den onderbailliu van den meshuuzze dat Lievijn waz ghewijst int sammans⁴⁸¹ omme dat

^(a) Adriaen (...) XXXVII gr. *doorstreept, A.*

⁴⁷⁶ 27 juli 1458.

⁴⁷⁷ 2 augustus 1458.

⁴⁷⁸ Ordo Fratrum Minorum (minderbroeders – franciscanen) een stichting van de orde van Sint-Franciscus van Assisi, in Gent aanwijsbaar sinds 1223-1226, vanaf dit laatste jaar in een vestiging aan de Ketelpoort (huidig oud gerechtsgebouw): W. SIMONS, *Bedelordekloosters, op. cit.*, p. 31-40, J. DECAVELE, *Gand, op. cit.*, kol. 1048.

⁴⁷⁹ De procedure waarop hier wordt gealludeerd is dat men een geschaakt meisje ‘dood’ maakt (haar elke aanspraak op een deel van de familiale erfenis ontzegt), zie Monique VLEESCHOUWERS-VAN MELKEBEEK, “Mortificata est. Het onterven of doodmaken van het geschaakte meisje in het laatmiddeleeuwse Gent”, *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor de uitgave van de oude wetten en verordeningen van België*, 51-52, 2010-2011, p. 357-435. Een recente stand van zaken (met een kritische evaluatie van de overvloedige literatuur terzake): Chanelle DELAMEILLIEURE, “Dat zij ‘haers dancks ende moetswillen gegaen es’. De schaking als huwelijksstrategie in vijftiende-eeuws Leuven”, *Tijdschrift voor sociale en economische geschiedenis*, 13, 2016, p. 77-100, hier 77-83.

⁴⁸⁰ Over de zaak van de schaking van Jooszijne van Formelis door Lievin Borluut, zie noot 335. Aldaar wordt verwezen naar het artikel over een gelijkaardig voorval in de familie Formelis van de hand van J. Haemers en Ch. Delameilleure, alwaar een afwikkeling van deze zaak in maart 1457 wordt vooropgesteld, kennelijk is nog in augustus 1458 een eindoordeel geveld.

⁴⁸¹ De amman was samen met de baljuw en onderbaljuw een vorstelijk ambtenaar die in de stad Gent instond voor het goede verloop van de rechtsbedeling, hij beheerde onder meer de gevangenis. Zoals wel meer gebeurde met dergelijke ambten werd het aan de

Lievijn hadde ghedaen boven beloften van Jooze Triest ende Pieteren Sersymoens, mijn heere den bailliu⁴⁸² X s. gr. ende der stede X s. gr.

(f° 29v°)

Katelijnen Lenaerts onze dienstwijf quam met ons woenen den XIsten dach van ouste a° XIII^c ende LVIII ende windt sjaerz VIII scilde VI ellen lijnnens laikenz ende viere paer scoen, ende heeft van mi up haer jaer II scilde ten daghe voorscreven ende III gr. teenen paer scoen ende XII gr. te scoens ende II s. gr. tAlfvastene a° LVIII⁴⁸³ ende haer lijwaedt, ende noch den Xsten dach van apprille a° LIX XII gr.

Ghecocht in oust maendt a° LVIII een blau sezoenlaken van XXIX ellen lanc, coste mi met cuellooten II lib. gro^(a).

Gherekent met mijnen zadelmaeckere wonende bi der Hooftbrugghen⁴⁸⁴ Rijquaertz meester van al datter ghehaelt es gheweist midz eenen nieuwen zaedele ende III grote ghetuughen van ledere ende eennen nieuwen hoofstoel ende loenge tote nu zente Bertelmeeusdaghe in ouste a° LVIII⁴⁸⁵, betaelt al met XVIII s. III d. gr.

Item, omme de procurerre tYpre⁴⁸⁶ waert^(b) van Lievijne, mijnen zuene den clercken XII gr.

Item, deerste ghenachte gheleit ter erscedere van der jonfvrouwe Janz ghezel-nede was van goeder ghedinckenessen van Formeliz⁴⁸⁷, jonfrouwe Ghertruude van Oostkeercke⁴⁸⁸, gheleit den maendach XVsten dach van lauemaende a°

^(a) Katelijne (...) cuellooten II lib. gro. *doorstreept, A.* — ^(b) tYpre waert *bovengeschreven, A.*

meestbiedende verpacht, zie Marc BOONE, “Het vorstelijk domein te Gent (ca. 1385- ca. 1453): speelbal tussen vorstelijke centralisatie en stedelijk particularisme?”, *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, 42, 1988, p. 83-89.

⁴⁸² De familiale banden tussen de Borluuts en het geslacht Sersymoens zijn veelvuldig, te noteren valt dat Pieter Sersymoens in de jaren 1445-1453 opperbaljuw was het leenhof van de Sint-Pietersabdij te Gent: G. MARECHAL, *Inventaris van de rekeningen van de Sint-Pietersabdij*, p. 162. Hier wordt evenwel gealludeerd op de baljuw van Gent. Op dat moment is dit Arnoul de Gouy, ridder, heer van Auby, afkomstig uit Rijsel en als baljuw zelf niet onbesproken. Nog in 1457 voert de controleur namens de hertog een onderzoek naar malversaties met name het wederrechtelijk innen van boeten en composities tot privaat voordeel (in maart 1459 wordt hij vervangen door Clais Triest): J. VAN ROMPAEY, *Het grafelijk baljuwsambt, op. cit.*, p. 117, 431, 626.

⁴⁸³ 4 maart 1459 (n.s.).

⁴⁸⁴ Hoofdbrug (over de Lieve tussen Sint-Veerleplein en Burgstraat), M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis, op. cit.*, p. 49.

⁴⁸⁵ 24 augustus 1458.

⁴⁸⁶ Ieper, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Ieper. Deze post verwijst meer dan vermoedelijk gezien de context van de uitgaveposten naar de huwelijksperikelen van zoon Lieven Borluut. Dat er een procureur in Ieper wordt vermeld houdt meer dan vermoedelijk verband met het feit dat de Raad van Vlaanderen in de jaren 1451 tot en met december 1463 te Ieper zetelde: Jan DUMOLYN, *De Raad van Vlaanderen en de Rekenkamer van Rijsel. Gewestelijke overheidsinstellingen als instrumenten van de centralisatie (1419-1477)*, Brussel, 2002, p. 46-47, 70-72.

⁴⁸⁷ Over het Gentse geslacht van Formelis: zie hierboven noot 335.

⁴⁸⁸ Oostkerke, deelgemeente van Tubize (Tubeke), B., prov. Waals-Brabant, arr. Nijvel. Het geslacht van de heren van Oostkerke behoorde tot de Brabantse adel, Gertrudis van Oostkerke was de (ook al bij aanvang van haar huwelijk) geschaakte echtgenote van Jan van Formelis: J. HAEMERS, Ch. DELAMEILLIEURE, *Het herteleet van Simon van Formelis*,

LVIII⁴⁸⁹, vergolden ende betaelt amman, clercken, serjanten ende booden XVI gr.

Item, ten anderen ghenachte ooc XVI gr.

Item, smaendachs naer Groeter Vastenavondt⁴⁹⁰ terde ghenachte ter erscede ooc XVI gr.

Item, tferde ghenachte smaendaghz naer zente Mathijsdach a° LVIII⁴⁹¹ XVI gr.

Item, ter eerster vierscaeren XIIIsten dach van wedemaent a° LIX⁴⁹² den clercken IIII gr., den taelman XX gr.

Item, ter andere vierscaren alz Jan van Formelis overbrochte den staet van den goede ende daerof dede zijnen heedt dat hij dair overbrochte al tgoet den sterfhuuze toebehoorende up den dach dat jonfrouwe Gheertruude van Oostkercke Janz wijf was van zaligher memorien, ghegheven den clercken van ghedeelle VI gr. ende den taelman Willemme Den Wintere⁴⁹³ XX gr.

(f° 30r°) Annijn Vlamijnc heeft ghehadt up zijn jaer dat nu verdient werde te Bamesse a° LVIII⁴⁹⁴ VI s. II d. gr. *Debeo* noch XXII gr. *Solutum* teene, ende heeft voort up zijn andere jaer zijn kerrellaiken ende II gr. ende X gr. Item, voor Kerssavond a° LVIII XII gr. ende ten tsente Matheeuw⁴⁹⁵ ende VI gr. ende VI gr. te scoen ende XXII gr. te hemden ende VI gr. te scoen^(a).

Ghecocht een blaue seizoenlaken lanc XXIX ellen, coste mi XXIII scilde ende VIII gr.

Ghecocht II last tuerve, costen metten dragheghelde X s. IIII d. gr.

Ghegheven ter brulocht van Janz bastaerde dochtere van Steellant doude⁴⁹⁶ I gulden van XXII gr.

Ghecocht jeghen Jacoppe Van den Walle III renderen omm XLI scilde, ende ic moeste betaelen de cuelloette⁴⁹⁷ IIII lib. par., daer up betaelt XXVII scilde ende een lib. gr. aene Lievijne Van den Walle zijnen broedere, *debeo* noch^(b) ende IIII scilde. Al betaelt ende vergolden.

^(a) Annijn (...) scoen *doorstreept*, A. — ^(b) *debeo* noch *doorstreept*, A.

op. cit., p. 60, 62. Zie ook Mario DAMEN, “Prelaten, edelen en steden. De samenstelling van de Staten van Brabant in de vijftiende eeuw”, *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, 182, 2016, p. 126, 243.

⁴⁸⁹ 15 januari 1459 (n.s.).

⁴⁹⁰ 12 februari 1459 (n.s.).

⁴⁹¹ 26 februari 1459 (n.s.).

⁴⁹² 13 juni 1459 (n.s.).

⁴⁹³ Willem De Wintere was actief als klerk van de hoofdmannen tijdens de Gentse opstand en administratief een sleutelfiguur tijdens de opstand, J. HAEMERS, *De Gentse opstand*, *op. cit.*, p. 248-249, 278, 288, 306, 317, 320. Een detail dat dit illustreert: hij trad mee op in een politiek geladen toneelstuk dat in februari 1452 op bevel van het stadsbestuur werd opgevoerd en waarin allegorisch het conflict tussen de hertog en Vlaanderen werd weergegeven: Peter ARNADE, *Realms of Rituals. Burgundian Ceremony and Civic Life in Late Medieval Ghent*, Ithaca-London, 1996, p. 114. Hij ontving uiteraard vergoedingen namens de stad: SAG, reeks 400, nr. 17, f° 194r°, 198v°, 249v°.

⁴⁹⁴ 1 oktober 1458.

⁴⁹⁵ 24 februari (1459 n.s.).

⁴⁹⁶ Jan van Steenland de Oude, lid van een adellijk geslacht uit Assenede-ambacht, sinds ca. 1300 in grafelijke dienst, een adelslijst uit 1437 vermeldt een ‘Jehan de Steelant, l’aisné’, in mei 1453 sneuvelt een edelman Lievin van Steenlant in de verdediging van Aalst tegen Gentse milities: F. BUylaert, *Repertorium op. cit.*, p. 660-661.

⁴⁹⁷ Over de ceuillotes: zie noot 180.

Vergolden Hoebbrecht Vijtte ter cauzen van zynre lijfrenten verscenen tsente Jansmesse a° LVIII⁴⁹⁸ V s. X d. gr.

Ghegheven ter brulocht van Jooze Brugaersoens omtrent Bamesse a° LVIII⁴⁹⁹ II s. VI d. gro.

Maez Van der Buerch quam met mi woenen te Bamesse a° LVIII⁵⁰⁰ ende windt jaerlicx VI scilde ende IIII ellen sezoinlakens teennen kerrelle, ende moet mi bewaeren III paerde. Ende heeft zyn laeken ende II s. VI d. gr. up deerste jaer ende VIII gr. ende II gr. te zocken. Item, voor Kersavonde a° LVIII VIII gr. Item, omme zyn bolwercke VIII gr., ende voor Papen Vastenavondt⁵⁰¹ IIII gr. Item, talfmaerte a° LVIII⁵⁰² XII gr. te ledre, ende up den Goeden Vrindach⁵⁰³ VI gr., ende ter zoendach Quasimodo a° LIX⁵⁰⁴ II s. gr. ende te scoen VI gr.

Gherekent met Zegheren Van Ackere mijnen drooghscerrere ende hem al betaelt ende vergolden van den grauwen sesoenlakene ende van den blauwen sezoenlakene ende van al datter ghescooren es gheweest zint den daghe van der lester rekeninghen tote den XVIsten daghe van octobris a° LVIII met IIII s. gr.

(f° 30v°)

Vergolden djaerghetijde van Janne van Ravenscoot verscenen zente Symoens ende sente Juudenavondt a° LVIII⁵⁰⁵ met XXVI gr.

Vergolden her Willemme Den Wilden van den maendagemessen voor onzen autae in de crocht⁵⁰⁶, verscenen sente Symoens zent Juudenavondt a° LVIII⁵⁰⁷, loopende jaerlicx VIII s. VIII d. gr.

Vergolden van Betten mijns wijs jaerghetijde ende dmijnen ten Augustijnen Clements a° LVIII⁵⁰⁸ den prioer IIII s. gr.

Vergolden Jacoppe mijnen scoemaekere up den Allerhelighenavondt a° LVIII⁵⁰⁹ van eennen paer lerzen Lievijne mijnen zuene ende van eennen paer lerzen verscoyt Maize, ende Gheerem mijn zuene wasser sculdich een paer scoen ende mi een paer scoen ende een paer galoetsen, vergolden ende hem al betaelt ten vorscreven daghe met LV gr.

Vergolden her Janne Dullaerd utter naeme van de prochipapen van der renten in de Burrensteghe⁵¹⁰ verscenen te Bamesse a° LVIII VI gr. ende II hinghelsen.

Vergolden her Lievijne den Pape van renten verscenen te Bamesse a° LVIII utte mijnen huuz in de Berrensteghe⁵¹¹ XXI gro.

Vergolden her Cornelize Cruuzen over den helighen gheest van Bamesse a° LVIII⁵¹² VI s. VIII d. par.

Vergolden Truuden Daneelz baerbierzwijf van Kerssavond a° LVIII van mi, Gheerem mijnen zuene ende Stoffelkijne Triest te scerene XXXVIII gr.

⁴⁹⁸ 24 juni 1458.

⁴⁹⁹ 1 oktober 1458.

⁵⁰⁰ 1 oktober 1458.

⁵⁰¹ 4 februari 1459 (n.s.).

⁵⁰² 15 maart 1459 (n.s.).

⁵⁰³ 23 maart (1459 n.s.).

⁵⁰⁴ 1 april 1459.

⁵⁰⁵ 28 oktober 1458.

⁵⁰⁶ Zie hierboven noot 109.

⁵⁰⁷ 28 oktober 1458.

⁵⁰⁸ 23 november 1458.

⁵⁰⁹ 31 oktober 1458.

⁵¹⁰ Zie hierboven noot 50. Over Jan Dullaerd: noot 339.

⁵¹¹ Zie hierboven noot 50.

⁵¹² 1 oktober 1458.

Item, ghegheven ter cleedinghen van Mayen Triest mijn nichte tSente Agneten⁵¹³ IIII saluutten. Item, ten professe eenen rijdere ende I saluut.

Item, vergolden mijnen jonfrouwe Pascharis van renten verscenen te Kerssavonde a° LVIII XIII gr. ende VI miten.

(f° 31r°)^(a)

Dit naer volghe es huutte ghegheven van stoffen ende wercke tSeeverghem⁵¹⁴. Eerst, van IIII^M quarrellen te XXXVIII gr. duust, commen XII s. VIII d. gr. Item, anderalf mudde calx II s. VI d. gr.

Item, II van Rasen Fierz kinderen ende een dienere drie daghe ghemetz ten Vijve ende up tgoet, hemlieden betaelt IIII s. gr. ende de montcoste.

Item, eennen man up den Reep bi der Nieuwer brugghe⁵¹⁵ betaelt van orttigg-helen ende Stekentse quarreelle ende alf ondert XVIII gr., ende den wercman calc ende zavele betaelt XII gr.

(f° 31v°)^(b)
(f° 32r°)

Item, ter brulocht van meester Janne Sersanders filius Philipi Sersanderz, ende dat ic waz ghebeden met brieve van mijnen heere den abdt Philips van Zente Pieters⁵¹⁶, zo ghavic over beeden zijden II rijderz van VIII s. VIII d. gr.

Ghezonden met Jacque Den Joncheere mijn aendeel van den rachatte te Bruesselle⁵¹⁷ verscenen in septembris ende novembris a° LVIII den XIXsten dach van laumaendt⁵¹⁸ draghende XXII s. VI d. gr., ende Jacoppe IX gr. voor zijn moyte ende solaris.

Vergolden Hobbrechte Vijdt van zijnre lijfrenten verscenen es te Kerssavonde a° LVIII V s. X d. gr.

(^a) Kort tekstfragment, A. — (^b) Blanco v° folio, A.

⁵¹³ Sint-Agnetenklooster. Na een vestiging in 1434 van een groep religieuzen uit het klooster Sion bij Oudenaarde in Gent, werd de gemeenschap op 10 juli 1454 omgevormd tot een besloten klooster van reguliere kanunnikessen volgens de regel van Sint-Augustinus, vanaf 1472 werd het Sint-Agnetenklooster gebouwd op de Gansdries nabij de huidige Lindenlei: J. DECAVELE, J. VANNIEUWENHUYSE, *Archiefgids, op. cit.*, p. 217 J. DECAVELE, *Gand, op. cit.*, kol. 1045-1046.

⁵¹⁴ Over de bezittingen van de Borluuts te Zevegem: zie hierboven noot 77.

⁵¹⁵ Nieuwe brug, nu Recollettenbrug bij de Minderbroeders, zie M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis, op. cit.*, p. 64.

⁵¹⁶ Abt Philippe Conrault I de Polignac (afkomstig uit Polignac in de Franche-Comté, F., dép. Jura, arr. Lons-le-Saunier, canton Arbois), abt van Sint-Pietersabdij tussen 1444 en 1471 G. BERINGS, Ch. VAN SIMAEY, *Abbaye de Saint-Pierre au Mont-Blandin, op. cit.*, p. 130-131. De praktijk waarop hier wordt gealludeerd, met name het aansporen door hooggeplaatste personen aan derden om waardevolle geschenken naar aanleiding van het huwelijk van een familielid of relatie te schenken, was zeer verspreid aan het Bourgondische hof. Zie, met een voorbeeld dat een lid van de familie Sersanders betreft, een Katharina die in 1445 met de hertogelijke secretaris Joris de Bul in het huwelijk trad: Werner PARAVICINI, *Invitations au mariage. Pratique sociale, abus de pouvoir, intérêt de l'Etat à la cour des ducs de Bourgogne 1399-1489. Documents introduits, édités et commentés*, Stuttgart, 2001 (Instrumenta Herausgegeben vom Deutschen Historischen Institut in Paris Band 6), p. 80.

⁵¹⁷ Zie hierboven noot 94.

⁵¹⁸ 19 januari (1459 n.s.).

Lamijnkin heeft ghehad van mi up haer andere jaer verscenen te Keersavonde a° LVIII II s. gr., ende III s. gr. tAlfvastene a° LVIII⁵¹⁹ ende Paeschen⁵²⁰ noch VI gr., al betaelt, lijnwaet scoen ende III s. X d. gr.

Gherekent met Gillize mijnen maerscalc aen den Calandeberch tAlfvastenen a° LVIII⁵²¹ ende liep de kerf hem doe betaelt VI s. VIII d. gr.

Vergolden Janne Camphijne te Ruselede⁵²² bailliu van Boris van renten gaende uutten lande af ghewonnen der horien van Moen Aecke, van zente Andriesdaghe a° LVII ende van zente Andriezdaghe a° LVIII⁵²³, van elcken jaere VI gr.

Gherekent met Janne Daneelz ontfanghere in dezen tijt mijns joncheeren Roelantz van Poucke⁵²⁴, ende hem betaelt van XI halstere evenen up den sCarsenwoensdach a° LVIII⁵²⁵, van alfmaerte a° LVIII⁵²⁶ V s. VI d. gr.

Ende waz verjaere betaelt van alfmaerte LVII⁵²⁷.

Vergolden Jacoppe onzen scoemaeckere tot tsoendaghs Quasimodo a° LIX⁵²⁸ van al datz ic, mijn wijf ende Gheerem van scoen en galootsen ghehad hebben totten den daghe vorscreven met XXVII gr.

Vergolden mijnen pasteydebackere tote Quasimodo vorscreven a° LIX⁵²⁹ met XXXV gro.

(f° 32v°) Item, Clayze Caerlure met mi ghevoert te Ruselede⁵³⁰ den derden dach van apprille a° LIX ende hadde van mi VIII s. gr.

Ende ic hebbe te drien reizen vertert wel VIII s. gr.

Item, hebbic vergolden ende betaelt meester Jacoppe Den Deken van den cooppe van den huuz daer hij nu inne woendt ende woenen wel moet zijn liven lanc, betalende den lantcheins zijn leven lanc van V lib. X s. par. jaerlicx uuitgaende uutte zekeren plecke neven den muurre die staet tusschen den lochtine van den dominen ende den lochtinc van den vorscreven huus. Ende heeft meester Jacop van mi ontfaen de somme van XLVII lib. gr. Ende ic hebbe betaelt deen heelft Laureinze Boccaerde⁵³¹ uutter naeme van der stede van der cueillioetten XIII lib. par., van welcken V lib. X s. par. vorscreven gaen XX gr.

⁵¹⁹ 4 maart 1459 (n.s.).

⁵²⁰ 25 maart 1459 (n.s.).

⁵²¹ 4 maart 1459, Calandeborg (nu Mageleinstraat, Kalandestraat en Calandeborg): M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis, op. cit.*, p. 52.

⁵²² Ruiselede, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Tielt. Voor Jan Camphijn, zie ook hoger, noot 255.

⁵²³ Sint-Andries: 30 november.

⁵²⁴ Zie hierboven noot 251.

⁵²⁵ 7 februari 1459 (n.s.).

⁵²⁶ 15 maart 1459 (n.s.).

⁵²⁷ 15 maart 1458 (n.s.).

⁵²⁸ 1 april 1459.

⁵²⁹ 1 april 1459.

⁵³⁰ Zie hierboven noot 60.

⁵³¹ Laureins Bockaert is vanaf 1452-1453 als secretaris van de schepenen van de keure actief, in 1454 wordt hij extra vergoed 'van dat hij hadde tprincipael last van der lijfrente brieven': SAG, reeks 400, nr. 17, f° 318r°, 418r°. In de nasleep van de vrede van Gavere en om de zeer zware boete aan de hertog te kunnen financieren was de stad overgegaan niet alleen tot het heffen van extra indirecte belastingen (de cueillotte) ook op grond en huis transacties, maar eveneens tot het massaal verkopen van lijf- en erfrenten: Marc BOONE, "Plus dueil que joie". Renteverkopen door de stad Gent in de Bourgondische periode: tussen private belangen en publieke financiën", *Driemaandelijks tijdschrift van het Gemeentekrediet*, 45, nr. 176, 1991, p. 3-26.

uutten hende van de Calandehuuze⁵³² der stede van Ghendt toebehoorende, den huuze vorscreven dat meester Jacop nu ter tijt bezit ende inne mijnen coop staet naer den innehaudene van mijnre wettelicken coppie.

Item, hievic Pieter Van der Zickelen een kindekin een meiskin ghe-naemt Callekin ontrent Quasimodo a° LIX⁵³³ ende ic ghaf hem eenen leeu van V s. gr.

Item, teenen nieuwen priestere her Roelantz Van der Hoyen⁵³⁴ zuene tSente Jacops tsijnre eersten messe VI gr.

Vergolden her Janne Van den Hecke van den wekemessen ghedaen tSente Jacopz over de ziele van mijns wijs jonfrouwe grootten ende over mijnre jonfrouwe Baerberen mijns wijs moedere ende over Verrelkijne onzen dochter, wiez zielen God ghenadich zij ende allen zielen, amen. Ende van den drien messen ghedaen ende verscenen tsente Jansmesse a° LVIII ende hebbe quijtancie.

(f° 33r°) Vergolden Jacoppe Vijtte van zijnre lijfrente verscenen te Bamesse a° LVIII⁵³⁵ ende te maerte a° LVIII van dezen II paymenten, te biwezene van Janne Vijdtz zijnen broedere⁵³⁶ ende Lievijne mijnen zuene den XVsten dach van apprille in zente Cornelis cappelle tSente Jans⁵³⁷ a° LIX II leeuwe stic V s. gr., makende X s. gr.

Maez Van der Buerch heeft van mi ghehadt up zijn eerste jaer dat hij met mi ghewoendt heeft nu tuutghanghe van apprille a° LIX zijn kerrellaken ende IX s. gr. ende VI gr. te Bruesselle⁵³⁸ mede te ghaene ende III gr. zijnen vader ghezelscip te haudene, ende Lievijne mijnen zuene betaelt VI gr. van gheleenden ghelde, die hij Maeze gheleent hadde. *Debeo* Maeze te Bamesse a° LIX⁵³⁹ XX gr. *Solvi* noch VIII gr. ende II gr., ende es wech voor zijnen tijt X weken^(a).

Vergolden Heyndric Scockaerde de rente verscenen uutter huuzekijnen ende lochtinne over Scelde in Onzen Vrouwenstraette⁵⁴⁰ van zente Jansmese a° LVIII VII s. III d. gr.

Vergolden Katelijnen Lenaertz onze dienstwijf waz van drie vierendellen jaerz dat zij voor Cinxenen a° LIX⁵⁴¹ met ons ghewoendt hadde, ende daer af haer al betaelt met VII s. X d. gro^(b).

(^a) Maez (...) weken *doorstreept*, A. — (^b) Vergolden Katelijnen (...) X d. gro. *doorstreept*; *solutum in de marge*, A.

⁵³² Calandehuus: houtopslagplaats van de stad, gelegen in de Guldinstraat (later Seminariestraat, verdwenen steeg voor de Sint-Janskerk): M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis*, op. cit., p. 56, 52.

⁵³³ 1 april 1459.

⁵³⁴ Een familie van der Hoyen behoort in 1437 tot de Vlaamse adel (in de kasselrij Aalst): F. BUYLAERT, *Repertorium*, op. cit., p. 375. In 1498 is een meester Johannes Van der Hoyen een der drie pastoors van de Sint-Jansparochie: M. BOONE, Thérèse DE HEMPTINNE, *Le clergé séculier gantois*, op. cit., p. 406.

⁵³⁵ 1 oktober 1458.

⁵³⁶ Over de familie Vijd: F. BUYLAERT, *Repertorium*, op. cit., p. 714-716.

⁵³⁷ Er is ons geen aan de Heilige Cornelis gewijde kapel in de Sint-Janskerk bekend, wel in de Sint-Jacobsparochie, en dan nog met vier bedienaren in 1498, M. BOONE, Th. DE HEMPTINNE, *Le clergé séculier gantois*, op. cit., p. 410. In de Sint-Janskerk werden in de vijftiende eeuw wel relieken van de Heilige Cornelis bewaard: E. DHANENS, *De artistieke uitrusting*, op. cit., p. 68, 92.

⁵³⁸ Zie hierboven noot 94.

⁵³⁹ 1 oktober 1459.

⁵⁴⁰ Zie hierboven noot 107.

⁵⁴¹ 13 mei 1459.

Vergolden Lievijn Clouckaerde ontfanghere van den aermen van der Weverz-huuz⁵⁴² een lib. gr. verscenen te Paesschen of meye a° LVIII gaende uutte mijnen leenne tScoenberghe⁵⁴³ jaerlicx ende hebbere van Lievijnen af quitancie onder zijnen zeghele ende van allen verledenen paymenten. Restat een lib. gro. van Paesschen of meye a° LIX⁵⁴⁴.

Vergolden Diedere mijns heeren ontfanghere van Zente Pieters⁵⁴⁵ IIII lib. XVII s. VIII d. par. van den jaere LVIII.

Vergolden van eenen last tuerve voor Cinxenen a° LIX⁵⁴⁶ metten draghelde V s. II d. gr.

(f° 33v°) Ghezonden ter brulocht van tsonfangherz van Vlaendren⁵⁴⁷ natuerlicke dochtere, ende nam Baven zijnen clerc, eenen pieter van XXXVIII gr.

Ghegheven te mer Joz Triest dochtere cleedinghe in de Bijloocke⁵⁴⁸ eennen gulden van XXII gr.

Ghegheven te Lievijns brulocht Van den Walle eennen clijnckaert van II s. VI d. gr.

Gherekent met mijnen brusterigghen Martins wijf int Zwaenkijn den XIIsten dach van wedemaent a° LIX⁵⁴⁹ ende drouch de kerf C LXXXIX vierendeelle vaetz, ende hebbe haer al betaelt tote II lib. gro. ten dezen vorscreven daghe^(a), al betaelt den Vsten dach van septembris a° LIX.

Vergolden Stoffelkijns Triest meesterigghe van de jaere verscenen van zijnen scoleghaene ontrent Cinxenen a° LIX⁵⁵⁰ II s. gr.

Annekijn Vlaemmijnc heeft met mi ghewoendt nu ter Bamesse a° LIX⁵⁵¹ II jaer ende es betaelt al van den eersten jaere verscenen te Bamesse LVIII, ende up dandere jaer heeft hij ghehadt van mi zijn kerrellaken ende V s. VI d. gr. ende VI gr. teenre brulocht. Restat II s. gr., al vergolden ende vulbetaelt up zente Bavenavondt a° LIX^(b)⁵⁵².

^(a) tote II lib. gro. dezen vorscreven daghe *doorstreept*, A. — ^(b) Annekijn (...) avondt a° LIX, *doorstreept*, A.

⁵⁴² Zie hierboven noten 97 en 422.

⁵⁴³ Zie hierboven noot 60.

⁵⁴⁴ Pasen: 25 maart 1459.

⁵⁴⁵ Zie hierboven noot 124.

⁵⁴⁶ 13 mei 1459.

⁵⁴⁷ De natuurlijke dochter van Lauwereins De Maech, telg uit een vooraanstaande Gentse familie en algemeen ontvanger van Vlaanderen en Artesië tussen 1446 en 1462, Joosine die hij verwekt had bij Jehanne de Coninc (zijn officiële echtgenote was Louise Van den Hove) was geboren in 1442 en werd in het jaar 1459 door de hertog gelegitimeerd, kennelijk is ze nog datzelfde jaar in het huwelijk getreden. Het geslacht De Maech had eveneens een belangrijke stichting in de Sint-Janskerk ingesteld, de familie bewoonde een prestigieus steen (voordien refuge van de abdij van Eename) en was derhalve quasi een buur van Simon Borluut, over hem: Marc BOONE, "Maech, Lauwereins De. Gents patrieciër, Bourgondisch ambtenaar en raadsheer", *Nationaal Biografisch Woordenboek*, 13, Brussel, 1990, kol. 515-518.

⁵⁴⁸ Over de Bijloke: zie hierboven noot 359, voor Joos Triest, zie noot 250.

⁵⁴⁹ 12 juni 1459.

⁵⁵⁰ 13 mei 1459.

⁵⁵¹ Bamis is het feest van de Heilige Bavo: voor alle data in dit tekstgedeelte geldt dus 1 oktober.

⁵⁵² 30 september 1459.

Janne^(a) ons dienstwif quam met ons woenen den XIsten dach van wedemaent a° LIX⁵⁵³ ende windt sjaerz VIII scilde III paer scoen ende VI ellen lijnnen lakens, al betaelt mette XX gr. te vullen ende overe.

Vergolden Baudewijnen Pier Dellinghins wedewe mijn aendeel van der lijfrenten haer ghegheven int testament van mijnen zustere Jozz Vijditz wijf⁵⁵⁴ van zalegher memorien XXXVI gro.

(f° 34r°) Ghezonden met Jacoppe Den Joncheere mijn aendeel van den rachatte verscenen ende ghevallen te meye a° LIX te Bruesselle⁵⁵⁵ bedraghende mijn aendeel telcken meye twee lib. gro. ende Jacoppe IX gr. over zijnen solaris.

Vergolden her Janne Van Den Ecke van den weekemessen voor zente Jacoppe tSente Jacopz over de ziele van jonfrouwe Katelijnen Van der Beke wedewe van Janne Van der Heyden ende over jonfrouwe Katelijnen Van den Perre harer beedere dochtere waz, wiez zielen God ghenadich zij ende allen zielen, hier af betaelt VIII s. VIII d. gro. verscenen tsente Jansmesse a° LIX⁵⁵⁶ ende de VI gro. ten jaerghetijde van den drien messen, ende hieraf hebbic quitancie.

Vergolden meester Jacoppe Den Deken II lib. gro. van zjnre lijfrenten verscenen ende ghevallen tsente Jansmesse a° LIX⁵⁵⁷, ende der af hebbe quitancie van al diez hij van mi ontfaen heeft tote dezen vorscreven daghe ter kennessen van scepenen van der kuere Clays Van der Zickelen, Pieter Hueriblocz⁵⁵⁸ ende haren ghezellen etc.

Vergolden van eenen last tuerve voor sente Pietersdach ingange houst a° LIX⁵⁵⁹ metten dragheghelde III s. gro. ende VIII gr.

Vergolden Inghelbrecht onzen lijnnenwevere van eennen sticke linwaetz XXXVII ellen lanc van der elle eenen gro., loopende XXXVII gr.

Ghecocht grau sezonlaken jeghen eenen jonghen man in de Cammerstraette⁵⁶⁰ een stic van XXV ellen lanc ende een vierendeel ende een sticskijn van V ellen een derdendeel min, delle te XXII gr. ende XII gr. in den hoop. Item, voort noch jeghen den zelven XII ellen noch te zelven prijze comt XLII ellen, al betaelt tote XII s. gr. ^(b).

^(a) *Blanco gelaten voor familienaam; bovendien is heel deze paragraaf doorstreept, A. —*
^(b) *tote XII s. gr. doorstreept, A.*

⁵⁵³ 11 juni 1459.

⁵⁵⁴ De bedoelde zuster is Elisabeth Borluut, weduwe van Joos Vijd († kort voor juli 439), die overleed op 5 mei 1443. Ze werd als zovele leden van het geslacht Borluut begraven in de kerk van de Augustijnen te Gent, Joos Vijd vond een laatste rustplaats in de kartuize Koningsdal in Rooigem, nabij Gent: F. BUYLAERT, E. VERROKEN, *De opdrachtgevers. Een adellijk altaarstuk, op. cit.*, p. 57-58.

⁵⁵⁵ Zie hierboven noot 94.

⁵⁵⁶ 24 juni 1459.

⁵⁵⁷ 24 juni 1459.

⁵⁵⁸ Claeys Van der Zickelen en Pieter Hueribloc waren de twee eerste schepenen van de keure in het schepenjaar 1458-1459, de gewoonte om naar de eerste twee schepenen te verwijzen is een typische manier om in Gent het jaartal aan te duiden van akten van vrijwillige rechtspraak of akten die in de schepenregisters staan geregistreerd. Over de Gentse schepenbanken en deze van de keure in het bijzonder: Johan DECAVELE, "Bestuursinstellingen van de stad Gent (einde 11de eeuw-1795)", in Walter PREVENIER & Beatrijs AUGUSTYN (eds.), *De gewestelijke en lokale overheidsinstellingen in Vlaanderen tot 1795*, Brussel, 1997, p. 288-291.

⁵⁵⁹ 1 augustus 1459.

⁵⁶⁰ Kammerstraat, M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis, op. cit.*, p. 52.

Item, van scerrere den drooghsceerere in de Cammerstraete van den grauwen zezoenlaken XXI gr. ende van XII semis ellen moreitz XII gr.

(f° 34v°)

Gherekent met mijnen zadelmakere Rijcx meester ter Bamesse maerct tAndwerpen a° LIX⁵⁶¹ te mijnen huus ende hem al betaelt tote nu van al diez icke ghehadt hebbe met VI s. VIII d. gr.

Gheenkijn De Griec quam met mi woenen den XIXsten dach van ouste a° LIX ende windt sjaerz III scilde ende een kerrellaken van III elle midz II paer caussen die hij maken moet uutten III elle, ende heeft van mi ghehadt up zijn eerste jaer VII gr. ende III gr. te zocken ende III ellen graulakens ende heeft van mi XXIII gr. te witten voederlakene. Item, VIII gr. teenen hoed ende nastelinghe. Item, Pieteren Den Poortere van zijnen kerrelkijns ende caussen ende huveskijne te makene XVII gr., ende vurt I gro. ter voedinghen van zijnen hueskijnen IX gr., ende sPieteren Den Poorteren III gr. Solvi VI s. I d. gr.

Kateljne sClercz quam met ons woenen den derden dach van octobris a° LIX ende windt sjaerz VII scilde VI ellen lijnnensz lakens ende III paer scoen, vergolden VIII gr. te II paer scoen, ende ter brulocht van Betten Triest te scoen ende galoetsen VIII gr. ende III scilde teene kerelle. Debeo XXIII gr. te ouste a° LX, solvi VI gr. te scoen Groet Vastenavondt ende teenre messe VI gr., bein ic vuldaen Gheerkijne als djaer comt VI gr. Solvi III gr. ende II gr.^(a).

Vergolden Hobrechte Vijdt⁵⁶² van zijnre lijfrenten mijn aendeel verscenen tsente Jansmesse a° LIX⁵⁶³ V s. X d. gr.

Ghegheven ter brulocht mijnre nichte Joozijnen Triest Christoffelz dochtere die trauwede Joorisse Dammane Lievijns⁵⁶⁴ zuene een scaelle van eenre vlaemsschere maerc ende II gulden croenen. Ende voor Lievijne mijnen zuenne eenen leeu.

Vergolden her Janne Dullaerde utter naeme van den III prochipapen van renten uutte mijnen huusen in der Burrensteghe⁵⁶⁵ verscenen te Bamesse a° LIX VI s. VIII d. par.

Vergolden den her Lievijne Den Pape van renten verscenen te Bamesse a° LIX uutte mijnen huuze in de Burrensteghe, ende hem betaelt deraf XXI gro.

(f° 35r°)

Vergolden Denijze Versaren van III mudden calx VI s. VIII d. gr.

Vergolden Lievijnen anne de Walpoorte⁵⁶⁶ tSente Pieters waert van III^c latten III s. VI d. gr.

Vergolden Janne Den Poortere causmakere van dat ic hem sculdich waz tote zente Luucxdaghe a° LIX⁵⁶⁷ ende deraf betaelt III s. gro.

^(a) Debeo (...) solvi III gr. ende II gr. *in de marge bijgeschreven, A.*

⁵⁶¹ De Brabantse jaarmarktcyclus voorzag in twee jaarmarkten in Antwerpen: op Sinksen en op 1 oktober (Bamis): O. GELDERBLUM, *Cities of commerce, op. cit.*, p. 26.

⁵⁶² Zie hierboven noot 419.

⁵⁶³ 24 juni 1459.

⁵⁶⁴ Over de familie Triest, zie hierboven noot 250. Ook de Dammans behoorden tot de Gentse elite en Vlaamse adel: F. BUYLAERT, *Repertorium, op. cit.*, p. 197. Een Lievin Damman was schepen van gedele in 1432 namens het lid van de poortერი.

⁵⁶⁵ Over deze rente: zie hierboven noot 50, vervaldatum voor de betaling: 1 oktober 1459.

⁵⁶⁶ Walpoort, M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis, op. cit.*, p. 85.

⁵⁶⁷ 18 oktober 1459.

Item, der jonfrouwe in den witten steenene ghevele jeghen Jooz Triests⁵⁶⁸ over van reste van mijnen grauwen sezoenlakene betaelt up zente Luucx avondt a° LIX⁵⁶⁹ XII s. I d. gr.

Item, ghecocht II renderen jeghen Jacoppe ende Lievijne Van den Walle deene verze XV zemis scilde ende danre XI scilde ende mijn deel van der cueillootte⁵⁷⁰ XXVI s(emis) gr.

Item, omme een last tuerve smackaertz⁵⁷¹ metten draghene betaelt IIII s. VIII d. gr.

Item, ghecocht jeghen de vorscreven lakensnijsterigghe te mijnen behouf VIII ellen moretz van L gr. delle. Item, noch omme Lievijne ende Gheeremkijne mijn kinderen VI zemis ellen van XL gr. delle te betalene te Kerssavond a° LIX^(a), vergolden den XVIIIsten dach van sproerkelle a° LIX⁵⁷².

Gille De Jonghe min cnape quam met mi wonen up zente Denijsdach naer zente Bavendach a° LIX⁵⁷³ ende windt jaerlicx V scilde ende IIII ellen lakens teennen kerrelle, vergolden de viere ellen lakens, ende voert II scilde up dit eerste jaer, ende VI gr. te scoen ende X gr. zijn cause mede te doene makene. Item, noch IIII gr. omtrent Cinxene⁵⁷⁴ ende al vulbetaelt als hij trac tsaterdaghz naer Onzen Vrouwendach Alfoust⁵⁷⁵ a° LX^(b), ende ic gaf hem IIII gr. overe.

Vergolden Jannijne Den Causmakere, Clays Van der Zickelen bailliu tSeeverghem⁵⁷⁶, present Clayze tsijnnen huuze, van IIII jaeren LV, LVI, LVII, LVIII, van elcken jaere I zemis hoen, I d. semis par., ende van dat hij up den gront ghegaen waz met quaeder cauze deraf betaelt XX gr. want ic hem presenteerde te betalen II gr. voor thoen. Ende ic betaelde hem voort ten zelve tijde van den jaere LIX van anderealven hoene III gr. ende III mijten voor de penninc-rente, diez van den III muddekijne zaetz in tarvermersch up den spey, groot I dachwant.

(f° 35v°) Ghezonden met Jacoppe Den Joncheere mijn aendeel van den rachatte verscenen in septembere ende novembere a° LIX loopende XXII s. VI d. gr. ende Jacopz solaris IX gr.

Ghezonden ter brulocht met Lodewijcke Van Maercke mersenier te Jacopz Van Munte fs. Daneelz bij jonfrouwe Baerbelen van Claerhoutte eennen willelmusscilt van XLII gr. te Brugge⁵⁷⁷.

(^a) Item ghecocht (...) Kerssavond a° LIX *doorstreept*, A. — (^b) Gille de Jonghe (...) Alfoust a° LX *doorstreept*, A.

⁵⁶⁸ Zie hierboven noot 250.

⁵⁶⁹ 17 oktober 1459.

⁵⁷⁰ Over de cueillote op het vlees: noot 180.

⁵⁷¹ Over deze soort turf, zie hierboven noot 313.

⁵⁷² 18 februari 1460 (n.s.).

⁵⁷³ 9 oktober 1459.

⁵⁷⁴ 1 juni 1460.

⁵⁷⁵ 16 augustus 1460.

⁵⁷⁶ Zie hierboven noot 77.

⁵⁷⁷ Deze passage verwijst naar een geschenk naar aanleiding van een huwelijk in Brugge met tussenkomst van Lodewijk van Maercke, meersenier, een (klein)handelaar, mogelijk een afstammeling van de welbekende Collard van Marke, geldwisselaar en handelaar in Brugge zie over hem: Raymond DE ROOVER, *Money, banking and credit in medieval Bruges. Italian merchant-bankers, Lombards and money-changers. A study in the origin of banking*, Cambridge (Mass.), 1948, passim (zie index p. 414).

Vergolden her Willemme Den Wilden priestere van den maendachmessen voor Onzere Vrouwen in de crocht⁵⁷⁸, verscenen zente Symoens ende zent Juudenavonde a° LIX⁵⁷⁹, ende hebbe af quitancie onder zijnen zeghele van VIII s. VIII d. gr. van den paymente ende van allen verledenen paymenten.

Vergolden van Betten mijns wijfs jaerghetijde, wiez ziele God ghenadich zij, ende dmijne verscenen up zente Clemensavondt a° LIX⁵⁸⁰ ten Augustijnen III s. gr.

Vergolden van Jans van Ravenscoot mijns zweerz jaergetijde ende mine jonfrouwe mijnre zwaghers verscenen zente Symoens zent Juudenavondt⁵⁸¹ tSente Jans in den hooghen choir XXVI gr.

Vergolden der kerken van Zente Denijs⁵⁸² van IIII jaeren tote Kerssavond LX VI d. ende IIII d. par. van der zomerweede, ende den helighen gheest van der zelve VI d. par. van VIII jaeren tot Kerssavond LX, al bedraghende VII s. IIII d. par.

Vergolden van eenen last tuerve den Xsten dach van spoorkelle a° LIX⁵⁸³ metten draghene III s. VIII d. gr.

Vergolden meestere Jacoppe Den Deken II lib. gr. verscenen te Kerssavonde a° LIX, ende hebbere af quitancie met zijnen handt ghescreven ende met zijnen hantteekene gheteekent.

Ende voort hem betaelt II s. gr. die ic hem [schuldich] waz, ende de II s. gr. quite, die ic voor hem betaelt hadde scepenen clercken van der kuere.

(f° 36r°)

Vergolden Heyndric Scockaerde van der renten in Onzen Vrouwenstraette⁵⁸⁴ verscenen tsente Jansmesse a° LIX⁵⁸⁵ gaende uutte mijnen lochtine VII s. III d. gr.

Martijnkijn Van der Taelle quam met ons woenen den VIsten dach van laumaendt a° LIX⁵⁸⁶ ende windt jaerlics V scilde IIII paer scoen ende VI ellen lijnnen lakens.

Ende heeft van mi up dit eerste jaer ghehadt II s. gro. ende haer scoen ende IIII gr.

Vergolden Jooze Pascaris ende der jonfrouwe zijnere moeder van renten verscenen te Kerssavonde a° LIX bi Lievijne mijnen zuene XIII gr. ende VI mijten ende van wandelcoope II s. gr.

Vergolden Hubrechte Vijd⁵⁸⁷ mijn aendeel van zijnere lijfrenten verscenen te Kerssavonde a° LIX V s. X d. gr.

Vergolden den ontfanghere ende bailliu van Poucke⁵⁸⁸ Fransoys Van Landhuut^(a) de rente verscenen talfmaerte a° LIX⁵⁸⁹, eerst van den IIII ghemeten die ic cochte jeghen de vooghe van den kinderen Heyndricz Helboodz ende de

(^a) Fransoys Van Landhuut *later bijgeschreven op opengelaten ruimte, A.*

⁵⁷⁸ Over deze stichting, zie hierboven noot 109.

⁵⁷⁹ 27 oktober 1459.

⁵⁸⁰ 22 november 1459.

⁵⁸¹ 28 oktober (1459).

⁵⁸² Sint-Denijs-Westrem, zie hierboven noot 125.

⁵⁸³ 10 februari 1460 (n.s.).

⁵⁸⁴ Zie hierboven noot 107.

⁵⁸⁵ 24 juni 1459.

⁵⁸⁶ 6 januari 1460 (n.s.).

⁵⁸⁷ Zie hierboven noot 419 (aangaande Obrecht Vijd).

⁵⁸⁸ Poeke, zie hierboven noot 230.

⁵⁸⁹ 15 maart 1460 (n.s.).

wedewe VI alstere III agtelinge eenen alven, terde, tferde, tachste ende XXIII-Iste deel achter evenen, voort uutten huuze te Jans Wulfs van II^C XCII roeden III alstere II agtelinghe evenen, voort over Symoene Haecke een alster evenen verdinct talster VII gr., lieppen de X alsteren V s. X d. gr. ende voor dandere VI gr.

Vergolden Baudewijnen mijnre zustere Vijdtz dienstwijf waz van harer lijfrenten mijn aendeel verscenen te meye a° LX draghende jaerlicx haer leven lanc XXXV gro.

(f° 36v°) Gherekent met onzen brusterigghen int Zwaenkin Martins wijve den VIIsten dach van wedemaent a° XIII^C ende sestich den avondt van der helighen Triniteit⁵⁹⁰, ende droug de kerf viere lib. gro. ende XIII gr., niet afghetrocken maer gherekent tvat te XXII gr. Hieraf haer betaelt ten zelve daghe van dezen rekeninghen vorscreven een lib. gro. ende I gr. mids den XII gr. afghesleghen van der wedewe van haren cnape was.

Blijve mijnen brusterighen ten vorscrevenen daghe noch drie lib. ende XII d. gr. (a), maer ic en hebbe noch niet afghesleghen. Item, haer betaelt den vierden dach van septembris a° LX een lib. gro., ende up zente Luucxdach a° LX⁵⁹¹ vergolden tfulle ghelt ende vulbetaelt den hauden kerf.

Item, den Vste dach van hoymaent a° LX⁵⁹² van eenen last tuerve metten draghelde III s. VIII d. gr.

Gherekent metten ontfanghere van mijnen heere van Zente Pieters⁵⁹³ Diediere den agtersten dach van hoymaent a° LX⁵⁹⁴, ende drouch de betalinghe de rogghe te XIII gr. talster, de gherste te XII gr., dhevene te VII gr., van al hem betaelt, present Lievijn mijn zuene, V lib. IX s. V d. par.

Gherekent metten ontfanghere Diediere mijns heeren van Zente Pieters den XIIsten dach van wedemaent a° LXI⁵⁹⁵, ende droug de betalinghe mids II alsteren evenen die ic hem tachter was van II jaere djaer LIX ende LX, comt al VI lib. VII s. III d. par. uutgheleghen voor Janz Scilz poorte te Sente Denijs⁵⁹⁶.

Gherekent met Janne Van den Ghave fs. Janz ontfanghere van joncheere Roeland van Poucke⁵⁹⁷ den VIIIsten dach van apprille a° LXI van der rente verscenen talfmaerte a° LX⁵⁹⁸ belooppende doe III s. V d. gr. IX d. par.

Vergolden den ontfanghere van mer Jooz Triest⁵⁹⁹ kinderen bi der hande van Janne Camphin⁶⁰⁰ ghelest van mi een alster evenen van II jaren djaer LIX ende LX, ghelevert XII gr. der vooren, ende hebbenere jaerlicx een alster evenen up een stic lantz af ghewonnen den hoire van Symoene Haicz.

(f° 37r°) Gheenkijn De Griec es al betaelt van den eersten jaere ende heeft hem voort besteedt noch een jaer omme te bewaerne mijn drie perde, ende zal winnen dit

(a) ende XII d. gr. *doorstreept, A.*

⁵⁹⁰ 7 juni 1460.

⁵⁹¹ 18 oktober 1460.

⁵⁹² 5 juni 1460.

⁵⁹³ Over de economische en financiële banden van het geslacht Borluut en de Gentse Sint-Pietersabdij, zie hierboven noten 69 en 125.

⁵⁹⁴ 31 juli 1460.

⁵⁹⁵ 12 juni 1461.

⁵⁹⁶ Sint-Denijs-Westrem, zie hierboven noot 125.

⁵⁹⁷ Zie hierboven noot 251.

⁵⁹⁸ 15 maart 1461 (n.s.).

⁵⁹⁹ Zie hierboven noot 250.

⁶⁰⁰ Zie hierboven noot 255.

jaer ingaende den XIXsten dach van houste a° XIII^C ende tsestich VI scilde III ellen wullen lakens ende XII gr. te II hemden. Ende heeft van mi ghehadt voor zente Gillisdach a° LX⁶⁰¹ XIII gro. ende den XXsten dach van septembris a° LX teenen culmesse ghecocht jeghen Lievijnen mijnen zuene XII gr., ende es voort al vulbetaelt zijn aendeel van zijnen froc lakene van eenen vierendeele jaerz ende zijn ghelt van den vierendeelle jaerz alz hij van mi trac.

Vergolden meester Jacoppe Den Deken II lib. gro. verscenen tsente Jansmesse a° LX⁶⁰², ende ic hebbe van hem quitancie met zijnen handt ghescreven ende met zijnen hantteeckene gheteekent.

Gherekent met Homaer De Bleckere⁶⁰³ den XXIIsten dach van septembris a° LX, ende drough dat ic hem tachter was met III gr. van eenen zacsijne ghingheberz poederz XXVII s. g., vergolden ten daghe van dezere rekeninghe XII s. gro., reste noch XV s. gr.⁽⁴⁾.

Gherekent met mijnen zadelmakere Rijcquaerde meestercnappe van mijnen zadelmakere up zente Luucxdach a° LX⁶⁰⁴ ende liep de betalinghe IX s. III d. gr.

Vergolden Heyndric Scocharde van der renten verscenen tsente Jansmesse a° LX liggende in Onzen Vrouwenstraette⁶⁰⁵ up mijnen huuzekijne ende lochtinne up den Hallerheleghenavondt a° LX⁶⁰⁶ VII s. III d. gr.

Vergolden Hubrecht Vijdt⁶⁰⁷ van zijnre lijfrenten verscenen tsente Jansmesse a° LX V s. X d. gr.

Vergolden Hubrecht Vijdt van zijnre lijfrenten verscenen te Kerssavond a° LX V s. X d. gr.

(f° 37v°)

Vergolden onzen pasteidebackere in laumaendt a° LX⁶⁰⁸ V s. VIII d. gr.

Vergolden Stevijne Drabben van der gootte te sauderene V s. gr.

Vergolden onzen brusterigghen Martins wijve int Zwaenkin LVIII vierlinghe uutte lupper, looppende XIII scilde, ende es al betaelt.

Vergolden den aelmoesener van Zente Pieters⁶⁰⁹ van den jaere LIX ende van den jaere LX XIII lib. III s. VIII d. par.

Vergolden van transporte Olyviere Van Vaerewijc alze ontfanghere tSeverghem VII gr. ende III miten.

Gherekent ende betaelt Truuden Daneelz baerbierz wijf van mijnen ende Gheerem scerghelde verscenen omtrent XIII daghe a° LX⁶¹⁰ III s. gr.

Vergolden van transporte te Poucke⁶¹¹ III gr. van Kerssavond LX⁶¹².

Vergolden Jooze Pascharis over mijne jonfrouwe zijnere moedere van renten verscenen te Kerssavond a° LX XIII gr. ende VI miten.

⁽⁴⁾ reste noch XV s. gr. *doorstreept, A.*

⁶⁰¹ 1 september 1460.

⁶⁰² 24 juni 1460.

⁶⁰³ Homaer De Bleckere, alias Volpot, zie hierboven noot 139.

⁶⁰⁴ 18 oktober 1460.

⁶⁰⁵ Zie hierboven noot 107, Sint-Jans: 24 juni 1460.

⁶⁰⁶ 31 oktober 1460.

⁶⁰⁷ Zie hierboven noot 419 (aangaande Obrecht Vijdt).

⁶⁰⁸ Januari 1461 (n.s.).

⁶⁰⁹ Zie hierboven noot 123.

⁶¹⁰ 6 januari 1461 (n.s.).

⁶¹¹ Zie hierboven noot 230.

⁶¹² 24 december 1460.

Vergolden her Janne Dullaerde over zijnen medeghesellen prochipapen van renten verscenen uutten huuzen in de Borrensteghe van Bamesse a° LX⁶¹³ VI gr. ende II hinghelsche.

Vergolden her Lievijne Den Pape van den zelve huuze ende renten verscenen te Bamesse a° LX⁶¹⁴ XXI gr.

Gherekent ende betaelt Homaere Den Bleckere⁶¹⁵ voor Groot Vastenavent a° LX⁶¹⁶ de coste van eenen lib. gr. midz V s. gr.

(f° 38r°) Verscenen ende vergolden van Betten van Ravenscoot mijns wijfs jaerghe-tijde ende dmijnen verscenen up zente Clemensavondt a° LX⁶¹⁷ den Augustijnen IIII s. gro., wiez ziele God ghenadich zij.

Vergolden van Jans haers vaders ende jonfrouwe Katelijnen Van der Scaghe⁶¹⁸ harer moeder jaerghetijde verscenen zente Symoen zent Judenavende a° LX⁶¹⁹ tSente Janz in den hooghen choor XXVI gro.

Vergolden meester Martijne Hebbeline priestere van den maendaghemessen voor Onzer Vrouwen in de crocht verscenen zents Symoens zent Juudenavonde a° LX⁶²⁰ VIII s. VIII d. gr.

Annekijn mijn cnape die men heet Vlamijnc quam met mi woenen ontrent zente Bavendach a° LX⁶²¹ ende windt jaerlicx V scilde ende viere ellen wullens sezoenlakens, ende heift van mi ghehadt scoen mede te betalene XVIII gr. ende VI gr. Ende es voert al betaelt van zijnen dienste van Bamesse a° LX tot Paeschchen a° LXI⁶²² dat de huere van mi inne ghinc, ende heift van mi zijnen kerrel laeckene daerof dheelt verdient te Paeschchen a° LXI als zijn huere ende jaer van mijnen dienste inneghaet. *Solutum* deraf XII gr.

Vergolden meester Jacoppe Den Deken II lib. gro. verscenen te Kerssavonde a° XIII^C ende LX, ende hebbere af quijtancie ghescreven met zijnre handt ende gheteekent met zijnen handeteekene.

Martijnkin Van der Taelle quam met ons woenen omtrent XIII dach a° LIX⁶²³, ende heeft ghehadt van mi up deerste jaer verscenen Dertiendaghe a° LX⁶²⁴ II s. gr. voer het lijnwaedt ende van paer scoen XLI gr., ende voort in ghelde IIII gr. up de V scilde, ende es vort al vergolden van al den dienste mijnen

⁶¹³ Over deze stichting, zie hierboven noot 50. Datum: 1 oktober 1460.

⁶¹⁴ 1 oktober 1460.

⁶¹⁵ Zie hierboven noot 139.

⁶¹⁶ 22 februari 1461 (n.s.).

⁶¹⁷ 23 november 1460.

⁶¹⁸ Ook de familie Van der Scaghe behoorde tot de Gentse politieke elite, een Jan Van der Scaghe was schepen in 1445, zijn zoon Jan was vijf maal schepen en twee maal stede-kiezer tussen 1444 en 1463, een Joos Van der Scaghe was vijf maal schepen tussen 1455 en 1464, alle mandaten werden namens het lid van de poorterij uitgeoefend, zie een overzicht van de Gentse politieke organisatie, de verdeling van de mandaten onder de drie leden: M. BOONE, *Gent en de Bourgondische hertogen*, op. cit., p. 54-57. De politieke carrières werden gereconstrueerd aan de hand van P. C. VAN DER MEERSCH, *Memorieboek der stad Ghendt*, op. cit., passim. Voor hun betrokkenheid in de Gentse opstand: J. HAEMERS, *De Gentse opstand*, op. cit., p. 74, 75, 90, 238, 251, 358.

⁶¹⁹ 27 oktober 1460. Voor de vele stichtingen van de Van Ravenschoots en de aan hen verwante families, zie hierboven noot 109.

⁶²⁰ 27 oktober 1460.

⁶²¹ 1 oktober 1460.

⁶²² 5 april 1461.

⁶²³ 6 januari 1460 (n.s.).

⁶²⁴ 6 januari 1461 (n.s.).

wijve ende onsliden ghedaen tote Paesschen a° LXI, ende dan ghaet den dienst van mi inne.

Item, vergolden van latten eenen cnappe buutten die Walpoorten⁶²⁵ daer men gaet tSente Pieters waert XXV gr.

(f° 38v°)

Vergolden Lievijne den laeckinsnijdere in den witten steennen ghevele jeghen Joz Triest⁶²⁶ over sdonderdaghz inne dAlfvastene weke a° LX⁶²⁷ mijn kerrel lakenen IX s. IIII d. gr.

Vergolden Gillize onzen maerscalc van beslaene swoensdaghs inne dAlfvastene weke a° LX⁶²⁸ VII s. XI d. gr.

Ambrosis Van der Muelene van Dornijcke⁶²⁹ mijn palfernier heeft hem besteit met mi te bewarenen III paerde ende quam met mi te Kerssavond a° LX ende es betaelt van onsliden van eennen vierendeelle jaerz te Paesschen a° LXI⁶³⁰, ende dan beghint zijnen dienst ende zijn jaer van mi. Ende heeft zijn kerrelaecken van mi daerof hij tferendeel verdient hadde, ende heeft voort van mi up zijn jaer te Paesschen LXI inghaende a° LXI ten inhanghe van meye XII gr. Ende heeft jaerlicx een kerrelaecken van IIII ellen ende VII scilde ende heeft van mi ghehadt zijn kerrelaecken deraf dat hij tferendeel hadde verdient te Paesschen a° LXI. Ende voort noch in julio a° LXI VI gr. ende noch doe zijn neve van Dornicke⁶³¹ te Ghendt waz VI gr., ende tAlfouste a° LXI⁶³² II s. gr., ende VI gr. te Bamesse a° LXI⁶³³, ende V gr. zente Nijchazisdach a° LXI⁶³⁴, ende tAlfvastene der naer⁶³⁵ XIII gr. Comt dat hij ghehadt heeft in ghelde up djaer LXII verscenen te Paeschen⁶³⁶ VI s. gr. ende tferendeel van zijnen kerrelaeckene verdient.

Bein hem noch resten van den vorscrevenen jaere te Paesschen a° LXII VIII s. gr. ende heift van mi drie vierendeelle van zijnen kerrelaickene^(a).

Ghezonden ter brulocht van meester Jans Sersanderz⁶³⁷ bastaerdenbroeder XVI gr.

Ghezonden ter brulocht van Jacopz van Ravenscoot bastaerededochtere die trauwede Gillize Den Belz⁶³⁸ daer wij waeren ic ende Lievijz mijn zuene ende ic zantse eennen rijdre van LII gr., ende Lievijz zantere^(b).

^(a) Bein hem (...) kerrelaekene *in de marge bijgeschreven, A.* — ^(b) *Verder niet ingevuld, A.*

⁶²⁵ Waalpoort in Gent: M. GYSSELING, *Gent's vroegste geschiedenis, op. cit.*, p. 84.

⁶²⁶ Joos Triest, zie hierboven noot 250.

⁶²⁷ 19 maart 1461 (n.s.).

⁶²⁸ 18 maart 1461 (n.s.).

⁶²⁹ Doornik, zie hierboven noot 237.

⁶³⁰ 5 april 1461.

⁶³¹ Zie hierboven noot 237.

⁶³² 15 augustus 1461.

⁶³³ 1 oktober 1461.

⁶³⁴ 14 december 1461.

⁶³⁵ 28 maart 1462 (n.s.).

⁶³⁶ 18 april 1462.

⁶³⁷ Voor de talrijke banden tussen de families Borluut en Sersanders: zie hierboven noten 69 en 516.

⁶³⁸ De familie De Bels behoorde tot de artisanale elite van de stad, meer bepaald het lid van de draperie, dat weliswaar in de jaren na de nederlaag te Gavere niet langer de politieke rol speelde die het voordien had waargenomen, maar waarvan verschillende leden (Johan en Lieven De Bels) in 1464 door baljuw Clais Triest in een brief aan de hertog als *'ydonnes et souffisans'* werden omschreven wat hen kandidaat maakte voor het

Vergolden Heyndricke Scouchaerde met Lievijne ende Gheeremkijne mijnne kinderen de rente van den huusen metten lochtine verscenen tsente Jansmesse a° LXI⁶³⁹, loopende jaerlicx VII s. III d. gro.

(f° 39r°) Ende up den zelven dach den Vsten dach van meye a° LXI so hief ic met mijnen heere den abdt van Zente Pieters⁶⁴⁰ ende met Jans wijve van der Scaghe⁶⁴¹ Baudijns sGruutterz fs. Hostz⁶⁴² kindekin ghenaeamt Philippus naer mijnen heere van Zente Pieters, ende ic Symoen gaf hem drie salutte van XII s. VI d. gro.

Vergolden Lievijne Clouckaerde⁶⁴³ utter naimme van den aermen alz ontfanghere van hemlieden een lib. gro. verscenen te meye a° LX, ende hebbent daerme van der Weverien jaerlicx up mijn goed tScoenberghen⁶⁴⁴, ende ic hebbere af quitancie van Lievijne van dezen paymente ende van al den vorledenen paymenten.

Restat een lib. gro. verscenen te meye a° LXI, vergolden te meye a° LXII, restat meye LXII.

Vergolden Baudewijnnen mijner zustere Vijdtz, wiez ziele God ghenadich zij, dienstwijf waz van onzen aendeelle van der lijfrenten verscenen te alf meye a° LXI XXXV gro.

Kateljne meester Jacobz sDekens bode waz quam met mi wonen zente Jansmesse a° LXI⁶⁴⁵ ende windt sjaers VII scilde semis, III paer scoens ende VI ellen lijnens lakenz. *Solvi* III gr. te scoen.

Martijnkin Van der Taellen dienst ghijng inne te Paesschen a° XIII^C LXI⁶⁴⁶ ende hadde doe te vorren met mi ghewoendt een jaer ende een vierden jaerz ende daerof al vulbetaelt. Ende windt jaerlicx V scilde VI ellen lijnens lakens ende vier paeren scoen. *Solvi* III gr. te scoen ende III gr. te scoen, ende tharen rocke te makene XII gr., ende noch II paer scoen ende, XII gr. hare grauwen kerrel te makene, ende voor Alfvastene a° LXI⁶⁴⁷ VIII gr. ende XII d. Ende haer scoen vulbetaelt (...) III gr.^(a).

Vergolden her Janne Dullaerde⁶⁴⁸ utter naeme van der cotidiane van Zente Jans II lib. gro. verscenen tsente Jansmesse a° LXI⁶⁴⁹ naer doverlijdt van meester Jacoppe Den Deken ende hebbe der af quitancie van her Janne vorscreven.

(^a) Ende ... III gr. *in de marge bijgeschreven, deels onleesbaar, A.*

cruciale ambt van overdeken van het lid van de draperie: M. BOONE, *Gent en de Bourgondische hertogen, op. cit.*, p. 69. Beide waren in de jaren bestreken door het financieel handboek van Simon Borluut bij herhaling schepen namens het lid van de weverij. Een overzicht van de Gentse politieke organisatie, de verdeling van de mandaten onder de drie leden: M. BOONE, *Gent en de Bourgondische hertogen, op. cit.*, p. 54-57. De politieke carrières werden gereconstrueerd aan de hand van P. C. VAN DER MEERSCH, *Memorieboek der stad Ghendt, op. cit.*, passim. Verschillende leden van deze familie waren betrokken bij de Gentse opstand: J. HAEMERS, *De Gentse opstand, op. cit.*, p. 482.

⁶³⁹ 24 juni 1461.

⁶⁴⁰ Philippe Conrault I van Polignac, zie hierboven noot 516.

⁶⁴¹ Zie hierboven noot 618.

⁶⁴² Over Hoste De Grutere, zie hierboven noot 59.

⁶⁴³ Zie hierboven, noot 422, het gaat om de armen van het weversgodshuis, zie noot 97.

⁶⁴⁴ Het goed van Schoonbergen gelegen in Ruiselede, zie hierboven noot 60.

⁶⁴⁵ 24 juni 1461.

⁶⁴⁶ 5 april 1461.

⁶⁴⁷ 28 maart 1462 (n.s.).

⁶⁴⁸ Zie hierboven noot 339.

⁶⁴⁹ 24 juni 1461.

Vergolden den aelmoesener van Zente Pieters⁶⁵⁰ van Kerssavonde a° XIII^C ende LXI ontrent VII lib. par.

(f° 39v°)

Item, ter brulocht van meester Heyndric Van Ansbeke zuene meester Jacobs⁶⁵¹ eennen postulatus van XXVII gr.

Item, ter brulocht van Janz Quistelbautz dochtere die den bastaert van Erpe⁶⁵² heeft eenen postulatus [van] XXVII gr.

Item, hief ic Jooze Van Leyns⁶⁵³ een cnechtlijn gheheeten Moenkijn, ende ic gaf eenen saluut van L gro.

Vergolden her Lievijne Van Impe utter name van der cotidianen van Zente Janskerke voor Lievijne ende Gheeremkijne mijn kinderen ende mi II lib. gr. verscenen te Kerssavond a° LXI ende hebbere af quitancie met her Lievijns hantteekene, *actum* den Vsten dach februarii⁶⁵⁴.

Ende XX gr. van den huuse in der Buerensteghe⁶⁵⁵ van Bamesse a° LXI, ghedaen uutten boucke.

Vergolden meester Baudine Diederix van rente gaende uute eenre plecke van den lochtine geleghen omtrent de poerte, ter cauzen van eenre capelrien voor zente Lievijns verscenen te Bamesse a° LXI⁶⁵⁶, loopende jaerlicx vier lib. X s. par., ende hebbere af quitancie onder zijnen zeghele.

Vergolden her Cornelize Cuiuze⁶⁵⁷ ontfanghere van den helighen gheest van Zente Jans van drien jaeren van Bamesse LIX, LX ende LXI VI gr d. ende II hinghelsen sjaerz uutten huuse in der Burrenstege⁶⁵⁸, loopende de drie jaeren XX gr., *actum* Xsten dach in maerte a° LXI⁶⁵⁹.

Vergolden her Janne Dullaerde prochipape van Zente Janskerke over hem ende zijne medeghezellen prochipapen van Bamesse a° LXI⁶⁶⁰ VI gr. ende II hinghelsen verscenen a° LXI.

⁶⁵⁰ Zie hierboven noot 123.

⁶⁵¹ Meester Jacob van Hansbeke verschijnt voor het eerst als pensionaris van de stad in de rekening over het jaar 1438 (met een jaarlijkse vergoeding van 2880 d.gr.), in 1445 wordt hij vervangen door Jan Van Der Eecken, maar in 1455-1456 treedt hij opnieuw naar voren als advocaat van de schepenen van gedele, hij ontvangt dan 4320 d. gr. voor zijn diensten: SAG, reeks 400, nr. 15, f° 244v°, 296 v°, 359 v°; nr. 16, f° 48v°, 108v°, 162v°, 219 v°, 274v°, f° 363r°; nr.;18, f° 202r°.

⁶⁵² Vermoedelijk wordt verwezen naar een bastaardzoon uit de Vlaamse familie Van Erpe, die haar oorsprong had in het Land van Aalst en tot de Bourgondisch-Vlaamse adel behoorde: F. BUYLAERT, *Repertorium, op. cit.*, p. 222-226.

⁶⁵³ Over de familie Leyns, zie hierboven noot 93.

⁶⁵⁴ 5 februari 1462 (n.s.).

⁶⁵⁵ Zie hierboven noot 50.

⁶⁵⁶ 1 oktober 1461. De heilige Livinus was een zeer populaire Gentse heilige. De naamgeving in het milieu van de Gentse ambachten is een goede verklikker voor deze populariteit: Marc BOONE, Inge SCHOUPS, "Jan, Johan en alleman: voornaamgeving bij de Gentse ambachtlieden (14de-15de eeuw), symptoom van een groepsbewustzijn?", in: Joris DE ZUTTER, Leen CHARLES, André CAPITEYN (ed.), *Qui valet ingenio. Liber amicorum Johan Decavele*, Gent, 1996, p. 52-53. Verschillende broederschappen en kapellen zijn aan hem gewijd, waarvan de bekendste ongetwijfeld deze is in de Sint-Baafsabdij, hier wordt evenwel niet gepreciseerd in welke kerk de kapel gevestigd is: P. TRIO, *De Gentse broederschappen*, p. 101, 264.

⁶⁵⁷ Cornelis Cuyse: zie hierboven noot 347.

⁶⁵⁸ Zie hierboven, noot 50.

⁶⁵⁹ 10 maart 1462 (n.s.).

⁶⁶⁰ 1 oktober 1461. Over Jan Dullaerd: zie hierboven noot 339.

Vergolden meester Laureinze Den Smeet ontfanghere van den helighen gheest Zenter Niclauz⁶⁶¹ te Ghent van VI sjaren, es te wetene van den jaeren LVI, LVII, LVIII, LIX, LX, LXI, comt mi alleene lijvende VI gr. X d. s(emis) par. ende de V jaere mijnen kinderen ende mi, loopende XXX gr. ende vijfwaerften XXI miten.

Ic hief Colarde Cabeliau een cnechtlijn ende gaf hem eennen saluut van L gr.

Annekijn Vlaemijnc es al betaelt van zijnre huure van den jaere verscenen nu te Paesschen a° LXII⁶⁶² tote III s. gr., ende heeft zijn kerrelaecken daerof dat hij deelf heeft verdient ende XVI gr. tAlfvastene⁶⁶³.

(f° 40r°) Vergolden Laureinse Van Daelle uuter naeme van der stede van Ghendt van de renten verscenen te Bamesse a° LXI XX gr. ghaende uutten hende van den Calandehussen⁶⁶⁴.

Vergolden Baudewijnen mijne zuztere Vijts^(a) dienstwijf waz mijn aendeel ende mijn kindere van harer lijfrenten verscenen te meye a° LXII draghende XXXV gro.

Gherekent met Martijnen Van der Taellen mijnen joncwijve, ende hebbe haer betaelt van den jaere dat zij verdient ende verscenen es te Paesschen a° XIII[C] ende LXII⁶⁶⁵, liep de betalinghe van den vorscreven jaere midz lijnwaede ende scoen VI scilde ende scoenz XIII s. III d. gro.

Gherekent met Diediere mijns heeren ontfanghere van Zente Pieters⁶⁶⁶ van renten verscenen te Kerssavond a° XIII^C ende LXI, den agtersten dach van hoymaent a° LXII⁶⁶⁷ ende hem doe betaelt te mijnen huus VII s. XI d. gr.

Gherekent ende betaelt her Lievijne Den Pape als ontfanghere van der cotidiaenen van Sente Jans, ic ende mijn kinderen Gheerem ende Lievijn dpayment verscenen tsente Janzmesse a° XIII^C ende LXII⁶⁶⁸ II lib. gr., ende hadde van ons ontfanen dpayment van Kerssavond LXI⁶⁶⁹. Dus maect zijn quitancie mencioen onder zijn antteekene van dezen voerscreven paymenten ende van allen verledenen paymenten, *actum* den anderen dach van houste a° XIII^C ende LXII⁶⁷⁰.

(f° 40v°) Gherekent met Katelijnen mijn consierge van mijnen huuz tAlfvasten a° LXII⁶⁷¹ ende hadde van mi ter goeder rekeninghen IX s. gr., ende zijn haer scoen betaelt van den jaere dat vallen zal tsente Jansmesse a° LXIII⁶⁷².

(^a) Vijts *bovengeschreven, A.*

⁶⁶¹ De naam Lauwereyns De Smet komt niet voor in de bronnen van de Sint-Niklaasparochie, wel wordt er in de rekeningen van de jaren 1454-1460 gesproken van ene Lauwereyns van Zele als ontvanger, mogelijk gaat het om dezelfde persoon die de ene keer met zijn familienaam en in een andere bron met zijn afkomst (van Zele) wordt omschreven. De figuur in kwestie is hoe dan ook priester, wat congruent is met de benaming meester en de functie van ontvanger van de tafel van de Heilige Geest, zie RAG, Sint-Baafs en Bisdom Gent, reeks S, nrs. 197-199. Met dank aan dr. Annelies Somers van het Gentse rijksarchief voor de door haar geboden hulp bij deze mogelijke identificatie.

⁶⁶² 18 april 1462.

⁶⁶³ 28 maart 1462.

⁶⁶⁴ Zie hierboven noot 532.

⁶⁶⁵ 18 april 1462.

⁶⁶⁶ Zie hierboven noot 124.

⁶⁶⁷ 31 juli 1462.

⁶⁶⁸ 24 juni 1462.

⁶⁶⁹ 25 december 1461.

⁶⁷⁰ 2 augustus 1462.

⁶⁷¹ 20 maart 1463 (n.s.).

⁶⁷² 24 juni 1463.

Martijnkin vergolden van den jaere LXII dwelke verscenen wert nu te Paeschen a° LXIII⁶⁷³.

Adriaen mijn cnape heeft ghehadt zijn kerrellaecken ende in ghelde XXV gro.

Collijn heeft ghehat zijn kerrellaecken ende VII s. gr.

Vergolden Janne Den Poortere naer Alfvastene a° LXII⁶⁷⁴ van diez ic doe tachter waz van caussen ende van makene, ende doe al betaelt.

Gillis mijn maerscalc aen den Calandenberch vergolden tAlfvastenen a° LXII met VII s. VI d. gr.

Gherekent met Jacoppe Goetalze⁶⁷⁵ mijnen bruere tAlfvastenen a° LXII, ende hem vulbetaelt tote dezen daghe met ghelde ende met resten van renten van II jaere, es te wetene van alfmaerte LXI ende LXII.

(f° 41r°) Gherekent met Jacoppe Goetalse mijnen bruere up Onzen Vrouwendach tuutghanghe van maerte a° LXII⁶⁷⁶, ende hem vulbetaelt met viere lib. gro. ende VI gr. toten voorscreven daghe alzoet hier vooren verclaert staet.

Vergolden Jasperen mijnen natuerlicken zuene den XXVIIsten dach van apprille a° LXIII ten nieuwen wercke ghewrocht djaer vorleden a° LXII twee lib. gro.

Vergolden Jasperen voorscreven sdisendachs naer zente Denijsdach in octobris a° LXIII⁶⁷⁷ ten wercke ghewrocht nu dat jaer LXIII twee lib. gro.

Vergolden den ontfanghere van den helegghen gheest Zente Clauz van renten van eennen stic lantz tSeeverghem⁶⁷⁸ gheheetten den distelscoort van den jaere LXIII.

Vergolden meester Baudinne Diedericx van den jaere LXII ende van den jaere LXIII van renten gaende uutten plecke lochtins ontrent de poorte aene mijnen stal ter cauzen van zijnre capelrien voor zente Lievijs⁶⁷⁹, loopende jaerlicx viere lib. X s. par., commen de II jaer die ic verleet hebbe IX lib. par.

Ende meester Janne Damman⁶⁸⁰ ontfanghere van der stede ervelicken renten van II jaeren XX gr. sjaerz, loopende XL gr. gaende uutte den hende van den Calandehuuze⁶⁸¹, ende es mijn pertstal ende hauthuuz ende tuerfhuus ende daerboven zijnt cammere dar ic up doe ligghen van diez mi bezigh wort, ende van den jaere LXI ooc verliet onzen vleeschhauwere plach te zijn dat die ontfijnc van mi XX gr.

⁶⁷³ 10 april 1463.

⁶⁷⁴ 20 maart 1463 (n.s.), zelfde datum voor de twee volgende posten.

⁶⁷⁵ De familie Goethals leverde diverse leden namens het lid van de kleine neringen aan het Gentse politieke bestel, de meest actieve tak behoorde tot het ambacht van de brouwers. De best gekende vertegenwoordiger die een opmerkelijke klerikale carrière in dienst van de Bourgondische hertogen heeft doorgemaakt is Hendrik Goethals, in de bronnen vaak vermeld als 'deken van Luik' naar zijn belangrijkste prebende: Marc BOONE, Jan DUMOLYN, "Henri Goethals, doyen de Liège († 1433): un homme d'église gantois au service des ducs de Bourgogne Jean sans Peur et Philippe le Bon", *Publication du Centre Européen d'Etudes Bourguignonnes (XIVe-XVIe siècles) n° 38 Rencontres de Dijon-Dôle, 25-28 septembre 1997 'Hommes d'Eglise et pouvoirs à l'époque bourguignonne (XIVe-XVIe siècles)*, Neuchâtel, 1998, p. 89-105.

⁶⁷⁶ 25 maart 1463 (n.s.).

⁶⁷⁷ 11 oktober 1463.

⁶⁷⁸ Zevergem, zie hierboven noot 77.

⁶⁷⁹ Zie hierboven noot 656.

⁶⁸⁰ Een meester Jan Damman wordt in 1453-1454 vergoed als 'cleerc van den spikinghe' SAG, reeks 400, nr. 17, f° 411r°. Als secretaris van de keure speelde hij ook een rol in de opstandige jaren: J. HAEMERS, *De Gentse opstand, op. cit.*, p. 337, 396.

⁶⁸¹ Zie hierboven noot 532.

INDEX

van persoons- en plaatsnamen⁶⁸²

- AALTER, *Aeltere, Aeltre*, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 77
- ABBEELLE, (Jacob Van den), 90
- ACKERE, (Zeger Van), droogscheerder, 93
- ACKERE, (Jooskijn Van den), stal-knecht bij S.B., 72, 78, 80, 85
- ADRIAAN, *Adriaen*, knecht bij S.B., 109
Aecke, zie HAEC
- AFFENERS, weduwe te Brugge, 40
- ALLEMAN, *Halleman*, Gillis, broer van Jan, 56, 58, 59 ; Jan, pachter van S.B., 40, 56, 58, 66 ; knecht van S.B., 66, 68, 70
- AMELKIN, *Amele*, zie PERRE
- ANDRIES, kleermaker van S.B., 43, 48, 67, 68, 81, 86 ; een gezelschap uit Temse, 56, 58
- Andwoorpen*, zie ANTWERPEN
- ANNEKIJNE, petekind van Lieven Borluut, 42 ; zie ook NEVE
- ANTWERPEN, *Andwoorpen*, B., prov. Antwerpen, arr. Antwerpen, 44, 99
Ansbeke, zie HANSBEKE
- APPAERTZ, de kinderen, 46
- ASSENEDE, B., Prov. Oost-Vlaanderen, arr. Eeklo, 62
- Audenaerde*, zie OUDENAARDE
- AUGUSTIJNEN, klooster van deze religieuze orde te Gent, 39, 46, 48, 49, 53, 54, 75, 87, 93, 101, 104
- BACKERE, (De), Geraard, *Gheeraert*, zaakgelastigde van het Wevershospitaal, 46 ; Pieter, de dochter van, 89
- BAERT, Frans, *Fransoys*, de dochter van, 76
- BAERZ, Jan, 39, 49, 68
Baerzele, zie BAZEL
- BAILLEUL, zie BELLE
- BARBARA, *Baerbere, Barbele, Barbere*, zie CLAERHOUTTE, PERRE
- Baudewijne, Bauduwijne, Bauduynen*, zie BOUDEWIJNE
- Baudin*, zie BOUDEWIJN
- BAUDIN, knecht? bij S.B., 70
- BAUDINS, Luc, oudkleerkoper, echtgenoot van Lievina Van der Perre, 46, 49, 54, 59
- BAVELEERE, *Bavelerren*, (Gillis De), echtgenoot van de weduwe van Jan Pascharis, 65, 75, 82, 87
- BAVO, klerk van de ontvanger van Vlaanderen, echtgenoot van diens bastaarddochter, 97
- BAZEL, *Baerzele*, deelgemeente van Kruibeke, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas, 66, 70
- BEATRIJS, *Trijskin, Trijsse*, dienstmeid bij S.B., 57
- BEKE, (Katelijne Van der), jonkvrouw, weduwe van Jan Van der Heyden, grootmoeder van de tweede echtgenote van S.B., 84, 98 ; zie ook BORLUUT, HEYDEN, PERRE
- BEKE, (Ter), pachtgoed in Temse, 40, 42, 56, 58, 88
- BELLE, BAILLEUL, F., dept. Nord, arr. Dunkerque, hoofdplaats van kant., 65
- BELLEMAN, Thoniz, 61
- BELS, (Gillis De), 105
- BENNESTEEG, *Bennesteghe, Berrensteghe, Borresteghe, Burresteghe*, straat te Gent, 39, 49, 56, 59, 66, 68, 70, 75, 79, 80, 87, 93, 99, 104, 107
- BERNAERD, Clais, ontvanger van de broederschap van O.L.-Vrouw ten Rade in de Sint-Janskerk, 65
Berrensteghe, zie BENNESTEEG
- Betkijn, Bette*, zie ELISABETH
Bette, 82
- BEVEREN, *Bevere*, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas, 78 ; de heer van, 59, 66 ; heerlijkheid, 59
Bibau, zie BYBAU

⁶⁸² S.B. = Simon Borluut, auteur van het handboek.

- BIERMAN, meester Pieter, de zus van, 85
- BIERVLIET, Nl., prov. Zeeland, gem. Terneuzen, 65
- BIEST, (Adriaan Van der), stalknecht bij S.B., 89
- BIJLOKE, *Byloke*, Cisterciënzerinnenklooster in Gent, 76, 97
- BILLIOEN, (Jan Van), 40, 46
- BLAERE, (Pieter De), baljuw en ontvanger van Poeke, 72, 76, 81
- BLECKERE, *Bleekere*, (Omaer, Den), apotheker, 50, 69, 81, 88, 103, 104
- BOCKAERT, *Boccaerde*, Laureins, 95
- BOELAER, *Buelaer*, (Pieter Van), *fs. Jacobs*, 70
- BOGAERDE, Jan, tweede echtgenoot van Lievina Van de Perre, 59
- BOLLOC, Zeger, twee dochters van, 72
- BOONE, *Boonne*, *Boonen*, Cornelis, beeldensnijder, 51, 53
- BORIS, *Booris*, *Boren*, *Borijs*, schepenen van de heerlijkheid, te Poeke, 64, 79, 95 ; baljuw van, zie CAMPHIN
- BORLUUT, Boudewijn, broer van S.B., 41, 45, 67, 88 ; Gerem, broer van S.B., 43, 45, 46, 49, 82 ; Gerem's weduwe, schoonzus van S.B., 44, 60, 67, 76, 80, namelijk jonkvrouw Margareta Van Vaernewijc dochter van Simon, 82, 83 ; Gerem [VI], zoon van S.B., 40, 45, 48, 49, 66, 67, 68, 70, 76, 87, 90, 93, 95, 100, 103, 106, 107, 108 ; Gerem, *fs. Baudins*, neef van S.B., 48 ; Jacob, 56 ; Jasper, (bastaard)zoon van S.B., 40, 46, 47, 48, 49, 51, 53, 68, 71, 109 ; Lieven, zoon van S.B., 40, 42, 43, 45, 48, 49, 51, 54, 55, 62, 66, 67, 68, 70, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 84, 88, 90, 91, 93, 96, 97, 99, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 108 ; Simon, de auteur van het handboek, 39, 42, 46, 54, 60, 63, 72, 73, 76, 106 ; Simon, *fs. Baudins*, 68 ; Simon, zoon van S.B., 51, 53, 67, 70 ; Veerle, dochter van S.B. en zijn echtgenote Barbara Van de Perre, 84, 96
- Borresteghe*, zie BENNESTEEG
- BORTOEN, Beuckele, 55
- BOSSCHE, (Clais Van de), 60
- BOSSCHE, (Daneel en Jan Van den), ooms van Margareta van Vaernewijc, 82
- BOSSCHERE, *Booschere*, (Den), Jacob, ontvanger van de H. Geesttafel van de Sint-Janskerk in Gent, 40, 46 ; Jan, 78
- BOUDEWIJN, *Baudin*, *Baudijne*, *Baudinne*, zie BORLUUT, COC, DIEDE-
RICKX, GILLISZUENS, GRUTERE, PRE-
TEREN, SCAUTEETTEN, SMET, WALLE,
- BOUDEWIJNE, *Baudewijne*, *Bauduwijne*, *Bauduynen*, weduwe van Pieter Deellin, 54, 62, 72, 78, 89, 98 ; dienstmeid [van Elisabeth Borluut, echtgenote van Joos Vijdt], 102, 106, 108
- BRAECKELLE, (Jan Van), 43
- BRANDINS, (vrouwe), 74
- BRECHT, Lampsin, inwonend bij S.B., 85
- BROEKE, *Broucke*, (Ten), goed in Evergem en Sleidinge, deelgemeenten van Evergem, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 56
- BRUGAERSOENS, Joos, 93
- BRUGGE, *Brugghe*, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Brugge, 40, 48, 51, 73, 100
- BRUSSEL, *Bruesselle*, B., Brussels gewest, arr. Brussel-Hoofdstad, 46, 50, 62, 71, 75, 77, 80, 83, 89, 94, 96, 98
- BUERCH, (Maez, *Maize*, Van der), stalknecht bij S.B., 93, 96
- Burresteghe*, zie BENNESTEEG
- BUUTTEN, (meester Jan Van), 48, 49
- BUXTAELE, (Jans' zoon Van), 54
- BYBAU, *Bibau*, Geraard, 60 ; Omaer, advocaat van S.B., 64
- Byloke*, zie BIJLOKE
- CABELIAU, Colaerd, een jongetje van, petekind van S.B., 108
- CAERLURE, Clais, 95
- CAERPERE, (Lieven Den), 88
- CAESCOOPPERE, (Gillis Den), 88
- Calandeberch*, zie KALANDEBERG
- CALANDEHUUS, houtopslagplaats van de stad Gent, 96, 108, 109
- Cammerstraette*, zie KAMMERSTRAAT

- CAMPBIN, *Champhijn, Camphinne*, Jan, baljuw van de heerlijkheid Boris in Poeke, 64, 79, 81, 95, 102
- CARPENTIER, Hendrik, promotor bij de officialiteit van Doornik, 74
- CAUDENBUERCH, (Ruflaerd Van), 79
- CAUSMAECKERE, (Den), Jan, 50 ; Jan, *Jannijn*, baljuw van Clais Van der Zickelen te Zevegem, 100
- Champhijn*, zie CAMPBIN
- CHRISTIAEN, Arend, *Harend, Harent*, 58
- CHRISTOFFEL, *Stoffele, Stoffelkijne*, huisgenoot van S.B., 68, 87 ; neef van Christoffel Triest, 77 ; zie TRIEST
- CLAERBOUT, stalknecht van S.B., 85
- CLAERHOUTTE, (jonkvrouw Barbara van), 100
- CLAIS, *Claeuze*, bontwerker, 85 ; zie ook BERNAERD, CAERLURE
- CLERC, (Den), Jan, 75 ; Gillis, 90
- SCLERCZ, Katelijne, dienstmeid bij S.B., 99
- CLOUCKAERT, *Clouckaerd*, Lieven, ontvanger van het Wevershospitaal, 75, 76, 84, 89, 97, 106
- COC, (Boudewijn Den), schoenmaker van S. B., 47
- Coene, Coenkijn, Coenraerde*, zie Koenraad.
- COETZ, Justaez, 49 ; Willem, 53
- COLLIJN, knecht bij S.B.?, 109
- CONDÉ-SUR-ESCAUT, *Condeit*, F., dept. Nord, arr. Valenciennes, kant. Marly, 72
- CORTE MUNT, nu Geldmunt, straat in Gent, 88
- Coyeghem*, zie KOOIGEM
- CROMME ES, *Crommenhessche*, straat in Gent, 79
- CRUZE, *Cuusich, Cuusen, Cuuzere, Cuuzen*, Cornelis, ontvanger van de H. Geesttafel van Sint-Jans, 59, 66, 75, 80, 81, 87, 93, 107
- Curterijcke*, zie KORTRIJK
- Cuusich, Cuuzen, Cuusen, Cuuzere*, zie CRUZE
- DAELE, (Jan Van den), 40
- DAELE, (Laureins Van), 108
- DAMMAN, meester Jan, 109 ; Joris, zoon van Lieven, 99 ; Michielkin, 44
- DANEEL, *Danielle, Daneelle*, barbier van S. B., 40, 52, 68 ; zijn echtgenote, zie TRUDE ; zie INGHELSCHEN
- DANEEL, *Danielle*, kuiper van S.B., 50 ; zie DIJCKE
- DANEELZ, Jan, ontvanger van jonkheer Roeland van Poeke, 95
- DEELLIN, *Dellin, Deellinc, Dellinghin, Doelling*, Pieter, zie BOUDEWIJNE
- DEKEN, (meester Jacob Den), priester, buurman van S.B., 51, 74, 95, 96, 98, 101, 103, 104, 106 ; zijn bode, 106, zie KATELIJNE
- DENDERMONDE, *Denremonde*, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Dendermonde, 50, 60
- DERLIJCKE, (Van), Pieters' echtgenote, 45
- DEYNOET, Paul, *Pavelze*, zoon van Lieven, 79
- DIEDIER, *Dieder*, ontvanger van de Sint-Pietersabdij, 97, 102, 108
- DIEDERICX, meester Boudewijn, 107, 109
- DIJCKE, (Daneel Van den), kuiper, 66 ; zijn echtgenote, kuipster, 79 ; zie ook DANEEL
- DIJSTAT, Jan, 79, 84
- DIKKELE, *Dickele*, deelgemeente van Zwalm, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Oudenaarde, 60
- DIKSMUIDE, *Dixmude*, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Diksmuide, 73, 86
- Dinghelschen*, zie INGHELSCHEN
- Doelling*, zie DEELLIN
- DOERENT, (De), te Bazel, 70
- DONAEZ, Willem, 58
- DOOLAGEN, *Doolaghen*, (Ter), goed te Gentbrugge, nu deelgemeente van Gent, 61
- DOORNIK, *Dorneke, Dornicke, Dornijcke*, B., prov. Henegouwen, arr. Doornik, 61, 74, 86, 105
- DRABBEN, Steven, *Stevijne*, 103
- DUERE, Jasper, 60
- DULLAERD, Jan, parochiepriester in de Sint-Janskerk, 56, 74, 87, 93, 99, 104, 106, 107

- ECKE, *Eeke, Hecke* (Jan Van den), 45, 62, 71, 80, 84, 96, 98
- ELISABETH, *Bette, Lijsbetten, Lisabet*, jonkvrouw, echtgenote van S. B., 53, 93, 101, zie RAVENSCHOT ; *Bette*, de weduwe van Jan Scrijver, 61 ; *Betkijn*, dienstmeid bij S.B., zie STEENBEECS ; *Bette*, dienstmeid bij S.B., zie RANCHOVE ; zie ook TRIEST, VIJDT
- ERPE, de bastaard van, 107
- EVERAERT, *Everaerds*, Jan, *fs. Michielz*, pachter van Simon Borluuts' zoon Simon, 70 ; Joosine, dochter van Michiel, 59
- EVERDEYS, Roegier, de dochter van, 78
Eyden, zie HEYEN
- FEVER, Coolaert, de weduwe van, 44
- FIERZ, Raas, de kinderen van, 94
- FORMELIS, (van), Jan, 90, 92 ; de echtgenote van Jan, zie OOSTKERKE ; Joosine, dochter van Jan, 73, echtgenote van Lieven Borluut, 90 ;
- FRANCISCANENKLOOSTER, *Freremineuren*, te Gent, 90
- FRANK, *Vrancken*, zie POELE, PROWE
- FRANZ, 56
- Freremineuren*, zie FRANCISCANENKLOOSTER
- GAVERE, *Ghavere*, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 57
- GENT, *Ghent*, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 44, 80, 82, 84, 90, 96, 105, 108 – Abdij, zie SINT-PIETERS ; Brouwerij en herberg, zie *Zwaenkin* ; Brug, zie HOOFDBRUG, NIEUWE BRUG, WIJDENAARDBRUG ; Hospitaal, zie WEVERSHOSPITAAL ; Huis, zie CALANDEHUUS, WEVERSHOSPITAAL ; Kerk, zie SINT-JACOBS, SINT-JANS, SINT-NIKLAAS, zie BERNAERD, BOSSCHERE ; Klooster, zie AUGUSTIJNEN, BIJLOKE, FRANCISCANEN, MARIA-MAGDALENA, RIJKE KLAREN, SINT-AGNETEN ; Plein, zie PITTE, WIJDENAARD, ZAND ; Poort, zie WALPOORT ; Straat, zie BENNESTEEG, CORTE MUNT, CROMME ES, KALANDEBERG, KAMMERSTRAAT, KRAANLEI, KWAADHAM, LANGE MUNT, ONDERBERGEN, ONDERSTRAAT, ONZE VROUWENSTRAAT, REEP, SAAISTEEG, SCHELDESTRAAT, SINT-JACOBSNIEUWSTRAAT, SINT-PIETERSNIEUWSTRAAT ; Toren, zie RODE TOREN ; Waterweg, zie LEIE, SCHELDE ; Wijk, zie OVERSCHELDE
- GERAARD, Gheeraert, knecht van de weduwe van Gerem Borluut, schoonzus van S.B., 68 ; zie BAKKERE
- GEREM, *Gheerem, Gheerkin* zie BORLUUT, VERTRUUNNEN
- GHAVE, (Jan Van den), *fs. Jans*, ontvanger van Roeland van Poeke, 102
Ghavere, zie GAVERE
- GHEERKIJN, *Gheerkin*, stalknecht van S.B., 69, 70, 71, 99
- GHELEIN, *Gheleijns, Ghelaine*, pastebakker, 42
- GHENDT, (Jan Den), de ontvanger van, 49
- GHISELINS, *Ghyzelins*, Jan, klerk van de deken van de Christenheid, 74
- GILLIS, *Gillize, Gille*, hoefsmid van S.B. aan de Kalandeburg, 69, 75, 81, 88, 95, 105, 109 ; knecht bij S.B., 57 ; zie ook ALLEMAN, BAVELEERE, BELS, CAESCOOPPERE, CLERC, GRAMMEZ, MEYERE, PERRE
- GILLISSUENZ, Boudewijn, de zoon van, 90
- GOETHALS, *Goetalz*, Jacob, brouwer, 109
- GRAMMEZ, *Grameiz*, (Olivier van), zoon van Gillis, 62
- GRIEC, (Gheenkijn De), stalknecht bij S.B., 99, 102
- GRUTERE, *Gruutere*, (Den), Oste, *Hoste*, 41, 45 ; Philips, zoon van Baudin *fs. Hostz*, 106
- HAEC, *Aecke, Haecke, Haicz*, Simon, *Moen*, 61, 63, 69, 72, 76, 79, 81, 95, 102, zijn erfgenamen, 102
- HAEZ, Jan, de weduwe van, 58
- HAGEN, *Haghe* (Ter), Cisterciënzerinnenklooster in Zuiddorpe, nabij Axel, Nl., prov. Zeeland, 62
Halleman, zie ALLEMAN
- HANE, (Pieter d'), 51

- HANSBEKE, *Ansbeke*, (meester Jacob Van), zoon van meester Hendrik, 107
- Harend*, zie CHRISTIAEN, TEMMERMAN
- HASTE, (Ghuy Van), 61
- HEBBELIN, meester Maarten, priester, 75, 80, 104
- Hecke*, zie ECKE
- HEELBOEDEN, *Helboodz*, Hendrik, 81, 101
- HENDRIK, *Heyndric*, de turfdrager, 79; zie ook CARPENTIER, HANSBEKE, HEELBOEDEN, SCOKAERD
- HEYEN, *Eyden*, (Van der), Jan, 98; Jan, *fs. Jans*, neef van S.B., 89; jonkvrouw, weduwe van Jan, grootmoeder van de tweede echtgenote van S.B., Barbara Van de Perre, 45, 84, zie BEKE
- Hoemaer, Homaer, Houmaer, Houmerre*, zie OMAER
- HOOBOOSSCHE, Jan, 61
- HOOFDBRUG, *Hoofbrugghen*, brug in Gent, 91
- Hoost*, zie OOST
- Hoste*, zie GRUTERE
- HOYEN, (Roeland Van der), de zoon van, 96
- HUBERT, *Hoebbrecht, Obbrecht*, zie VIJDT
- HUERIBLOC, Pieter, schepen van de keure, 98
- HULLE, (Jan Van den), de dochter van, 39
- HUUCKEM, *Huechem, Huucke*, (Van), Jan, broer van Pieter en Willem, 42, 47; Pieter stalknecht, page van S.B., 42, 46, 47; Willem, zijn broer, stalknecht van S.B., 42, 50
- ICKE, (Joris Van den), 44
- IEPER, *Ypre*, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Ieper, 91
- IMPE, (Lieven Van), 107
- INGHELBRECHT, *Inghele*, linnenwever, 84, 89, 98
- INGELSCHEN, (Daneel Den), barbier van S.B., 49, 59, 75; zie DANEEL
- JACOB, schoenmaker van S.B. in de Kwaadham, 68, 70, in Onderbergen, 86, 93, 95
- JACOB, *Jacoppe*, zie ABBEELLE, BORLUUT, BOSSCHERE, DEKEN, HANSBEKE, JONCHEERE, MOERE, SCHAEZ, STRUBOLLEN, VIJDT, WALLE, WILLEBAERD
- JAENE, *Jaenne*, (langhe), bleekster, 71, 84, 90
- JANNE, dienstmeid bij S.B., 98
- JAN, hoefsmid van S.B., 43, 47; bontvoerder van S.B. aan Sint-Jans(kerkhof), 65, 67, 89; zie ook ALLEMANNE, BAERZE, BILLIOEN, BRAECKELLE, BUUTTEN, CAUSMAECKERE, CLERC, DAELE, DANEELZ, DIJSTAT, DULLAERD, ECKE, GHENDT, GHISELINS, HAEZ, HOOBOOSSCHE, HUUCKEM, KERCKHOVE, KERCKVOORDE, LEYNS, MOENS, MOERE, PASCHARIS, PETELLEZ, PIC, POORTER, RAULIJNNE, RAVENSCHOOT, SCAGHE, SCRIVER, SERGHENS, SERSYMOENS, SMET, STAEZ, STEENLAND, STUBBELAIRE, TSOMMEL, UTENHOVE, VLAENDREN, VLEESCHZ, VOORDE, WACHTER, WITTEN, WULF
- JASPER, *Jasperen, Jasprin*, zie BORLUUT
- JONCHEERE, (Jacob, *Jacque*, Den), zaakgelastigde van S.B., 40, 44, 46, 48, 50, 61, 62, 67, 68, 71, 75, 77, 80, 83, 89, 94, 98, 100
- JONGHE, (Gille De), knecht bij S.B., 100
- JOOS, *Joes, Jooez*, gezelschap uit Temse, 56, 58; zie ook ACKERE, LEYNS, PERRE, TRIEST, VIJDT
- JOOSINE, *Joezijne, Joozijkijn*, moeder van een (bastaard?)kind van Luc Baudins, 54; zie ook EVERAERT, FORMELIS, TRIEST
- JORIS, *Jooris*, zie DAMMAN, ICKE, MEULEN
- KALANDEBERG, *Calandebberch, Calandberch*, straat in Gent, 52, 69, 75, 81, 88, 95, 109
- KAMMERSTRAAT, *Cammerstraette*, straat in Gent, 45, 98, 99
- KATELIJNE, eertijds bode van meester Jacob De Deken, consierge bij S.B.,

- 106, 108 ; zie ook BEKE, KERCKEN, PERRE
- KEMZEKE, *Kemseke*, deelgemeente van Stekene, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas, 59
- KERCKEN, (Katelijne Van der), dochter van Gillis, dienstmeid bij S.B., 78, 89
- KERCKHOVE, *Kerchove*, (Jan Van Den), 44
- KERCKVOORDE, (Van), Jan, 58 ; Vijt, 40
- KERSMAECKER, Moykin, dochter van Willem en petekind van S.B., 54
- KLOOSTERZANDE, *Zande*, voordien gem. Hontenisse, nu Hulst, Nl., prov. Zeeland, 70
- KNIJF, (Willem Den), 48, 59, 68
- KOENRAAD, *Coene, Coenkijn, Coenraerde*, page van S.B., 54, 62, 66, 68
- KOOIGEM, *Coyeghem*, (jonkvrouw [Margareta] van), 43
- KORTRIJK, *Curterijcke*, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Kortrijk, 44
- KRAANLEI, straat in Gent, 43
- KWAADHAM, *Quaetham, Quatam*, straat in Gent, 50, 57, 68, 77
- LAMIJNKIJN, *Laminskijn*, dienstmeid bij S.B., 86, 95
- LANDHUUT, (Fransoys Van), baljuw en ontvanger van Poeke, 101
- LANGE MUNT, *Langhe Munte*, straat te Gent, 73
- LANGERBRUGGE, *Langherbrugghen*, nu gem. Evergem, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 56, 58, 69
- LAUREINS, *Laureinz*, zie BOCKAERT, DAELE, SMET, WILDERODE
- LEIE, *Leye*, rivier in Gent, 43, 47, 82
- LENAERTS, Katelijne, dienstmeid bij S.B., 91, 96
- Leye jeghen den craenen*, zie KRAANLEI
- LEYNS, Jan, 45 ; Jans' zwager, 47 ; Simon, *Moenkijn*, petekind van S.B. en zoon van Joos, 107
- LIEVEN, *Liefkin, Lievijn*, bontvoerder van S.B., 43, 49 ; aan de Walpoort, 99 ; zie ook BORLUUT, CAERPERE, CLOUCKAERT, DAMMAN, DEYNOET, IMPE, PAPE, PERRE, STEENBEKE, TAELE, UTENHOVE, WAES, WALLE
- LIEVINA, *Lievijnkijn, Lievijne*, kleermaakster in de witte stenen gevel tegenover Joos Triest, 100, 105 ; zie ook PERRE
- Lijsbette*, zie ELISABETH
- LILLE, zie RIJSEL
- LINTERNE, (Simon Van), de weduwe van, 62 ; zie WILLEBAERD
- LOCHRISTI, *Looe*, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 59
- LOKEREN, *Lookerne*, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas, 47
- LOMBAERDT, *Lombaert*, (Jan Den), 63, 68, 80, 82, 83
- LUUCS, knecht van S.B., 84
- MAARTEN, *Martin*, brouwer, 51 ; Maartens' echtgenote, brouwster en herbergierster "int Zwaenkin", 47, 52, 57, 68, 77, 88, 97, 102, 103 ; meester, pastoor van Sint-Jan, 70 ; zie ook HEBBELIN, MEYERSZOOM, NEEZEKIN
- MAERCKE, (Lodewijk Van), neef van S.B., 73, meersenier, 100
- Maize*, zie BUERCH
- MAN, (Jan Den), 55
- MARIAKERKE, *Marikerke*, deelgemeente van Gent, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 60
- MARIA-MAGDALENA, *Meggdalijne*, vrouwenklooster, ook Filledieusen genoemd, te Gent, 82
- Martin*, zie MAARTEN
- Martijnkijn*, Martine, zie TAELE
- MARTINS, Willem, veehandelaar, 47
- MAYE, zie TRIEST
- MECHELEN, *Meghelijne, Megheline*, B., prov. Antwerpen, arr. Mechelen, 42, 43, 44
- MEERTEN, (Kersten Van den), 87
- Meggdalijne*, zie MARIA-MAGDALENA
- Meghelijne, Megheline*, zie MECHELEN
- MELSELE, deelgemeente van Beveren, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas, 59, 66, 67
- MERELBEKE, *Merrelbeke*, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 61
- MERRE, Joris en zijn broer Wouter, 82
- MEULEN, *Muelen, Muellin* (Van der), Ambrosius, palfrenier van S.B.,

- 105 ; Joris en Pieter, broers, 39 ; Willem, 77
- MEYERE, (Gillis Den), 55
- MEYERSZOOM, *Meyerezuene, Moyenzuene*, Maarten, 45, 65
- MICHIEL, *Michielkijn*, neef van Beatrijs, 57
Moenkijn, Simon, zie LEYNS
- MOENS, Jan, pachter van S.B., 60
- MOERE, (Van den), Roeland, 59, 66 ; Samson, *Sampsoene*, bastaardzoon van Jacob, bastaardbroer van Jan, 53
- Moyenzuene*, zie MEYERSZOOM
- MOYER, (Jans' kinderen), 46
- Moykijn*, zie KERSMAECKER
- Muelen, Muellin*, zie MEULEN
- MUNTE, (Jacob Van), *fs. Daneelz*, 100
- NEEZEKIN, Merkin, zus van meester Maarten, 43
- NEVE, (Annekin De), droogscheerder, 46, 61
- Nieustrate*, zie SINT-JACOBSNIEUWSTRAAT of SINT-PIETERSNIEUWSTRAAT
- NIEUWE BRUG, nu Recollettenbrug, brug in Gent, 94
- NONNENBOSSCHE, Cisterciënzerinnenklooster O.-L.-Vrouw ten Bosse, te Lokeren, 85
- Obbrecht*, zie VIJDT
- OMAER, *Hoemaer, Houmaer, Houmerre*, zie BLECKERE, BYBAU
- ONDERBERGEN, straat in Gent, 86
- ONDERSTRAAT, *Onderstraitte*, straat in Gent, 85
- ONZE VROUWENSTRAAT, *Onsere Vrouwestraette (over den Wijenaertbrughe)*, straat in Gent, 47, 60, 69, 71, 77, 88, 96, 101, 103
- OOST, *Hoost*, (Ammine Van), 42, 51, 52
- OOSTKERKE, *Oostkeercke*, deelgemeente van Tubeke, B., prov. Waals-Brabant, arr. Nijvel ; (Geertrui, *Ghertruude*, van), echtgenote van Jan van Formelis, 91, 92
- OUDENAARDE, *Audenaerde*, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Oudenaarde, 51
- OVERSCHELDE, *Overscelde*, wijk in Gent, 71
- PANTIGHEM, *Panteghem*, (Jan Van), voogd en grootvader van de kinderen van Jan De Wachter, 62, 67, 70
- PAPE, (Lieven De), 87, 93, 99, 104, 108
- PASCHARIS, *Pascaris*, Jan, de weduwe van, 65, 75, 82, jonkvrouw, 87, 94, 101, 103 ; Joos, haar zoon, 82, 101, 103 ; zie ook BAVELEERE
- PERRE, *Sperren*, (Van den, der, de), Amelkin, *Amele*, dochter van Joos, 42, 48, 50, 60, 82 ; Barbara, tweede echtgenote van S.B., 45, 57, 96 ; Gillis, zwager van S.B., 44, 45, 61 ; Katelijne, 98 ; Lievina, Jans dochter, bastaardzuster van Barbara, 44, 46, 49, 59, 62
- PETEGEM, *Peteghem*, deelgemeente van Wortegem-Petegem, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Oudenaarde, 55
- PETELLEZ, (Jan Van), neef van S.B., 42, 43 ; Anthonine zijn dochter, petekind van S.B., 42
- PHILIPS, abt van de Sint-Pietersabdij, 94, 106 ; zie ook GRUTERE, SERSANDERS, *Phylips*, zie TEMMERMAN
- PIC, (Jan De), kleermaker, 45
- PIETER, *Pier, Pieteren, Pieterkijn*, zie BOELAER, DEELLIN, HANE, HUERIBLOC, HUUCKEM, MEULEN, POORTERE, SERSYMOENS, TIENPOND, ZICKELEN
- PIJPPERE, Michiel, 60
- PITTE, *Putte*, (Ten), plein in Gent, nu Gouden-Leeuwplein, 87, 88
- POEKE, *Poucke*, deelgemeente van Aalter, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 61, 64, 69, 72, 81, 101, 103 ; de baljuw van, zie BLAERE, CAMPHIN, LANDHUUT ; de koster van, 63 ; Roeland van, jonkheer, 63, 64, 76, 95, 102 ; de schepenen van, 64
- POELE, (Frank Van den), 46
- POORTERE, (Den), Jan, kousenmaker, 76, 86, 87, 90, 99, 109 ; Pieter, 76, 99
- POORTERS, *sPoorters*, Kersten, schoolmeesteres, 42
- Poucke*, zie POEKE
- PRENDAEL, *Premaelz*, Sanders, 39, 48 ; Sanders' weduwe, 54
- PRETEREN, (Boudewijn Van), de weduwe van, 84

- PROWE, (Frank Van den), 40
Putte, zie PITTE
Quaetham, *Quatam*, zie KWAADHAM
 QUISTELBAUT, Jan, de dochter van, 107
 RANCHOVE, (Bette Van), dienstmeid bij S.B., 43, 48, 49
 RAULIJNNE, *Raulijnc*, Jan, 40, 44
Ravenscoet, zie RAVENSCHOT
 RAVENSCHOT, *Ravenscoet*, *Ravenscoot*, *Ravenscodz*, *Raveschot* (van), Elisabeth, *Bette*, Jans' dochter, eerste echtgenote van S.B., 39, 75, 87, 104, zie ELISABETH ; Jacob, de bastaarddochter van, 105 ; Jan, vader van Elisabeth, 48, 52, 54, 67, 73, 86, 93, 104 ; Jan, zwager van S.B., 80, 101
 REEP, Scheldeoever in Gent, 68, 94
 REIMS, *Riemen*, F., dép. Marne, arr. Reims, 54
Riemen, zie REIMS
 RIJEDE, (ten), molen (te Lokeren?), 47
 RIJKAARD, *Rijckaerde*, *Rijquaerd*, zadelmaker van S.B., 47, 66, 67, 91, 99, 103
 RIJKE KLAREN, *Sente Claeren*, *Zente Claeren*, klooster van Clarissen Urbanisten te Gentbrugge, deelgemeente van Gent, 76, 80
 RIJSEL, *Rijsssele*, LILLE, F., dept. Nord, arr. Lille, 51
 RODE TOREN, *Rooden Turre*, toren in Gent, 79
 ROME, *Roomme*, I., prov. Roma Capitale, 42
 RUISELEDE, *Ruselede*, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Tielt, 95
 RUPELMONDE, *Ruplemonde*, deelgemeente van Kruibeke, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas, 60
 RUUSCHERE, (Willem Den), 52
 SAAISTEEG, *Saysteghe*, straat in Gent, nu Schepenhuisstraat, 76, 85
 SCAGHE, (Van der), Jan, de echtgenote van, 106 ; Katelijne, moeder van Elisabeth van Ravenschot, 104
 SCAUTEETTEN, Boudewijn, twee dochters van, 80
 SCHAEZ, Jacob, 64
 SCHELDE, *Scelde*, stroom in Gent, 96
 SCHELDESTRAAT, *Scelstraette*, straat in Gent, 43, 46, 59, 60, 61, 65, 66, 80, 81
 SCHOONBROEK, *Scoenbrouc*, (Diederik van), 53
 SCIL, Jan, 102
 SCKOCKAERD, *Scoochaerde*, *Scocharde*, Hendrik, 47, 60, 69, 77, 83, 88, 96, 101, 103, 106
 SCHOONBERG, *Scoenberghe*, bos, goed, leen van S.B. te Ruiselede, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Tielt, 41, 46, 76, 84, 97, 106
Scoenbrouc, zie SCHOONBROEK
 SCRIJVER, Jan, zijn weduwe, zie ELISABETH
Sente Claeren, zie RIJKE KLAREN
 SERSANDERS, Daneels' dochter, clarisse, 76 ; Jan, Philips' zoon, 94, de bastaardbroer van Jan, 105 ; Philips' zoon, religieus in de Sint-Pietersabdij te Gent, 42 ; Philips' dochter, nicht van S.B., 89
 SERSCAM, (Gillis, *Gilliz Van*), 42
 SERGHENS, Jan, 43
 SERSYMOENS, Jans' weduwe, [Margareta] zus van S.B., 41 ; Lieven, neef van S.B., 68 ; Pieter, neef van S.B., 41, 45, 49, 88, 91 ; Simon *fs. Baudins*, neef van S.B., 68 ; Tanne, dochter van Pieter, kloosterzuster in Beaulieu te Petegem, 55
Seeverghem, zie ZEVEERGEM
 SIMON, *Moen*, *Symoens*, *Sijmoene*, zie BORLUUT, HAEC, LINTERNE, SERSYMOENS, SPRUITTERE, VAERNEWIJC
 SINT-AGNETEN, vrouwenklooster in Gent, 94
 SINT-DENIJS-WESTREM, *Zente Denijs*, B., deelgemeente van Gent, prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 49, 70, 102 ; kerk en H. Geesttafel, 101
 SINT-JACOBS, *Zente Jacobzkercke*, parochiekerk in Gent, 44, 62, 71-72, 84, 96, 98
 SINT-JACOBSNIEUWSTRAAT, *Nieustrate*, straat in Gent, 79, 89?
 SINT-JANS, *tSentejanz*, parochiekerk van Simon Borluut in Gent, 65, 66, 75, 81, 87, 96, 101, 104, 106, 107, 108 ; kerkhof, 67, 89 ; pastoor, 70, 79, 87 ; ontvanger H. Geesttafel, 40, 46, zie BOSSCHERE, CRUZE ; zie ook PAPE, VOORDE

- SINT-NIKLAAS, *Zente Claus, Zente Niclaes, Zente Niclauz*, parochiekerk in Gent, 75, 108, de ontvanger van de H. Geesttafel, 75, 109, zie SMET, STEENBEKE
- SINT-PIETERS, Benedictijnerabdij in Gent, 42, 43, 49, 60, 97, 99, 102, 105, 108 ; aalmoezenier, 49, 69, 86, 103, 107, zie WAES ; abt, 94, 106, zie PHILIPS ; ontvanger, zie DIEDER
- SINT-PIETERSNIEUWSTRAAT, *Nieustraette*, straat in Gent, 89?
- SMET, (Den), Boudewijn, lakensnijder, 75 ; zijn echtgenote, 87 ; Frans, 52, 58 ; Jan *Smis*, 78
- SMET, *Smeet*, (Laureins Den), ontvanger van de H. Geesttafel van de Sint-Niklaaskerk, 108
- Smis*, zie SMET
- SPRUUTTERE, Simon, 42
- STAEZ, Jan, 61
- STEEZ, Jan, 70
- STEENBEECS, *Steenbeechs, Steenbeeck, Van Steenbeke*, Elisabeth, *Betkijne, Betkinne, Bette*, dienstmeid bij S.B., 40, 43, 44, 53, 55
- STEENBEKE, (Lieven Van), ontvanger van de H. Geesttafel van de Sint-Niklaasparochie, 75
- STEENLAND, (Jan de Oude van), de bastaarddochter van, 92
- Stoffelkijn, Stoffele*, zie CHRISTOFFEL
- STRUBOLLEN, Jacob, 57, 63
- STUBBELAIRE, (Jan Den), 45
- TAELE, (Van der), Lieven, zoon van Andries, petekind van Lieven Borluut, 51 ; Martine, *Martijnkijn*, dienstmeid bij S.B., 101, 104, 106, 108, 109
- TEMMERMAN, Arend, *Harent*, ontvanger, 56 ; Philips, linnenwever, 52, 64
- TEMSE, *Temsche, Temssche*, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas, 40, 42, 56, 57, 58 ; zie ANDRIES, BEKE, JOOS
- TIELT, B., prov. West-Vlaanderen, arr. Tielt, 51
- TIENPOND, Pieter, 87
- TOURNAI, zie DOORNIK
- TRAUDE, 74
- TRIEST, Christoffel, 77, 89, 93, de schoolmeesteres van, 89, 97 ; Elisabeth, *Bette*, 99 ; Joos, 62, 63, 64, 91, 100, 105 ; de dochter van Joos, 97 ; Joosine, dochter van Christoffel, 99 ; de kinderen van Joos, 79, 81, 102 ; Maye, nicht van S.B., kloosterzuster in Sint-Agneten, 94
- Trijskin, Trijsse*, zie BEATRIJS
- TRUDE, echtgenote van barbier Daneel, 87, 93, 103
- TSOMMEL, Jan, pachter van Ter Beke, 88
- UTENHOVE, *Uuttenhove*, Giselbrecht, de dochter van, 85 ; Jan *fs. Jacobs*, 83 ; Lieven *fs. Jans*, 83
- VAERNEWIJC, *Vaerewijc, Vaerwijc*, (jonkvrouw Margareta van), dochter van Simon, weduwe van Gerem Borluut en schoonzus van S.B., 82, 83 ; Olivier, *Olyvier*, 103 ; zie ook BORLUUT
- VEERLE, *Verrelkijne*, zie BORLUUT
- VERCKIJN, (de echtgenote van François), schoolmeesteres van Amelkin Van den Perre, 50, 60
- VERCLAEREN, Jan, 69, 70, 89
- VERREBROEK, *Verrebrouc*, deelgemeente van Beveren, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Sint-Niklaas, 59
- VERSAREN, Denijs, 99
- VERTRUUNNEN, Gerem, alias Geraard, scheerder, 46, 61
- VIJDT, *Vijd, Vijtte*, [Elisabeth], echtgenote [van Joos] Vijdt, zus van S.B., 54, 65, 98, 102, 106, 108, zie ook BOUDEWIJNE, haar dienstmeid ; Hubrecht, *Hoebrecht, Obbrecht*, 42, 46, 50, 62, 70, 79, 84, 88, 93, 94, 99, 101, 103 ; Jacob, 48, 67, 77, 96 ; Jan, broer van Jacob, 77, 96 ; Joos, 39, 80 ; knecht van Jan, 66
- VIJTTE, (Zeger Van), veehandelaar, 79
- VIJVERE, *Vijve* (Ten), hof te Zevergem, nu gemeente De Pinte, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 65, 82, 83, 87, 94
- VLAANDEREN, *Vlaendren*, de bastaarddochter van de ontvanger van, 97 ; zie ook BAVO
- VLAEMMIJNC, Annekijn, *Annijn*, knecht bij S.B., 86, 90, 92, 97, 104, 108
- VLAENDREN, (Jan Van), 58

- VLEESCHZ, Jan, 61
- VOORDE, (Van den), Adriaan, ontvanger van de kapelanij van sint Servaas in de Sint-Janskerk, priester, 75, 79, 87 ; Jan, bedienaar van dezelfde kapelanij, 79
- Vrancken, zie FRANK
- VROONDIJKE, *Vrendijc*, te Assenede, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Eeklo, 55
- VYALE, Clais, knecht bij S.B., 72, 78
- VYLAIN, jonkvrouw, 82
- WAARSCHOOT, *Waerscot*, nu gemeente Lievegem, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 51
- WACHTER, *Waghter* (Jan de), lakenhandelaar, 44, 52 ; de kinderen van Jan, 62, 67, 70
- WAES, *Waez* (Lieven Van), aalmoezenier van de Sint-Pietersabdij, 60, 69
- WALLE, (Van den), Baudins' dochter 43 ; Jacob *fs. Baudins*, veehandelaar, 55, 67, 73, 79, 86, 92, 100 ; Lieven *fs. Boudins*, broer van Jacob, 67, 79, 92, 97, 100
- WALPOORT, poort in Gent, 61, 99, 105
- WALSSCHEN, (Jannijn Den), knecht in de kelderdienst van de Sint-Pietersabdij in Gent, 43
- WETTEREN, *Wettere*, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Dendermonde, 86
- WEVERSHOSPITAAL, *aermen van der Weverzhuuz*, *Weverien*, te Gent, 46, 75, 84, 89, 97, 106 ; zie ook CLOUCKAERD
- WIJDENAARD, *Wijenaert*, plein te Gent, 61
- WIJDENAARDBRUG, *Wijenaertbrugge*, brug te Gent, 47, 60, 88
- WILDE, (Willem Den), priester, 48, 52, 54, 67, 73, 80, 86, 93, 101
- WILDEROODEN, *Willerooden*, (Laureins Van), knecht bij S.B., 54, 67
- WILLEBAERD, Jacob, de dochter van, 62
- Willekijn*, *Willekin*, zie HUUCKEM
- WILLEM, hoefsmid van S.B., (de echtgenote van), 52
- WILLEM, *Willekijnne*, *Willekin*, stal-knecht bij S.B., 72 ; zie ook DONAEZ, COETZ, HUUCKEM, KERSMAECKER, KNIJF, MARTINS, RUUSSCHERE, WILDE, WINTERE
- Willerooden*, zie WILLEROODEN
- WINTERE, (Willem Den), 92
- WIPPELGEM, *Wippelghem*, *Wuppelghem*, gehucht in de gem. Evergem, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 55, 58
- WITTEN, (Jan Den), 45
- WOESTIJNE, *Wostijnen*, de heer van, 77
- WOUTER, *Wauter*, Jan Allemans' zwager, schipman, 56, 58
- WULF, (Jan De), 44, 72, 76, 81, 102
- Wuppelghem*, zie WIPPELGEM
- YDIER, ontvanger, 89
- Ypre*, zie IEPER
- ZAAMSLAG, *Zaemslacht*, Nl., prov. Zeeland, gem. Terneuzen, 55
- ZAND, (het), *tSant*, plein in Gent, 59
- Zande*, zie KLOOSTERZANDE
- ZANDVLIET, *Zandvliette*, deelgemeente van Antwerpen, B., prov. en arr. Antwerpen, district Berendrecht-Zandvliet-Lillo, 68
- ZEGER, lakenscheerder, 79 ; zie ook BOLLOC, VIJTTE
- Zente Claeren*, zie RIJKE KLAREN
- ZENTEJACOPSHUUZ, (Van), de echtgenote van Jan, 73
- ZEVENEKEN, *Zeveneecke*, nu deelgemeente van Lochristi, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 59
- ZEVERGEM, *Zeeverghem*, nu gemeente De Pinte, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 43, 44, 61, 65, 67, 69, 75, 82, 83, 94, 100, 103, 109
- ZICKELEN, (Van der), Callekin, dochter van Pieter, 96 ; Clais, schepen van de keure, 98, 100; Pieter, 96
- Zwaenkin (int)*, brouwerij en herberg in Gent, 47, 57, 68, 77, 81, 88, 97, 102, 103
- ZWIJNAARDE, *Zwijnaerde*, deelgemeente van Gent, B., prov. Oost-Vlaanderen, arr. Gent, 87

Samenvatting. – Het financieel dagboek van Simon Borluut (1450-1463)

Simon Borluut behoorde tot een gevestigd patriciërs geslacht in zijn geboortestad Gent, waar hij verschillende vooraanstaande politieke mandaten heeft waargenomen. In dit private financiële document gunt hij een blik in de besteding van zijn persoonlijke financiën en als dusdanig biedt de bron een inkijk in het bestedingspatroon van een welstellend Gentenaar uit het midden van de vijftiende eeuw. Het document biedt een aanvulling op de gekende gegevens inzake prijzen en lonen. Simon Borluut was het hoofd van een talrijk huishouden waarin vele diverse dienaren actief waren. Naast de evidente dagelijkse uitgaven voor voeding, kledij en levensonderhoud, vallen de vele investeringen in religieuze activiteiten en voor het onderhouden van de familiale memoria en van het familiale netwerk op. De grote politiek blijft dan weer heel discreet op de achtergrond, niettegenstaande de rol die Simon Borluut vervulde en de onvermijdelijke weerslag van de oorlog die de stad Gent tot in 1453 uitvocht met haar landsheer, hertog Filips de Goede van Bourgondië.

Résumé. – Le journal financier de Simon Borluut (1450-1463)

Simon Borluut faisait partie d'une famille patricienne de Gand, de sa ville natale, où il occupa plusieurs fonctions politiques. Ce document financier privé qu'il nous a laissé permet d'avoir une idée de la manière dont il a utilisé ses moyens financiers personnels. Il illustre le comportement de consommation d'un gantois aisé au milieu du quinzième siècle. Le document complète aussi nos connaissances en matières de prix et de salaires, Simon Borluut étant le chef d'un ménage qui employait un nombre élevé de serviteurs. Il y avait bien les dépenses journalières évidentes pour la nourriture, les vêtements, et les coûts de la vie, mais ce qui frappe ce sont les investissements multiples dans des activités religieuses et dans l'entretien de la mémoire du lignage. La 'grande' politique n'est mentionnée que de façon discrète, malgré le rôle tenu par Simon Borluut et l'impact de la guerre que la ville de Gand a menée jusqu'en 1453 contre son seigneur, le duc Philippe le Bon de Bourgogne.

Abstract. – The financial diary of Simon Borluut (1450-1463)

Simon Borluut belonged to a well-established family of patricians in his place of birth, Ghent, where he occupied several political functions. In this private financial document he allows a glimpse into the way he used his personal financial means, and as such it illustrates how a prosperous man from Ghent living in the middle of the fifteenth century spent his finances. The document therefore offers a welcome addition to what we know concerning prices and wages. Simon Borluut acted as head of a numerous household that occupied a big number of diverse servants. There were of course the obvious daily expenses for food, attire and costs of living, but the strikingly numerous investments in religious activities and in the maintenance of the memory of his lineage also attract notice. 'Big' politics remain discreet in the background, notwithstanding the role Simon Borluut fulfilled and the inevitable impact of the war the city of Ghent waged till 1453 against its overlord, duke Philip the Good of Burgundy.

Marc Boone (Gent, 1955) gewoon hoogleraar middeleeuwse geschiedenis aan de UGent, waar hij in 1987 doctorerde, decaan van de faculteit der Letteren en Wijsbegeerte van 2012 tot 2018. Gastprofessor aan de Université de Bourgogne (Dijon), Paris IV, aan de École des Hautes Études en Sciences Sociales (Parijs) en

aan de Università degli Studi di Milano, titularis van de binnenlandse Francqui leerstoel aan de ULB. Lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België (KVAB) en van de Academia Europeae. Voorzitter van het comité Pro Civitate (Rasab) en van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent. Onderzoeksdomeinen: stadsgeschiedenis, politieke en sociaal-economische geschiedenis van de late middeleeuwen, Bourgondische geschiedenis.

Marc Boone (Gand, 1955) est professeur ordinaire d'histoire médiévale à l'Université de Gand, université où il a obtenu son doctorat en 1987. Doyen de la faculté de Philosophie et lettres entre 2012 et 2018, professeur invité à l'Université de Bourgogne (Dijon), de Paris IV et à l'École des Hautes Études en Sciences Sociales (Paris), à l'Università degli studi di Milano, titulaire de la chaire Francqui au titre Belge à l'ULB. Membre de la KVAB (Koninklijke Vlaamse Academie van België) et de l'Academia Europeae. Président du comité Pro Civitate (Académies royales) et de la Société d'histoire et d'archéologie de Gand. Champs de recherches: histoire urbaine, histoire politique et socio-économique du bas Moyen Âge, histoire bourguignonne.

Marc Boone (Ghent, 1955) full professor at the Ghent University, PhD in 1987, dean of the faculty of Arts and Philosophy between 2012 and 2018. Invited professor at the Université de Bourgogne (Dijon), the University of Paris IV, and the 'École des Hautes Études en Sciences Sociales' (Paris) and at the Università degli Studi di Milano, internal Belgian Francqui chair at ULB. Member of the Royal Flemish academy of Belgium (KVAB) and of the Academia Europeae. President of the Pro Civitate committee (Royal academies of Belgium) and of the Society for history and archaeology of Ghent. Research fields: urban history, political and socio-economic history of the late Middle Ages, Burgundian history.